

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

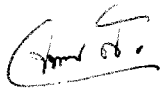
ปริญญาานิพนธ์
ของ
สุมาลี สุวรรณภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มกราคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

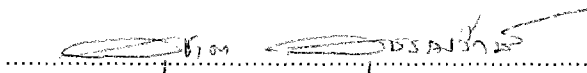
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

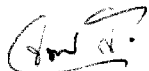
(ดร.จารุวรรณ สกุลคู่)

..... กรรมการ

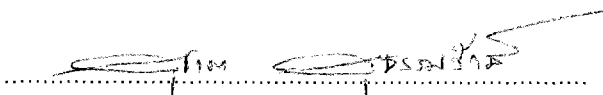
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

คณะกรรมการสอบ

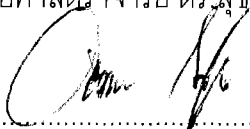
..... ประธาน

(ดร.จารุวรรณ สกุลคู่)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

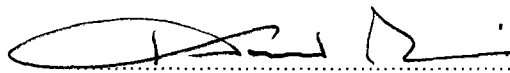
(ดร.อรอนง พงษ์สุข)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ ๒๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ ผศ.ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ดร.อรรณพ โพธิสุข และ ดร.มณฑาทิพย์ ไชยศักดิ์ กรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งท่านได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของการวิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์พิชญ์ ประเสริฐสินธุ์ ผศ.พงษ์พันธ์ พงศ์โสภา ผศ.ดร.อรพินทร์ ชูชม ผศ.ดร.สมพิศ ไยสุน และอาจารย์วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูร ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม และให้คำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สุภรณ์ อ้นสวน และอาจารย์อำนวยการ ธีรรัตน์ศรีสกุล ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำแผนกวิชาการอุดมศึกษา พี่ ๆ เพื่อน ๆ วิชาเอกการอุดมศึกษาทุกท่าน รวมทั้ง อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ สกุลคู ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พ.อ.สุเทพ สุวรรณภักดี และเด็กชายสยาม สุวรรณภักดี ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด และท้ายสุดขอขอบพระคุณ บิดามารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่เกื้อหนุนและเป็นกำลังใจสำคัญจนกระทั่งประสบความสำเร็จ

สุมาลี สุวรรณภักดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
สมมติฐานในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายของการปรับตัว	12
สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว	14
ประเภทของการปรับตัว	16
ลักษณะการปรับตัว	18
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	22
ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว	25
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	25
สถานภาพสมรสของบิดามารดา	26
เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา	28
นิสัยในการเรียน	30
ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล	32
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย	37
บรรยากาศในวิทยาลัย	37
บรรยากาศในชั้นเรียน	43
บรรยากาศในหอพัก	52
ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	58

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	66
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	66
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	98
ความมุ่งหมายของการวิจัย	98
วิธีดำเนินการวิจัย	98
การวิเคราะห์ข้อมูล	98
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	134
ประวัติย่อผู้วิจัย	150

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักศึกษาพยาบาลที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา	77
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา	80
4 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพ การพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับ การปรับตัวของนักศึกษาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน	82
5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัวของ นักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)	86
6 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)	87
7 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)	88
8 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัว ด้านการเรียนของนักศึกษา	89
9 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัว ด้านการเรียนของนักศึกษา	90
10 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียน ของนักศึกษา	91

11	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัว ด้านสังคมของนักศึกษา	92
12	ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคม ของนักศึกษา	93
13	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคม ของนักศึกษา	94
14	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัว ด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา	95
15	ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัว และอารมณ์ของนักศึกษา	96
16	สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัว และอารมณ์ของนักศึกษา	97

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปรับตัวเป็นกระบวนการทางจิตเพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่ดี การปรับตัวเกิดขึ้นเนื่องจากแรงผลักดันภายในตัวคน การที่บุคคลจะปรับตัวได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล (สิริชัย ประทีปฉาย. 2533 : 178) ซึ่งถ้าบุคคลมีการปรับตัวดีก็จะช่วยให้บุคคลนั้นมีความสุข มีความสบายใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถปรับตนเองได้จะทำให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจตามมาภายหลัง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเอง และอาจทวีความรุนแรงจนเป็นผลร้ายต่อตนเองและสังคมโดยส่วนรวมได้หากไม่ได้รับแก้ไขปรับปรุงในทันทีทันใด (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณี. 2532 : 1) ดังคำกล่าวของลาซารุส (Lazarus. 1969 : 17 - 21) ที่กล่าวว่า มนุษย์ต้องมีการปรับตัวและปรับพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง และสภาพแวดล้อมทางสังคม

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และวิทยาการใหม่ ๆ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ทั้งนี้องค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งคือ การมีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตใจเข้มแข็ง สามารถแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ (เยาวนาฏ ผลิตนนท์เกียรติ. 2534 : 1) ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่มักจะเป็นผลมาจากการปรับตัวไม่ดีของบุคคลซึ่งอาจมีสาเหตุที่แตกต่างกันไป ดังที่ โคลแมน และแฮมเมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 71 ; อ้างอิงมาจาก Coleman and Hammen. 1974 : 93 - 94) ได้กล่าวถึงปัญหาการปรับตัวของบุคคลว่าอาจมีสาเหตุมาจากตัวบุคคลหรืออาจมีสาเหตุมาจากที่บุคคลต้องเผชิญกับสภาพการณ์หรือสถานการณ์ที่มีความกดดันหรือสภาพแวดล้อมและเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเผชิญปัญหาไม่ว่าทั้งปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากตัวบุคคลเองหรือปัญหาที่เป็นผลจากสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป บุคคลนั้นก็จะพยายามปรับตัวต่อสภาพที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อให้สภาวะของความกดดัน ความเครียด ความวุ่นวายใจและความกังวลใจค่อย ๆ คลี่คลายลงจนกระทั่งหมดไปในที่สุด แต่อย่างไรก็ตามปรากฏว่าบุคคลบางคนนั้นไม่สามารถจะขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไปได้ เมื่อเป็นเช่นนี้สภาวะของความวุ่นวายใจ

ยึดอัดใจหรือไม่เป็นสุขใจจะยังคงมีอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะ สรีรวัฒน์ (2530 : 165) ที่กล่าวว่า บุคคลจะมีการปรับตัวเพื่อลดความตึงเครียดและความไม่สบายใจด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าใครปรับตัวได้ก็ไม่เกิดปัญหา แต่ถ้าใครปรับตัวไม่ได้ก็ย่อมเกิดปัญหาตามมา ผู้ที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวจะสามารถดำเนินชีวิตไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างประสบผลสำเร็จ ดังนั้น บุคคลจึงจำเป็นต้องรู้จักปรับตัว เพื่อบรรเทาความเครียด ความคับข้องใจให้เบาบางลง เพื่อที่จะช่วยรักษาสุขภาพแห่งชีวิตไว้ให้ได้ ความสามารถในการปรับตัวจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน (นิภา นิธยาน. 2530 : 9 - 10)

นักศึกษาพยาบาลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลจะมีอายุระหว่าง 16 - 22 ปี ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นตอนปลาย และเป็นวัยที่กำลังเติบโตไปสู่วัยผู้ใหญ่ นอกจากสภาพร่างกายจะอยู่ในระหว่างการพัฒนาแล้ว ทางด้านอารมณ์และจิตใจก็อยู่ในระยะที่เปลี่ยนแปลงคือ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ต้องการความรัก ความเห็นอกเห็นใจ ต้องการที่พึ่งและที่ปรึกษา เพื่อความมั่นคงทางด้านจิตใจ ประกอบกับนักศึกษาต้องประสบกับภาวะย้ายถิ่น ต้องแยกจากครอบครัวเข้าอยู่ในหอพักหรือสภาพแวดล้อมใหม่ ทำให้ขาดผู้ที่เคยให้คำปรึกษาใกล้ชิด ต้องรับผิดชอบชีวิตส่วนตัวในการเรียนรู้ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพัก ทำให้เกิดความวุ่นวายและไม่มีความสุข (กอบกาญจน์ ศรีประสิทธิ์ และบุญวดี เพชรรัตน์. 2534 : 1 - 2) การเข้าอยู่ในหอพัก นักศึกษาจะพักร่วมกับเพื่อน ๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งการอบรมเลี้ยงดู บุคลิกภาพ อุปนิสัย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนในชั้นปีเดียวกัน กลุ่มพี่ ระบบอาวุโสและบรรยากาศของหอพัก นักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ดังกล่าวได้ จะเกิดความคับข้องใจ ความเครียด ความรู้สึกขัดแย้งในใจ ความรู้สึกเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตในเวลาต่อมา ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา (วีณา ชียงคนุต. 2533 : 3) ดังที่เฟลเคอร์ (Felker. 1973 : 559 - 560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ตั้งแต่ปีแรกของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะสามารถปรับตัวต่อ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ ส่วนนักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ จะเกิดความเครียดทางจิตใจและมีผลต่อสุขภาพจิต ระยะเวลาของการศึกษาในชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษาจึงเป็นระยะวิกฤตที่สำคัญที่มีผลต่อการศึกษาต่อไปอีก 3 ปีข้างหน้า อีกทั้งประสบการณ์ ที่ผิดพลาดล้มเหลวที่นักศึกษาประสบในชั้นปีที่ 1 อาจเป็นผลทำให้ไม่สามารถศึกษาต่อไปจนสำเร็จได้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. 2527 : 10) งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาจึงปรากฏผลว่า

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ประสบปัญหาในการปรับตัวมากที่สุด ดังที่ พิมพา สมพงษ์ (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาการปรับตัวมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ เกือบทุกด้าน และดารณี ประคองศิลป์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีปัญหาการปรับตัวที่แตกต่างกัน ชั้นปีที่สูงจะมีการปรับตัวที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของแลพส์เลย์และคนอื่น ๆ (Lapsley and others. 1989 : 286 - 294) ที่ศึกษาเรื่องการปรับตัวของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาใหม่จะมีปัญหาแยกตัวมากกว่านักศึกษา ชั้นปีที่สูงขึ้น และจากการศึกษาของสุจินต์ ยมศรีเคน (2536 : 137) ที่ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหา ด้านสังคมมากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ในเรื่องไม่กล้าปรึกษาอาจารย์เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น รู้สึกประหม่าเมื่อ อยู่ต่อหน้าชุมชน รู้สึกลำบากใจในการพูดคุยโต้ตอบหรือสนทนากับผู้อาวุโส ไม่มีความมั่นใจใน การปฏิบัติตัวเมื่อเข้าสังคม นอกจากนี้พบว่าในแต่ละปีการศึกษา จะมีนักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาลัย พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ลาออก พักการเรียน เรียนซ้ำชั้นเป็นประจำทุกปี รวมทั้ง จากการศึกษารายชื่อของกุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่น ๆ (2536 : 59 - 61) เกี่ยวกับการลาออกกลางคัน ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ระหว่างปีการศึกษา 2529 - 2533 นักศึกษาพยาบาลลาออกกลางคันมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังสถิติการลาออกดังนี้คือ ร้อยละ 15.1, 12.5, 18.5, 23.07 และ 30.2 ตามลำดับ และในจำนวนผู้ที่ลาออกนี้เป็นนักศึกษา พยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ลาออกสูงสุดร้อยละ 43.1 โดยเฉพาะนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 มีสถิติการลาออกสูงสุด คือร้อยละ 6.54 ต่อปี สาเหตุสำคัญของการลาออก คือ นักศึกษามีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพ การเรียนอ่อน เกิดการเจ็บป่วยด้านร่างกายระหว่างการศึกษามี ปัญหาสุขภาพจิตและปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว การแบ่งเวลาในการเรียนไม่เหมาะสม มีปัญหาการปรับตัว นอกจากนั้นผลการสำรวจสถิติการลาออกและการลาพักการเรียนของ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2539 จากวิทยาลัย พยาบาล 5 แห่งในเขตภาคใต้ที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี ตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส พบว่า ในปีการศึกษา 2539 มีนักศึกษาลาออกจำนวน 9 คน และลาพักการเรียน จำนวน 1 คน โดยนักศึกษา 4 คน ลาออกเนื่องจากมีปัญหาด้านการปรับตัวซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้ จะเข้าเรียนได้เพียง 1-2 สัปดาห์แล้วขอลาออก นักศึกษา 4 คน ลาออกเนื่องจากไม่ชอบวิชาชีพ การพยาบาลและนักศึกษา 1 คน ลาออกเนื่องจากมีผลการเรียนต่ำไม่ผ่านการประเมินส่วน

นักศึกษาพักการเรียน 1 คน เนื่องจากมีปัญหาด้านสุขภาพจิตเกิดความเครียดต่อการเรียนและความเป็นอยู่ในวิทยาลัย จึงให้ลาพักการเรียน 1 ปี เพื่อพักรักษาให้มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น (สถาบันพระบรมราชชนก. 2539 : ไม่มีเลขหน้า) เบญจพร แก้วมีศรี (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษามีสุขภาพจิตดี ร้อยละ 13.1 มีปัญหาสุขภาพจิตเล็กน้อย ร้อยละ 34.4 และสุขภาพจิตไม่ดี ร้อยละ 52.5 ในจำนวนนักศึกษาที่มีสุขภาพจิตไม่ดี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีสุขภาพจิตไม่ดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์อาจารย์หัวหน้าแผนกปกครองวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานีเกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ในระยะแรกที่เข้าศึกษามักมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัวต่อความเป็นอยู่ในหอพักและระเบียบวินัย การปรับตัวกับเพื่อนนักศึกษาและนักศึกษารุ่นพี่ มีปัญหาขัดแย้งกับนักศึกษารุ่นพี่ การปรับตัวด้านการเรียนและมีปัญหาด้านสุขภาพ ซึ่งในปัญหาสุขภาพนั้นยังพบว่า ในแต่ละวันนักศึกษาประมาณ 8 - 10 คน จะมาขอรับการตรวจรักษาด้วยอาการปวดศีรษะ ปวดท้อง โรคกระเพาะ ปวดท้องเวลามีประจำเดือน เป็นหวัด ภูมิแพ้และลมพิษ ภาวะเช่นนี้ส่วนใหญ่เกิดจากความเครียด ดังนั้นนอกจากอาจารย์จะต้องดูแลนักศึกษาด้านสุขภาพกายแล้ว อาจารย์จะต้องดูแลด้านสุขภาพจิตของนักศึกษาอีกด้วย (เสาวภา เอกอดิศักดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุมาลี สุวรรณภักดี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2540) และจากการสัมภาษณ์อาจารย์วิทยาลัยบรมราชชนนี ตรัง พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จะมีปัญหาด้านการเรียนด้วยเรื่องวิชาที่เรียนยาก จำเนื้อหาไม่ได้ ไม่มีสมาธิในการเรียนและการอ่านหนังสือ มีปัญหาการอยู่ร่วมกับเพื่อนในหอพัก การปฏิบัติตัวกับเพื่อนทั้งเพื่อนรุ่นเดียวกันและเพื่อนรุ่นพี่ มีปัญหาทางเศรษฐกิจ มีปัญหาด้านจิตใจคือนักศึกษาจะเครียดเนื่องจากไม่สามารถปรับตัวได้จนเกิดปัญหาสุขภาพ โดยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะป่วยด้วยอาการ ปวดศีรษะ ปวดท้อง ท้องผูก เบื่ออาหารและอ่อนเพลีย (ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุมาลี สุวรรณภักดี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีตรัง เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2540)

จากปัญหาที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่า เมื่อนักศึกษาเข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล นักศึกษาจะต้องมีการปรับตัวต่อสถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยในด้านการเรียน นักศึกษาจะต้องปรับตัวจากวิธีการเรียนและระบบการเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอาจารย์ประจำชั้นคอยดูแลใกล้ชิดมาสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่นักศึกษาจะต้องรับผิดชอบการเรียนด้วย

ตนเองเป็นส่วนใหญ่ต้องเรียนรู้เรื่องการแบ่งเวลาและปัญหาอื่น ๆ ล้วนแต่ต้องอาศัยความสามารถในการปรับตัว (Ohlsen, 1983 : 167) ถ้านักศึกษาประสบความสำเร็จในการปรับตัวก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาตนเองและเป็นส่วนช่วยส่งเสริมความเชื่อมั่นในการเผชิญกับปัญหาในอนาคต แต่ถ้าประสบความสำเร็จล้มเหลวในการปรับตัวจะทำให้นักศึกษาเกิดความท้อแท้และอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความถดถอยได้ ดังที่ อัฟคราฟฟ์ (Uncraff, 1982 : 10) กล่าวว่า ความสอดคล้องกันระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยจะช่วยทำให้นักศึกษานั้นมีความสุข ปรับตัวได้ดี และจะประสบความสำเร็จในเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายทางการศึกษา การปรับตัวจึงเป็นเรื่องที่สำคัญของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบการผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพ จึงควรได้มีการศึกษาและให้ความสนใจกับความสามารถการปรับตัวของนักศึกษาอย่างจริงจังและควรหาทางช่วยเหลือ เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ ทั้งนี้เนื่องจากหากนักศึกษามีปัญหาในการปรับตัวขณะศึกษายังไม่เกิดผลดีต่อนักศึกษาและการบริการสาธารณสุขและองค์กร เพราะถ้าบุคคลในวิชาชีพการพยาบาลมีปัญหาการปรับตัว และยังไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพจะเป็นผู้ที่มีปัญหาการปรับตัวตลอดไป ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ฉะนั้นหากได้รับการแก้ไขตั้งแต่ต้น จะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้นและเป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ

จากสภาพปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานแนะแนวการศึกษาและเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยศึกษาปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางการวางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหาและให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดี ตลอดจนจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยและการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล อันจะส่งผลให้นักศึกษาสำเร็จเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา อันจะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์แนะแนวและอาจารย์ที่ปรึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น ส่งเสริมให้นักศึกษามีสุขภาพจิตดี ตลอดจนจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารการศึกษาและคณะกรรมการ บริหารวิทยาลัยใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมนักศึกษา และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในการเรียน การปฏิบัติงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข เพื่อให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษา เป็นพยาบาลที่มีคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวง สาธารณสุข 5 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี นครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส รวมทั้งสิ้น จำนวน 584 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

2.1.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ได้แก่

2.1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับดี	คะแนนเฉลี่ยสะสม	3.00 ขึ้นไป
ระดับปานกลาง	"	ตั้งแต่ 2.00 - 2.99
ระดับต่ำ	"	ต่ำกว่า 2.00

2.1.1.2 สถานภาพสมรสของบิดามารดา แบ่งออกเป็น คู่ (อยู่ด้วยกัน) และหย่าร้างหรือแยกกันอยู่

2.1.1.3 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ระดับสูง ได้แก่ ได้รับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนสูงกว่า 2,000 บาท

ระดับปานกลาง ได้แก่ ได้รับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนตั้งแต่ 1,000 - 1,999 บาท

ระดับต่ำ ได้แก่ ได้รับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท

2.1.1.4 นิสัยในการเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ นิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ปานกลาง ดี

2.1.2 ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับน้อย ปานกลาง มาก

2.1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ได้แก่

2.1.3.1 บรรยากาศในวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ บรรยากาศในวิทยาลัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง สูง

2.1.3.2 บรรยากาศในชั้นเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง สูง

2.1.3.3 บรรยากาศในหอพัก แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ บรรยากาศในหอพักมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง สูง

2.1.4 ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาน้อย ปานกลาง มาก

2.2 ตัวแปรตาม คือ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ในด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านส่วนตัวและอารมณ์ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ มีการปรับตัวอยู่ในระดับต่ำ ปานกลาง สูง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขปราศจากความคับข้องใจ ในการวิจัยนี้ การปรับตัวของนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองขณะที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลได้อย่างเหมาะสมมากหรือน้อย โดยวัดจากคะแนนของนักศึกษาที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการปรับตัว นักศึกษาคนใดที่ได้คะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับสูง แสดงว่า นักศึกษาคนนั้นปรับตัวได้ดี แต่ถ้านักศึกษาคนใดได้คะแนนในการปรับตัวอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่านักศึกษาคนนั้นมีปัญหาในการปรับตัว ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการปรับตัวเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 การปรับตัวด้านการเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ดีขึ้น มีความมุ่งมั่นจะเรียนให้สำเร็จ รู้จักขอคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่างๆ ยอมรับการทำงานเป็นทีม กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ สามารถควบคุมความวิตกกังวลในการสอบได้ และมีความพึงพอใจในวิชาชีพที่เลือกเรียน

1.2 การปรับตัวด้านสังคม หมายถึง การที่นักศึกษาเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้ากับผู้อื่นได้ดี สนใจปัญหาต่าง ๆ รู้จักเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความสุขในการอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีความพอใจในกฎระเบียบของสถาบันการศึกษา พึงพอใจต่อความเป็นอยู่ในหอพัก และมีความรู้สึกผูกพันกับวิทยาลัย

1.3 การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ หมายถึง การที่นักศึกษาทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม สามารถควบคุมความเครียด ความกดดันทางด้านจิตใจที่ได้รับได้และมีความเป็นอยู่ที่มีความสุข

2. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลหญิงชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

3. วิทยาลัยพยาบาล หมายถึง วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวของนักศึกษา แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

5. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะบุคคลของนักศึกษา สภาพที่เป็นอยู่ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำของนักศึกษา และภูมิหลังของครอบครัว ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา และนิสัยในการเรียน

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ความรู้ความสามารถทางการเรียนของนักศึกษาตอนเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้จากการวัดในรูปแบบของคะแนนเฉลี่ยสะสม

5.2 สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สภาพการสมรสของบิดามารดาของนักศึกษาในปัจจุบัน

5.3 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา หมายถึง จำนวนเงินที่นักศึกษาได้รับจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเพื่อการใช้จ่ายต่าง ๆ ในแต่ละเดือน

5.4 นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมทางด้านการเรียนของนักศึกษาที่ปฏิบัติเป็นประจำ พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียนรวมถึงวิธีการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักศึกษา

6. ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิดและแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพการพยาบาล ในด้านความก้าวหน้าทางด้านการงาน ค่าตอบแทน การมีเกียรติยศชื่อเสียง ความต้องการบุคลากรในวิชาชีพของสังคม

7. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย หมายถึง ความเหมาะสมของสภาพการณ์ต่าง ๆ ในวิทยาลัยพยาบาลที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา ในการวิจัยนี้จำแนกสภาพแวดล้อมวิทยาลัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพัก

7.1 บรรยายภาคในวิทยาลัย หมายถึง ความเหมาะสมของสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยทั่วไปในวิทยาลัยพยาบาล ได้แก่ สภาพหรือลักษณะอาคารต่าง ๆ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การดำเนินงานด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย รวมถึงสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ที่วิทยาลัยพยาบาลจัดให้แก่นักศึกษา

7.2 บรรยายภาคในชั้นเรียน หมายถึง ความเหมาะสมของสภาพการณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพรพพยาบาล พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

7.3 บรรยายภาคในหอพัก หมายถึง ความเหมาะสมของสภาพการณ์ที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก การบริการที่นักศึกษาได้รับในหอพัก รวมถึงการบริการให้คำปรึกษาจากอาจารย์ปกครองหรืออาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อน และการคบเพื่อนของนักศึกษา

8. ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมที่เป็นประเพณีของนักศึกษา กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้ศึกษาระยะสำคัญและนำเสนอตามลำดับคือ ความหมายของการปรับตัว สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว ประเภทของการปรับตัว ลักษณะการปรับตัว ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

✓ ความหมายของการปรับตัว

ลาซารัส (Lazarus, 1969 : 18) ได้อธิบายความหมายของการปรับตัวว่ามีกำเนิดเริ่มแรกมาจากวิชาชีววิทยา กล่าวคือ ดาร์วิน (Darwin) เป็นผู้ริเริ่มใช้คำว่า "การปรับตัว (Adaptation)" ในทฤษฎีว่าด้วยวิวัฒนาการในปี ค.ศ. 1859 โดยดาร์วินได้สรุปความคิดเห็นว่าสิ่งมีชีวิตที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายได้เท่านั้นจึงดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อมานักจิตวิทยาได้นำคำว่า "การปรับตัว (Adaptation)" ในทางชีววิทยามาใช้ว่า "การปรับตัว (Adjustment)" โดยศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในแง่จิตวิทยา ลาซารัสได้สรุปความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการหรือวิธีการทั้งหลายทางจิตซึ่งมนุษย์ใช้ในการเผชิญข้อเรียกร้องหรือแรงผลักดันภายนอกและภายใน (นิภา นิธยานน. 2530 : 5) นอกจากนี้ ยังมีนักจิตวิทยาคนอื่น ๆ ได้ให้ความหมายของคำว่าปรับตัวอีกหลายท่าน เช่น

มอสโควิทซ์ และออร์เกิล (Moskowitz and Orgel, 1969 : 305) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง การปรับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการ แรงจูงใจ และนิสัยของแต่ละบุคคลไปในทางใดทางหนึ่ง นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับโอกาส ความต้องการ และข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมด้วย

กิลเมอร์และคนอื่น ๆ (Gilmer and others, 1971 : 73) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นกระบวนการของมนุษย์ที่มีปฏิกริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับตัวให้เข้ากับปัญหาและปรับสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ให้เข้ากับความต้องการของตนเอง

กราชา และเคอเซนบัม (Grasha and Kirschenbum. 1980 : 5) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของคนเราที่จะจัดการกับปัญหาและความต้องการของสภาพแวดล้อมให้บรรลุผล

อาร์คอฟ (Arkoff. 1968 : 4) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง การปะทะสังสรรค์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยที่แต่ละบุคคลพยายามที่จะบรรลุความต้องการและไปถึงเป้าหมายของตน ในขณะที่เดียวกันบุคคลอยู่ภายใต้ความกดดันจากสภาพแวดล้อม เพื่อให้มีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง การปรับตัวนำไปสู่การทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างความต้องการของบุคคลและสิ่งแวดล้อม

มาล์ม และแจมิสัน (นิภา นิธยาน. 2530 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Malm and Jamison. 1952) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง วิธีการที่บุคคลปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของตัวเองในสภาพแวดล้อมหนึ่ง ๆ ซึ่งบางครั้งส่งเสริม บางครั้งขัดขวาง และบางครั้งสร้างความทุกข์ทรมานให้ การปรับตัวนี้เกิดขึ้นจากความจริงที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และสามารถใช้วิธีการแบบต่าง ๆ ในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการนั้น ๆ ในสภาวะแวดล้อมที่ปกติธรรมดาหรือที่มีอุปสรรคขัดขวางต่าง ๆ กันไป

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2524 : 108) ได้กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และปัญหาด้านความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถอยู่ได้ในสังคม หรือสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

โสภา ชูพิกุลชัย (2528 : 140) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ความเป็นอยู่โดยต้องคำนึงถึงความจริงต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมและสมาคมต่าง ๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

สุรางค์ จันทรเอม (2527: 84) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางในสิ่งแวดล้อมของตน มนุษย์ทุกคนจะต้องมีการปรับตัวด้วยกันทั้งสิ้น แต่ละคนจะมีแบบแผนในการปรับตัวแตกต่างกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของตน นอกจากจะตอบสนองความต้องการทางร่างกาย เช่น อาหาร การออกกำลังกาย ยังตอบสนองความต้องการทางสังคมอีกด้วย ช่วยให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความราบรื่นและเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนต้องการแล้ว ความตึงเครียดต่าง ๆ ก็จะผ่อนคลายลงไป

มนูญ ตนะวัฒนา (2526 : 142) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง ความสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้อย่างน่าพอใจ คนที่ปรับตัวได้ดีจะมีความรู้สึกถึงความต้องการและความรู้สึกของคนอื่นด้วย

อุทัย หิรัญโต (2526 : 3) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง การปรับปรุงตัวเพื่อความอยู่รอดของตนเอง เพื่อความปลอดภัยและพึงพอใจของตัวเองและผู้อื่น และในทางสังคมวิทยานั้น การปรับตัวของมนุษย์ หมายถึง การปรับปรุงตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ ทั้งหมดให้มีสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่นในสังคม

จากความหมายของการปรับตัวที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขปราศจากความคับข้องใจ

สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว

นิภา นิธยานน (2530 : 71 - 87) กล่าวว่า การปรับตัวเกิดจากสาเหตุที่มีมนุษย์ต้องเผชิญกับแรงผลักดันที่มีอิทธิพลสำคัญกับการปรับตัว 2 ประการ คือ

1. แรงผลักดันภายนอก หรือข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อม และแรงผลักดันที่ข้อเรียกร้องของสังคมหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน
2. แรงผลักดันภายใน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากสภาพทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ความอบอุ่น การพักผ่อนนอนหลับที่เพียงพอ อีกประการหนึ่งคือ จากประสบการณ์ทางสังคมที่บุคคลนั้นได้เรียนรู้ในอดีตหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา เรียกอีกนัยหนึ่งว่า "เหตุจูงใจทางสังคม" ได้แก่ ความต้องการจะมีเพื่อนฝูง ความต้องการความรัก ความต้องการความสำเร็จ และการเป็นที่ยกย่องนับถือ ซึ่งแรงกระตุ้นภายในทั้งสองประการดังกล่าวนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันในการทำให้บุคคลเกิดความสุข หรือความทุกข์ ตลอดจนในการกำหนดพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลด้วย

วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ธีรดากร (2522 : 159 - 160) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวว่าอาจเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. เกิดจากมนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอุปสรรคที่เนื่องจากตัวเองหรือผู้อื่น มีผลทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจหรือคับข้องใจสำหรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 80 - 92) ได้แบ่งไว้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหายน้ำ อากาศ การขับถ่ายของเสีย ความต้องการทางเพศ การพักผ่อน ความต้องการในการป้องกันความร้อนหนาว

1.2 ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความรู้สึกอบอุ่นมั่นคง การปกป้องคุ้มครองจากผู้อื่น

1.3 ความต้องการความรักความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในหมู่คณะ

1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ได้แก่ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความร่ำรวย ฐานะทางสังคม การยอมรับนับถือ และการยอมรับทางสังคม

1.5 ความต้องการสัจจะแห่งตน ได้แก่ การเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ เข้าใจความเป็นจริงของชีวิตและสรรพสิ่งทั้งหลาย ต้องการใช้พลังความสามารถของตนเองให้เต็มที่เพื่ออุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษย์ ซึ่งเป็นความต้องการที่อยู่เหนือความต้องการที่เกี่ยวกับชื่อเสียงเกียรติยศ ความร่ำรวย หรือการกระทำเพื่อตนเอง

2. เกิดจากความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งนี้ หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตนเอง ความขัดแย้งจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1 ความขัดแย้งในทางบวกเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียวในสิ่งที่ตนเองชอบเท่า ๆ กัน ตั้งแต่ 2 - 3 อย่างขึ้นไป ยิ่งชอบมากทุกอย่างยิ่งต้องเลือกมากกว่าจะเลือกได้ก็ต้องใช้เวลาานาน แม้เลือกแล้วยังเสียดายสิ่งที่ไม่สามารถจะเลือก

2.2 ความขัดแย้งในทางลบ เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่บุคคลต้องเลือกในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถูกใจ ตั้งแต่ 2 - 3 อย่างขึ้นไป จะไม่เลือกก็ได้แต่เมื่อเลือกไปแล้วก็ไม่สบายใจเพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น บุคคลไม่ชอบไม่ถูกใจเลย แต่ก็ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ความขัดแย้งในทางบวกและทางลบ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกรณีที่ตั้งต่าง ๆ หรือบุคคลหรือสัตว์ที่ต้องการเลือกนั้น มีทั้งถูกใจและไม่ถูกใจในระดับที่เท่า ๆ กัน ทั้งหมดตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป แต่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ สุขชาติ โสมประยูร (2527 : 44 - 45) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวและปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ว่า ตามปกติบุคคลมีความต้องการเบื้องต้นที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ และความต้องการทางสังคม เมื่อใดก็ตามที่บุคคลไม่สามารถตอบสนองความต้องการเหล่านี้ได้ ก็จะทำให้เกิดปัญหาชีวิตขึ้น โดยปัญหานั้นอาจจะมีมาจากภายในร่างกายของตนเอง หรือมาจากเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ได้ เมื่อมีปัญหากระทบกระเทือนอารมณ์เกิดขึ้นเช่นนี้ บุคคลก็จะเริ่มใช้วิธีการปรับตัวเข้ามาแก้ปัญหา โดยอาจจะใช้ทั้งกลไกป้องกันตนเอง และวิธีการปรับตัวอื่น ๆ ที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสม หลังจากนั้นผลแห่งการปรับตัวที่มีต่อจิตใจและอารมณ์ก็จะเกิดขึ้น ถ้าปรับตัวได้ปัญหาชีวิตนั้น ๆ จะหมดไป และบุคคลจะมีสุขภาพจิตดี แต่ตรงกันข้าม ถ้าปรับตัวไม่ได้ ปัญหาชีวิตนั้น ๆ จะยังคงมีอยู่ต่อไป และบุคคลจะเริ่มมีสุขภาพจิตไม่ดี ผลทางจิตใจเหล่านี้มัก ได้แก่ ความขัดแย้ง ความคับข้องใจและความวิตกกังวล ผลทางจิตใจหรือความตึงเครียดทางจิตใจเหล่านี้เมื่อมีเพิ่มมากขึ้น ๆ ก็อาจจะเป็นโรคจิต โรคประสาทได้ในที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปรับตัวของบุคคลมีสาเหตุมาจากตัวเองและสิ่งแวดล้อมในอันที่จะสนองตอบความต้องการเบื้องต้นที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ และความต้องการทางสังคม ซึ่งในความต้องการของบุคคลนั้นบางครั้งก็ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ บุคคลก็จะเกิดความสุข ความสบายใจ แต่ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการจะทำให้บุคคลนั้น ๆ เกิดความเครียด ความวิตกกังวล เสียใจ และทุกข์ใจ และเมื่อมีปัญหา บุคคลจะใช้วิธีการปรับตัวต่าง ๆ เข้ามาแก้ปัญหา อาจจะใช้ทั้งกลไกป้องกันตนเองและวิธีการปรับตัวอื่น ๆ ที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสม เพื่อผ่อนคลายสภาวะของจิตใจให้เบาบางลง

ประเภทของการปรับตัว

วันดี ระเจริญ (2531 : 244 - 247) กล่าวว่า การปรับตัวของบุคคลประกอบไปด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง ซึ่งเป็นการหาเหตุผลที่ผิดไปจากความเป็นจริง เพื่อป้องกันตัวเองและกันไม่ให้รู้สึกว่าเป็นผิด
2. การกล่าวโทษผู้อื่น เพื่อให้เกิดความสบายใจ เช่นคนติดเหล้าจะแก้ตัวว่า ที่ดื่มเหล้าเพราะภรรยาขี้บ่น คือเป็นการหาหลักฐานกล่าวอ้างให้ผู้อื่นมีความผิด

3. การเลียนแบบ หมายถึง การรับเอาแบบอย่างของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเพื่อช่วยให้ตนเกิดความมั่นใจ
 4. การถ่ายทอดความรู้สึก เป็นลักษณะเฉพาะตัวที่บุคคลหนึ่งถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความปรารถนาของตนที่มีต่อผู้หนึ่งในอดีตไปยังอีกบุคคลหนึ่งในปัจจุบัน เช่น ชอบหรือเกลียดบุคคลที่พบกันโดยไม่มีสาเหตุ
 5. การเห็นอกเห็นใจ เป็นการเลียนแบบที่เป็นประโยชน์ทำให้คนรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
 6. การเก็บกด คนเมื่อเกิดความวิตกกังวลจะพยายามกดเก็บความรู้สึกนั้นไว้ในจิตใจได้ ลำบากเพื่อหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางจิตใจ
 7. การทดแทนเพื่อชดเชย เป็นการทดแทนเพื่อชดเชยความผิดหวัง
 8. การย้ายแหล่งทดแทน มีลักษณะเหมือนการทดแทนเพื่อชดเชยแต่เป็นเรื่องของความรู้สึกทางอารมณ์ซึ่งเปลี่ยนจากเป้าหมายซึ่งอาจเป็นบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่ไม่สามารถจะเปิดเผยได้ไปยังบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์อื่น
 9. การทดแทน หมายถึง การทดแทนความต้องการของตนที่ไม่สามารถแสดงออกให้เห็นโดยเปิดเผยด้วยการแสดงออกในสิ่งที่สังคมยอมรับ เช่น คนที่มีความรู้สึกก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมด้านนี้ด้วยการเป็นนักมวย หรือเป็นนักฟุตบอล
 10. การชดเชย เป็นการทดแทนหรือชดเชยอีกแบบหนึ่ง โดยพยายามที่จะแก้ความวิตกกังวล โดยการกระทำที่เด่นในอีกทางหนึ่ง
 11. การปฏิเสธความจริง สิ่งที่ทำให้เกิดความปวดร้าวใจอันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา บุคคลนั้นจะไม่ยอมรับว่าสิ่งเหล่านั้นได้เกิดขึ้นจริง
 12. การถดถอย เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ยากเกินความสามารถไม่อาจแก้ไข หรือหลีกเลี่ยงได้ก็จะพยายามหลบหนีจากความจริง
- ประเภทการปรับตัวของบุคคลพอสรุปได้ว่ามี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทปรับตัวในทางบวก และประเภทปรับตัวโดยแสดงออกในทางลบ ซึ่งไม่ว่าจะเน้นการปรับตัวในด้านใดก็ตามดังที่กล่าวมานั้น บุคคลควรรู้จักเลือกวิธีการปรับตัวที่เหมาะสม ไม่เกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น

ลักษณะการปรับตัว

โรเจอร์ส (Rogers. 1974 : 358) กล่าวถึงลักษณะการปรับตัวที่ดีไว้ว่า บุคคลที่มีการปรับตัวได้ดี คือบุคคลที่มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง เมื่อบุคคลรู้จักตนเอง รู้จักคุณภาพ ความสามารถ และทัศนคติที่มีต่อตนเอง ตลอดจนเข้าใจสัมพันธภาพที่มีต่อบุคคลอื่นก็จะไม่มีความตึงเครียด ซึ่งเป็นการปรับตัวที่ดีทางจิตวิทยา

วอร์เชล และโกทาลอ (Worchel and Goethalo. 1985 : 3) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นงานประจำที่บุคคลจะต้องแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะเกิดจากตัวเอง สิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บุคคลที่ปรับตัวได้ดี คือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรู้จักและยอมรับตนเองเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการปรับตัวและการปรับตัวเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ และเข้าใจตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. การใช้ความเข้าใจตนเอง เพื่อกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริงให้กับตนเอง
3. การใช้ความสามารถของตัวเอง เพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมและโชคชะตาของตัวเอง

เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของตนเอง

4. ความไวต่อการรับรู้ความต้องการ และความไม่สบายใจของผู้อื่น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือ และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี

ทินดอลล์ (Tindall. 1959 : 76) กล่าวถึงบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1. รักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของบุคลิกภาพ โดยมีความสามารถผสมผสาน

ความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออก และพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นต้องเข้ากันได้กับสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่

2. ประพฤติปฏิบัติตามปทัสถานของสังคม
3. ปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริง
4. มีความมั่นคงทางอารมณ์ และสามารถควบคุมอารมณ์ได้
5. มีวุฒิภาวะ
6. มองสังคมในแง่ดี และช่วยเหลือสังคมเสมอ

ธอร์พ (ออร์พินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. 2532 : 8 - 10 ; อ้างอิงมาจาก Thorpe.

1955) ได้แบ่งการปรับตัวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ปรับตัวเอง (Self Adjustment) ได้แก่ การที่บุคคลจะปรับตัวเองได้ดีต้องมีลักษณะ

ดังนี้

1.1 ความเป็นตัวของตัวเอง (Self Reliance) หมายถึง การที่บุคคลทำอะไรได้ด้วยตนเองไม่พึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์และรับผิดชอบการกระทำของตนเอง

1.2 การมองเห็นคุณค่าของตน (Sense of Personal Worth) หมายถึง การที่บุคคลเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้อื่นเชื่อถือในความสามารถของเขา มีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความพอใจและเชื่อมั่นในความสามารถและมีเหตุผล

1.3 ความรู้สึกเป็นอิสระของตนเอง (Sense of Personal Freedom) หมายถึง การที่บุคคลพอใจในอิสรภาพ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจในการกระทำ และวางแผนชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีเสรีภาพในการคบเพื่อน และการใช้จ่าย

1.4 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Feeling of Belonging) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความอบอุ่นในครอบครัว ในหมู่เพื่อนฝูง จึงทำให้มีความภูมิใจในบ้าน โรงเรียน เป็นต้น

1.5 ความรู้สึกไม่มีแนวโน้มที่จะถอยหนี (Nonwithdrawing Tendencies)

1.6 ความรู้สึกไม่มีอาการทางประสาท (Nonnervous Symptom)

2. การปรับตัวทางสังคม (Social Standards) ได้แก่ การที่บุคคลจะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีต้องประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้

2.1 ปทัศฐานทางสังคม (Social Standards) หมายถึง การที่บุคคลมีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้จะเข้าใจความถูกต้องของสังคม

2.2 ทักษะทางสังคม (Social Skill) หมายถึง การที่บุคคลปรับตัวเข้ากับเพื่อนและคนแปลกหน้า เป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น และมีความสนใจปัญหาต่าง ๆ และสนใจกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 แนวโน้มทางสังคม (Social Tendencies) หมายถึง การที่บุคคลปรับตัวเข้าสถานการณ์หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม

2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family Relation) หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรักการดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความอบอุ่นปลอดภัย และมั่นใจตนเองในความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

2.5 ความสัมพันธ์ในโรงเรียน (School Relation) หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าได้รับความรักจากครู มีความสุขในการอยู่ร่วมกับเพื่อน นักเรียนรู้สึกว่างานมีความเหมาะสมและความสนใจและวุฒิภาวะของตน

2.6 ความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relation) หมายถึง การที่บุคคลเข้ากับเพื่อนร่วมบ้านได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชุมชนตนเอง เข้าสมาคมกับคนแปลกหน้าได้ มีความพอใจในกฎเกณฑ์ และสวัสดิภาพของชุมชน

กอร์โลว์ (บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. 2530 : 9 - 10 ; อ้างอิงมาจาก Gorlow. 1968 : 75 - 76) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีว่า มีลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะซึ่งดำรงไว้แห่งบุคลิกภาพ (Maintaining an Integrated Personality) เกี่ยวข้องกับการประสานสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของบุคคล และพฤติกรรมที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างราบรื่น
2. ปฏิบัติตามความต้องการของสังคม (Conforming to Social Demands) ถือปฏิบัติตนให้กลมกลืนกับมาตรฐานที่สังคมคงไว้ด้วยความรับผิดชอบของตนเอง
3. ปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริง (Adaption to Reality Conditions) เป็นความสามารถที่จะเผชิญกับความยากลำบากที่จะนำตนไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้
4. มีความมั่นคง (Maintaining Consistency) สามารถทำนายพฤติกรรมและมีความคาดหวังว่าจะปรับตัวได้
5. มีวุฒิภาวะสมกับวัย (Maintaining with Age) วุฒิภาวะและพัฒนาการของบุคคลกับกระบวนการปรับตัวจะมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน
6. รักษาอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ (Maintaining an Optimal Emotional Tone) ผู้ที่ปรับตัวได้ดีต้องไม่เป็นผู้ดีใจ หรือสลดหดหู่จนเกินไปในการกระทำของตน
7. มองสังคมในทัศนะที่ดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (Contributing Optimally to Society Through an Increasing Efficiency) พฤติกรรมที่แสดงว่ามีการปรับตัวที่ดีขึ้นนั้นจะต้องไม่เพียงแต่ยึดจุดมุ่งหมายของตนเป็นศูนย์กลางแต่ควรคำนึงถึงสังคมด้วย

นอกจากนี้ภา นิธยานน (2530 : 155 - 157) กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวที่ดีไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่มั่นคง
2. มีความอบอุ่นเป็นมิตร มีนิสัยที่น่าคบ มีเมตตากรุณา
3. มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าและภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ
4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมรอบตัว
5. รู้จักรักษาอนามัยและสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ
6. มีความกล้าที่จะเผชิญกับความจริงในชีวิต
7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ท้อถอยหวาดหวั่น พร้อมที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ
8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี

9. ไม่มีอารมณ์เกลียดเคียดแค้น รู้จักยับยั้ง และควบคุมอารมณ์ได้

10. ไม่เคร่งเครียด หรือวิตกกังวลจนเกินเหตุ

ส่วนโรเจอร์ (Roger. 1962 : 360 - 361) ได้แบ่งลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวทางสังคมที่เป็นปัญหาไว้ดังนี้ คือ

1. วัยรุ่นที่ไม่ค่อยยินดีจะร่วมอยู่ในกลุ่ม เช่น วัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะเร็วมักจะไม่ค่อยสนใจกิจกรรมของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน บางคนมักจะกลัวความตรงไปตรงมาของเพื่อน ๆ จึงทำให้ต้องหลีกเลี่ยงไป บางคนที่มีความรู้สึกว่าเป็นเพื่อน ๆ ซึ่งซึ่งตนจะไม่มีความสุข จะมีความสุขเพราะการขาดความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2. วัยรุ่นที่สังคมเมินเฉย พวกนี้จะขาดแรงกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกลุ่ม การสร้างสรรค์ทางสังคมอาจเพิ่มขึ้น ถ้าเขาได้ทำงานร่วมกับกลุ่มเล็ก ๆ โดยให้มีตำแหน่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการรับผิดชอบงาน และสร้างให้เขามีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะทำให้มีทักษะทางสังคมที่สูงขึ้นจนเพียงพอที่จะเข้ากับสถานการณ์ได้

3. วัยรุ่นที่สังคมชิงชัง พวกนี้ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแต่ถูกขัดขวาง เพราะเขาจะไม่รู้ว่าจะไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างไร เพราะขาดคุณสมบัติที่จำเป็นหรือขาดทักษะในทางสังคมที่จะทำให้เขาประสบความสำเร็จ

แคพเพลน (Kaplan. 1959 : 27) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมหรือลักษณะที่แสดงว่าบุคคลปรับตัวไม่ดีมี 6 ประเภทด้วยกัน คือ

1. พวกที่ชอบกระพริบตาบ่อย ๆ เลียริมฝีปาก ดึงผม กัดเล็บ กระดิกขาหรือปลัสสวาระบ่อย ๆ พวกนี้เกิดจากความวิตกกังวล

2. พวกหมกมุ่นอยู่กับความเศร้าโศกเสียใจ ตื่นเต้นจนเกินไป ไม่รับผิดชอบต่องาน พวกนี้เกิดจากอารมณ์รุนแรง

3. พวกที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ทำงานคนเดียวไม่ได้ ชี้อะไรก็หงุดหงิด ขาดเหตุผล ตัดสินใจไม่ได้ รู้สึกว่าตนเองขาดความสามารถและมีปมด้อย พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์

4. พวกที่ชอบแสดงอาการก้าวร้าวผู้อื่น ตำนินตีเตียน พุดจาขวานผ่าซาก พวกนี้คิดว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น

5. พวกที่พุดจาหยาบคาย ขาดความสุภาพ ชอบขัดขึ้นคำสั่ง ชอบรังแกและทารุณสัตว์ ตลอดจนชอบต่อต้านระเบียบวินัยของโรงเรียน พวกนี้เกิดจากการต่อต้านสังคม

6. พวกที่เจ็บป่วยโดยขาดเหตุผล กินจุแต่หิวบ่อย บางครั้งอาจอาเจียนและอุจจาระไม่เป็นเวลา พวกนี้มีสาเหตุจากจิตใจได้รับความกระทบกระเทือน

นิภา นิธยาน (2530 : 160) ได้กล่าวถึงลักษณะอาการความยุ่งยากในการปรับตัว ซึ่งความยุ่งยากในการปรับตัวไม่ว่าจะมากน้อยเพียงใดก็ตาม มักจะปรากฏอาการในลักษณะดังต่อไปนี้

1. อาการเคร่งเครียด
2. อาการเจ็บป่วยทางกาย
3. พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากมาตรฐานของสังคม
4. ความหย่อนสมรรถภาพในการดำเนินชีวิต

ราศรี ธรรมนิยม (ม.ป.ป. : 165) กล่าวถึงบุคลิกภาพที่แสดงออกของเด็กที่ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ได้แก่ ก้าวร้าว คุยโว ใจอวดเกี่ยวกับความสามารถของตน ถอยหนี เก็บตัว ไม่พูด ไม่สังคมกับใคร ไม่ได้ได้รับความนิยมจากเพื่อนและจากครู ชอบเถียงผู้อื่นทั้ง ๆ ที่ตนไม่มีความสามารถที่จะช่วยงานของกลุ่มดำเนินไปได้ด้วยดี

จากลักษณะการปรับตัวดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะเป็นคนที่มีความรู้สึกนึกคิดและมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง โดยจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง เห็นคุณค่าของตัวเอง มีความเป็นอิสระ เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีจิตใจอารมณ์ที่มั่นคงสามารถที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้เต็มกำลังความสามารถ ตลอดจนผสมผสานความต้องการของตัวเองกับพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสม ส่วนลักษณะของบุคคลที่มีปัญหาการปรับตัว จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะไม่กล้าแสดงออก เก็บตัวหรือถอยหนี เข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ทำงานกับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่ให้ความร่วมมือกับกลุ่มเพื่อน ชอบใจอวด ขาดทักษะที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความเครียด และมักมีปัญหาด้านสุขภาพ เจ็บป่วยบ่อย เป็นต้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

นิภา นิธยาน (2530 : 106 - 115) ได้กล่าวถึงปัจจัย 3 ประการที่มีอิทธิพลร่วมกัน ในการกำหนดแนวทางพฤติกรรมปรับตัวซึ่งเป็นรากฐานบุคลิกภาพ อิทธิพลของทั้งสามประการ ไม่สามารถแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด แต่จะเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันตลอดชีวิต ปัจจัยสามประการ ได้แก่

1. อิทธิพลของสภาพพื้นฐานทางกายในเชิงชีววิทยาอันได้แก่ อิทธิพลของพันธุกรรมมี ยีนส์เป็นตัวนำลักษณะต่าง ๆ ทำให้เกิดโครงสร้างทางกายภาพและทำหน้าที่ทางสรีระ ภายในตัว

ของแต่ละบุคคล เช่น การทำงานของระบบประสาท ระบบต่อมต่าง ๆ รูปร่าง หน้าตา อัตรากาจร เจริญเติบโต และทำให้มีขีดจำกัดของความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น แรงขับ ศักยภาพในการเรียนรู้ อารมณ์ ความแข็งแรง ความเร็วและช้าในการเคลื่อนไหวของบุคคลแตกต่างกันด้วย จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยกำเนิด และมีอิทธิพลในการทำให้บุคคลมีการปรับตัวต่อสภาพปัญหาแตกต่างกัน

2. อิทธิพลของสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพดินฟ้าอากาศที่ทำให้แต่ละคนแสดงออกแตกต่างกันในการปรับตัว เพื่อสนองความต้องการหรือแรงขับภายใน วัฒนธรรมในสังคมที่อาศัยอยู่จะเป็นตัววางรากฐานให้แก่บุคลิกภาพ ทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิด การกระทำ ความเชื่อต่าง ๆ จรรยาบรรณ ข้อห้าม กฎ ระเบียบทั้งหลายที่เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้นโดยเริ่มต้นจากครอบครัว ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพพื้นฐานให้เด็กได้มาก สถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น โรงเรียน ชุมชน วัด ตลอดจนสถาบันชาติล้วนเป็นสถาบันซึ่งสมาชิกของสังคมต้องเกี่ยวข้องด้วย โดยมีสิ่งต่อไปนี้ เป็นเครื่องกำกับระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ กฎหมาย หลักธรรมคำสอน จรรยาบรรณและข้อห้าม ตลอดจนระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งหลายที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคมนั้น

3. อิทธิพลของสภาวะความเป็น "ตน" เป็นอิทธิพลของความรู้สึกและเข้าใจเกี่ยวกับตนเองซึ่งได้แก่ แบบแผนของชีวิตซึ่งเป็นแบบเฉพาะตัว ทั้งนี้หมายความรวมถึงลักษณะนิสัย ความสนใจ ค่านิยม ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสภาวะแห่งตน ซึ่งคนแต่ละคนเรียนรู้ที่จะประเมินหรือตัดสินคุณค่าของตนเองจากการที่ได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ สังคมและจากการยอมรับจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคมที่ตนอยู่ การที่บุคคลจะสามารถประเมินค่าตัวเองทั้งทางร่างกาย และจิตใจก็เนื่องมาจากเจตคติที่ผู้อื่นมีต่อเขา โดยเฉพาะบุคคลที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อชีวิตของเขา เช่น บิดา มารดา เพื่อนฝูง และครูอาจารย์

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมที่ต่างกัน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมทางบ้านกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น และศึกษาองค์ประกอบใดที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจการปรับตัว แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางบ้านและแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน นักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่สมาชิกภายในครอบครัว

แตกต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียน วัยรุ่นแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและ สภาพแวดล้อมทางบ้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน วัยรุ่น

สมศรี บุญอรุณรักษา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเครือคาทอลิก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ของตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น ประเภทของโรงเรียน ศาสนา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน อัตมโนทัศน์ ภูมิหลังของครอบครัว และสถานที่ตั้งของโรงเรียนกับการปรับตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น ผลการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน อัตมโนทัศน์ และสถานที่ตั้งของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการปรับตัว นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่างกันมีการปรับตัว แตกต่างกัน นักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์ต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกัน นักเรียนที่มีภูมิหลังของ ครอบครัวต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกัน และนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ต่างจังหวัดมีการปรับตัวแตกต่างกัน

จิราภรณ์ ไชยรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทาง อารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวแปรที่ศึกษา 5 ตัวแปร คือ สภาพครอบครัว ฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัว ขนาดของครอบครัว บรรยากาศในครอบครัว และบรรยากาศการเรียน การสอน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ขนาดของครอบครัว บรรยากาศในครอบครัว และบรรยากาศการเรียนการสอนต่างกัน มีการปรับตัวทางอารมณ์แตกต่างกัน

เฮอ์ทาโด, คาร์เตอร์ และสปัลเลอร์ (Hurtado, Carter and Spuler. 1996 : 135 - 154) ได้ศึกษาปัญหาและความสำเร็จในการปรับตัวของนักศึกษาละตินในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เพื่อประเมินปัญหาและความสำเร็จของการปรับตัวของนักศึกษา โดยศึกษาการปรับตัวในด้าน ต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้ คือ การปรับตัวทางด้านวิชาการ การปรับตัวทางด้านสังคม การปรับตัวทาง ด้านจิตใจของแต่ละบุคคล และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และใช้แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษาซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดของเบคเกอร์และซีริก (Baker and Siryk : 1984. 1989) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ถูกเหยียดสีผิวและสัญชาติมักเป็น นักศึกษาที่มาจากชนชั้นต่ำ การที่นักศึกษาถูกเหยียดหยามนี้มีผลกระทบต่อความรู้สึกของ

นักศึกษาในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมและยังมีผลกระทบไปถึงการปรับตัวทางด้านวิชาการและด้านสังคมอีกด้วย ส่วนนักศึกษาที่เรียนดี พบว่า มีปัญหาการปรับตัวในด้านการเข้ากลุ่มเพื่อน เนื่องจากมีแรงกดดันว่าได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าศึกษา ทำให้มีปัญหาทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ขัดแย้งกับกลุ่มเพื่อน และขาดความมั่นใจต่อผู้บริหารในวิทยาลัย ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไข โดยการให้สร้างปฏิสัมพันธ์ด้วยการจัดอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวคิดกันในกลุ่มนักศึกษาและให้มีโครงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้ในระยะแรก ๆ ที่เข้าศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับตัวของนักศึกษาในปีต่อ ๆ ไป

ความสำเร็จในการบริหารเรื่องเวลา ตารางเรียน การเงิน ในปีแรกจะมีผลอย่างมากต่อการปรับตัวทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม นักศึกษาจะมีการปรับตัวดีถ้าหากนักศึกษามีเสรีภาพและมีการติดต่อกับครอบครัวโดยต่อเนื่องสม่ำเสมอ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวมีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอปัจจัยบางประการที่ผู้วิจัยสนใจ พอสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง และภูมิหลังด้านสภาพครอบครัว ซึ่งในการวิจัยนี้จะกล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา และนิสัยในการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของผู้เรียน เป็นตัวแสดงผลหรือการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความรู้และความสามารถของผู้เรียน เป็นระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน (นิภา เมธาวีชัย. 2536 : 9)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านสติปัญญา และตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญา ส่วนการเผชิญความเครียดและการปรับตัวเป็นการใช้สติปัญญาประเมินสภาพการณ์ว่าเป็นอันตรายหรือไม่ ตลอดจนหาวิธีแก้ไขสิ่งที่เป็นอันตรายต่าง ๆ (Harris. 1989 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับ

คาสเมเยอร์ มิเชล และเบทรัส (Cassmeyer, Mitchell & Betrus. 1995 : 169) ที่กล่าวว่า การเผชิญความเครียดซึ่งเป็นวิธีการสุดท้ายที่บุคคลใช้ในการปรับตัว เป็นกระบวนการทางสติปัญญาและทักษะที่แต่ละบุคคลใช้เมื่อพบกับสถานการณ์ที่ไม่ปกติและระดับสติปัญญาของบุคคล จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้และเข้าใจถึงความเครียดและความสามารถของตนเองในการปรับตัว ส่วนมองต์โกเมอรี (Montgomery. 1992 : 4 - 5) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลเกิดความเครียดบุคคลจะใช้กระบวนการทางสติปัญญาใช้ในการปรับตัว ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการด้วยวิธีการต่อสู้หรือถอยห่างอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อลดความไม่สบายใจจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและปรับตัวให้อยู่ในภาวะสมดุล สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้หรือใช้กลวิธีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลและเป็นภาวะวิกฤตในชีวิตขึ้นได้

กิลล์ (Gill. 1962 : 144 - 149) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนดีมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและนักเรียนที่เรียนดีสามารถแก้ปัญหาด้านการปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ซู สแตนเลย์ (Sue-Stanley. 1985 : 198) ที่ศึกษาความสำเร็จในด้านการเรียนกับการปรับตัวของนักศึกษาในประเทศจีน พบว่า นักศึกษาที่ได้คะแนนจากการเรียนสูงจะปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำและสอดคล้องกับการศึกษาของโอโนดา (Onoda. 1975 : 772) เกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนญี่ปุ่นที่ศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ นอกจากนี้ยังเป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ สุนทรี เวปุลละ (2539 : 141) ที่ได้ศึกษาความเครียดของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความเครียดสูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางและนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง จากการศึกษาดังกล่าวทั้งหมดอาจสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่แสดงถึงระดับสติปัญญานั้น มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงคาดว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะมีผลสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาด้วย

สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สภาพการสมรสของบิดาและมารดาของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นคู่ (อยู่ด้วยกัน) และหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่

นิวแมน ลอรา และคริสตี (Newman, Laura and Christine. 1993 : 951 - 962) ได้จำแนกครอบครัวตามสถานภาพการสมรสออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ครอบครัวสมบูรณ์ (Intact Family) หมายถึง ครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรอาศัยอยู่ด้วยกัน มีความผูกพันทางสายเลือดหรือทางกฎหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมช่วยเหลือ มีส่วนให้และรับประสบการณ์จากกัน ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิต และสภาพจิตใจของเด็กเป็นอันมาก ทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบตัวได้

2. ครอบครัวแยกกันอยู่หรือครอบครัวหย่าร้าง (Separated/Divorced) หมายถึง สภาพครอบครัวที่มีเพียงบิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายเดียว จะเป็นด้วยการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม นับว่าเป็นการสิ้นสุดของสภาพชีวิตสมรส และจะเป็นผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก

สุชา จันทรเอน (2529 : 122) กล่าวถึงสภาพครอบครัวที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม จะมีผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเหมือนกับบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ซึ่งผลกระทบของสภาพครอบครัวที่มีการหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่นั้น มีผู้กล่าวไว้หลายด้านด้วยกัน ดังนี้ วิจิตรา วสุวานิช (2524 : 31) กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวหย่าร้างต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กไว้ว่า การหย่าร้างของบิดามารดา นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว ไม่มั่นใจในตนเอง บางคนอาจจะเก็บตัวซึมเศร้า บางคนอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่นและณรงค์ศักดิ์ ตระละภัก (2526 : 46 - 48) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวต่อพัฒนาบุคลิกภาพว่า ครอบครัวที่ไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรสและบ้านแตก ผู้รับเคราะห์แทนก็คือลูก ซึ่งผลจากการที่บิดามารดาทะเลาะหรือกระทบกระทั่งกันทุกวัน ๆ จะทารุณจิตใจเด็กมากกว่าการทะเลาะครั้งใหญ่ 1 - 2 ครั้ง ส่วนผลจากการหย่าร้างของบิดามารดา พบว่า เด็กมีอาการซึม หงอยเหงา ว่าเหว คิดมากและมีปัญหาในการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 73) ที่ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่มีความเครียดสูงมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ กลุ่มบิดามารดาหย่าร้าง สำหรับวัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสอยู่กินด้วยกันจะมีความเครียดต่ำ และจากการศึกษาของ แพนสกาย (Pansky. 1990 : 3143-B) ที่ศึกษาบทบาททางเพศและ

การปรับตัวของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง พบว่า การหย่าร้างก่อให้เกิดความคับแค้นแก่เด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง มีความวิตกกังวล ก้าวร้าว และมีปัญหาด้านการเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ นอกจากนี้ ชเนล (Schnell. 1991 : 6118) ได้ศึกษาผลของการหย่าร้างที่มีต่อการปรับตัวทางด้านจิตใจของเด็ก พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความยุ่งยากในการปรับตัวมากกว่ากลุ่มเด็กที่มาจากครอบครัวไม่หย่าร้างและ พ่อแม่ที่มีการขัดแย้งกันสูงเด็กจะมีการปรับตัวต่ำ

จากเอกสารและแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สภาพครอบครัวแยกกันอยู่หรือครอบครัวหย่าร้างจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั้งทางด้านพฤติกรรมและจิตใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวและการพัฒนานุคลิกภาพของนักศึกษา

เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา

เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา หมายถึง จำนวนเงินที่นักศึกษาได้จากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อการใช้จ่ายต่าง ๆ ในแต่ละเดือน

เพอร์ลแมน (Perlman. 1973 : 13) อธิบายค่าใช้จ่ายทางการศึกษาว่า ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายทางตรง เป็นค่าใช้จ่ายหรือลงทุนไปจริงเพื่อการศึกษา ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 อย่าง คือ
 - 1.1 ค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคม เป็นค่าใช้จ่ายที่สังคมลงทุนให้กับการศึกษา ได้แก่ ค่าจ้างครู ค่าอุปกรณ์ ค่าที่ดิน ค่าอาคาร ซึ่งทางสถาบันการศึกษา อาจได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณ เงินภาษีหรือเงินบริจาคอื่น ๆ
 - 1.2 ค่าใช้จ่ายทางตรงส่วนตัว เป็นค่าใช้จ่ายที่แต่ละคนลงทุน เพื่อที่จะได้รับการศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนและอื่น ๆ

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม เป็นรายได้ที่เสียไป เนื่องจากการที่บุคคลใช้เวลาไปเรียน แทนที่จะไปทำงาน ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ เรียกว่าค่าเสียโอกาส

จากแนวคิดของเพอร์ลแมน จะเห็นว่า ค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่นักศึกษาแต่ละคนลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาลของ สมพิศ สมจิตต์ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยรวมต่อคนต่อปี เป็นเงิน 25,040.90 บาท ส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้อุปการะ 501 - 1000 บาท/เดือน สำหรับสถานะทางการเงินของนักศึกษาในแต่ละเดือน มีดังนี้ มีเงินเหลือเก็บทุกเดือน 8.83 % มีเงินใช้พอดีทุกเดือน

23.09 % มีเงินไม่พอใช้เป็นบางเดือน 64.94 % และมีเงินไม่พอใช้ทุกเดือน 3.14 % นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีปัญหาการเงิน 66.51 % และเมื่อนักศึกษามีปัญหาขาดช่องเรื่องเงิน วิธีที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือขอเพิ่มจากบิดามารดา ยืมจากเพื่อนและขอทุนการศึกษา คิดเป็น 77.54% 40.40 % และ 13.01% ตามลำดับ การที่นักศึกษามีปัญหาขาดช่องเรื่องเงินใช้จ่ายในขณะศึกษา จะทำให้นักศึกษาที่มีความคับข้องใจ วิตกกังวล (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 19) สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลเลียม และ แครพพ์ (Williams and Krapp. 1991 : 784) ที่ศึกษาปัจจัยพื้นฐานที่สัมพันธ์กับการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยอินเดียนา ตะวันออก พบว่า ค่าใช้จ่ายของนักศึกษามีผลต่อการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนักศึกษา และจากการศึกษาของมยุรี นภาพรรณสกุล (2529 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน การศึกษาพยาบาลพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พึงพอใจต่อการจัดเงินช่วยเหลือนักศึกษาใน ระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาพยาบาลที่ขาดแคลนทุนทรัพย์นั้น คณะกรรมการจะพิจารณาให้ทุนการศึกษาตามระเบียบการของทุนการศึกษานั้นๆ ซึ่งทุนการศึกษ ส่วนใหญ่จะกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับทุนในด้านผลการเรียน ความประพฤติ และชั้นปีการ ศึกษา เนื่องจากเจ้าของทุนการศึกษามุ่งหวังจะให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่จะสามารถศึกษา วิชาชีพการพยาบาลได้สำเร็จและจะเป็นพยาบาลที่ดี และคุณสมบัติของผู้ขอรับทุนในระเบียบ การของทุนการศึกษส่วนใหญ่จะกำหนดให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการ ศึกษาที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 2.00 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ขอทุนจะต้องทราบผลคะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นสุดการศึกษาภาคการ ศึกษาที่ 2 แล้ว เพราะตามระเบียบการวัดประเมินผลของวิทยาลัยพยาบาลนั้นได้ระบุไว้ว่า ถ้านักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ 2 ของชั้นปีที่ 1 ต่ำกว่า 1.75 จะหมด สิทธิการเป็นนักศึกษา (วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี. 2539 : 17) ดังนั้น การจัดเงินช่วยเหลือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จึงค่อนข้างน้อย นักศึกษาที่มีเงินค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอและได้ใช้จ่าย ตามที่ตนต้องการย่อมมีความคับข้องใจน้อยกว่านักศึกษาที่ประสบปัญหาขาดสนด้านการเงิน นักศึกษาที่มีปัญหาด้านเงินค่าใช้จ่ายจำเป็นต้องปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตในวิทยาลัยให้ได้และ จะต้องรู้จักใช้เงินอย่างเหมาะสม หากนักศึกษาสามารถปรับตัวได้ก็จะอยู่ในวิทยาลัยอย่างมี ความสุข แต่ถ้าหากนักศึกษาคนใดที่มีปัญหาและไม่สามารถปรับตัวได้ก็ย่อมเกิดผลกระทบตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพจิตและปัญหาด้านการเรียน

นิสัยในการเรียน

คำว่า “นิสัย” คือแนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnold and Meili. 1972 : 40)

แมดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 2) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือพฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้น ๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป นิสัยในการเรียน จึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลมีความพึงพอใจ และปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนั้นอาจมาจากทักษะในการเรียน และเทคนิคในการเรียน (Wrenn. 1968 : 1 - 4)

เรนน์ และลาร์เซน (Wrenn and Larsen. 1969 : 5 - 11) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยสมาธิในการเรียน วิธีการอ่านและการจดคำบรรยาย การวางแผนการเรียนหรือการแบ่งเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียน นอกจากนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

โฮล์ทซ์แมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1. การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำเรื่องใดก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำในเวลา กระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2. วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผน เตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ รอบคอบ ทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสารเสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝน การใช้ภาษาสำหรับนักศึกษา อาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้นนิสัยในการเรียนจึงหมายถึง พฤติกรรม

ทางการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจากเทคนิคในการเรียน รวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักศึกษาด้วย

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2537 : 84) กล่าถึงปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า ระบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษานั้น แตกต่างกับระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งนักศึกษาขาดทักษะในการเรียน เช่น การจดคำบรรยาย การค้นคว้า และการศึกษาด้วยตนเอง ตลอดจนการแบ่งเวลาเพื่อการศึกษาเล่าเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นักศึกษาเกิดปัญหาในการปรับตัว คำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสมจะมีปัญหาการปรับตัวในทางการเรียน นอกจากนี้การที่นักศึกษาเปลี่ยนสถานภาพจากนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาย่อมพบปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมาย สำหรับปัญหาด้านการเรียนนั้น วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 22) กล่าวไว้ว่า เนื่องจากการเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า รู้จักใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกต ชักถาม จดจำ สำรวจปฏิบัติจริง และจากการอ่าน การเรียนระดับนี้นักศึกษาจึงต้องรู้จักขวนขวายฝึกตนเอง สร้างวินัยในตนเอง ไม่มีอาจารย์คอยดูแล ประกอบกับขณะที่เรียน จดคำบรรยายไม่ทัน ไม่รู้จักสาระสำคัญของเนื้อหา ไม่ทราบวิธีทำรายงานที่ถูกต้อง เวลาสอบก็เคยชินกับข้อสอบที่มีแต่ดวง ๆ ชิด ๆ เมื่อให้เขียนคำอธิบาย ยกตัวอย่าง ตีความ วิเคราะห์หรือให้เหตุผลก็ไม่อาจทำได้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้คะแนนไม่ดีจะเกิดความท้อแท้ เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เกิดความเบื่อในการฟังบรรยาย ไม่มีกำลังใจศึกษาค้นคว้าหรือแรงจูงใจให้อยากเรียน อาจนำมาซึ่งความคับข้องใจจนเป็นสาเหตุให้บางคนเป็นโรคจิตได้ คำกล่าวนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) ที่พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยาย และกล่าวว่าการที่นักศึกษาส่วนมากมีปัญหาเกิดเนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรจะทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคในการเรียน และทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลากอกลางคันในขณะที่ศึกษา ดังที่เบญจภา สุทธะพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา พบว่า การสูญเสียเปล่าทางการศึกษาเกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า นิสัยการเรียนรู้ของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาที่มินิกนิสัยการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า ไม่มีสมาธิในการเรียนและขาดทักษะในการจดคำบรรยาย จะมีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน เกิดผลกระทบต่อผลการลาออกกลางคันของนักศึกษา และเกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาในที่สุด

ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

ทัศนคติ เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าเจตคติ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Attitude หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจออกมาในรูปของการยอมรับ (ชอบ) หรือปฏิเสธ (ไม่ชอบ) ก็ได้ (พยอม วงศ์สารศรี. 2526 : 188)

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

เทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 6 - 7) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงทางจิตใจภายใน แสดงออกให้เห็นได้โดยเป็นพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

โรคีส (Rokeach. 1970 : 112) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

เคนด์เลอร์ (Kendler. 1976 : 130) กล่าวว่า ทัศนคติคือความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน ประสบการณ์บางอย่างของบุคคล สถาบันหรือแนวคิดบางอย่าง

เชดส์กัตต์ โฆวาซินส์ (2520 : 38) สรุปว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ ที่เป็นตัวกระตุ้นให้กับบุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศหนึ่ง อาจเป็นในทางสนับสนุนหรือคัดค้านได้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทัศนคติจะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

เจเลียว บุรีภักดี (2517 : 218) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับเพิ่มขึ้น แต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงอาจจะเร็วหรือช้า สุดแต่ชนิดของทัศนคติและประสบการณ์

ใหม่ที่ได้รับความรู้และการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใด ย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติของบุคคลอื่นที่มีต่อสิ่งนั้นอยู่ด้วย ทัศนคติของบุคคลหนึ่งจึงเกี่ยวข้องกับทัศนคติของบุคคลอื่นอยู่ด้วยเสมอ

สรุปได้ว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึก ความคิด ความเชื่อของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ และแสดงออกทางด้านร่างกายและจิตใจที่จะตอบสนองของบุคคลหรือเหตุการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526 : 91 - 93) กล่าวถึง แหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดทัศนคติไว้ 4 แหล่ง ดังต่อไปนี้ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) โดยจากการมีประสบการณ์เฉพาะอย่างกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทัศนคตินั้น ตัวอย่างเช่น ถ้าเรามีประสบการณ์ที่ดีในการติดต่อกับบุคคลหนึ่งเราจะมีความรู้สึกชอบบุคคลนั้น ในทางตรงข้ามถ้ามีประสบการณ์ที่ไม่ดีก็จะมีความรู้สึกไม่ชอบบุคคลนั้น

2. การติดต่อสื่อสารกัน (Communication From Others) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคคลในครอบครัว ตัวอย่างเช่น เด็กได้รับการสั่งสอนหรือบอกจากผู้ปกครองเสมอว่า "การขโมยสิ่งของคนอื่นไม่ดี" เด็กก็จะมีทัศนคติเช่นนั้น

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) ทัศนคติบางอย่างถูกสร้างขึ้นจากการเลียนแบบผู้อื่น ตัวอย่างเช่น มารดาของนาย ก กล่าวเสียงฟ้าร้อง นาย ก จึงมีทัศนคติต่อเสียงฟ้าร้องว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัว

4. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factor) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสถาบัน เช่น โรงเรียน สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา หน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ สถาบันเหล่านี้จะเป็นทั้งแหล่งที่มาและสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดทัศนคติบางอย่างได้

ไทแรนด์ซิส (Triandis. 1971 : 189) กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของทัศนคติไว้ 3 ส่วน ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นการที่สมองของบุคคลได้รับรู้ และวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ ทำให้เกิดทัศนคติซึ่งแสดงออกมาในแนวคิดที่ว่าอะไรถูกหรืออะไรผิด

2. ความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ องค์ประกอบด้านความรู้สึกนี้จะเป็นตัวเฝ้าความคิดอีกต่อหนึ่ง

3. พฤติกรรม (Behavior Component) คือ ความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนอง เป็นผลเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

นอกจากนี้ ปฏิพร บุญกล้า และคนอื่น ๆ (2526 : 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลไว้ดังนี้

1. ความมีจิตใจพร้อมที่จะเข้าสู่วิชาชีพ กล่าวคือมีความรู้สึกพอใจที่จะประกอบอาชีพพยาบาล ทราบภารกิจและหน้าที่ของพยาบาล และมีความต้องการที่จะเป็นพยาบาล
2. ทัศนคติต่อผู้ป่วย กล่าวคือมีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส ซึ่งแสดงถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ
3. บุคลิกภาพของการเป็นพยาบาล กล่าวคือมีบุคลิกเหมาะสมกับการเป็นพยาบาล มีจิตเมตตา กรุณา เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์จากการเจ็บป่วย
4. ความคาดหวังต่อวิชาชีพ กล่าวคือมีความปรารถนาให้วิชาชีพการพยาบาลก้าวหน้ามีมาตรฐานสูง และมีความพร้อมที่จะช่วยให้สิ่งปรารถนาเป็นความจริง แสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

นักศึกษาพยาบาลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกัน ทัศนคติของบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาล จำแนกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (ทัศนาศ บุญทอง, 2533 : 58)

ประเภทที่ 1 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาลโดยที่ตนเองมีความรู้สึกไม่ชอบวิชาชีพนี้ แต่พ่อแม่ ผู้ปกครองชอบและสนับสนุนให้เข้าศึกษา หรือบางรายอาจบังคับให้บุตรหลานเข้ามาเรียน โดยที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาชีพ แต่ผู้เข้าศึกษาเองไม่ชอบและมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพโดยส่วนตัว บุคคลกลุ่มนี้จะมีความรู้สึกฝืนใจ ขาดแรงจูงใจและขาดความสุขในการทำงาน ภายในส่วนลึกของความรู้สึกอาจต่อต้านการปฏิบัติงานของบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นไปอย่างฝืนใจ และจะพยายามหาช่องทางและโอกาสที่จะเปลี่ยนวิชาชีพไปทำอย่างอื่นแทน ในบางรายที่มีความรู้สึกฝืนใจมากจะขาดความสุข สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของงานแล้ว ยังมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของตัวพยาบาลผู้นั้นด้วย กล่าวคือจะกลายเป็นบุคคลที่ขาดความกระตือรือร้น หงอยเหงาม ขาดกำลังใจ บางรายอาจไม่ยินดียินร้ายหรืออาจกลายเป็นคนต่อต้านก้าวร้าวได้ เป็นต้น

ประเภทที่ 2 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพนี้โดยที่ไม่มีทัศนคติทั้งในทางบวกหรือทางลบไม่เคยมีความรู้สึกในเรื่องวิชาชีพนี้ เพราะไม่เคยเห็นมาก่อนว่าวิชาชีพการพยาบาลนั้น

มีลักษณะงานอย่างไร ทราบเพียงแต่ว่าการพยาบาลคือ ผู้ทำงานในโรงพยาบาลให้บริการผู้ป่วย แต่ไม่ทราบในรายละเอียดที่ว่า บริการผู้ป่วยนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง บางคนอาจนึกถึงแต่เรื่องการฉีดยา วัดความดันเลือด ซึ่งเป็นงานที่ดูมีเกียรติรวมทั้งเครื่องแบบสีขาวสะอาดสะอ้าน ดึงดูดใจทำให้เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาล แต่เมื่อได้เข้ามาในวิชาชีพแล้วจึงตระหนักในความ เป็นจริงอีกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งตนเองไม่ทราบมาก่อนเกี่ยวกับลักษณะงานพยาบาล เช่น การอาบน้ำเช็ดตัว ทำความสะอาดผู้ป่วยเพื่อให้สุขสบาย ป้อนอาหารและอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ซึ่งตนเองไม่ได้คาดคิดหรือคิดไปไม่ถึง เมื่อได้มาพบกับลักษณะงานดังกล่าวแล้วจึงได้ตระหนักว่า ไม่เหมาะสมกับตนเอง ในกรณีเช่นนี้หากบุคคลสามารถปรับตัวและปรับใจให้มองเห็นคุณค่า ความเป็นจริงได้ก็จะอยู่ในวิชาชีพได้โดยไม่ฝืนใจ หากแต่บุคคลบางคนที่ปรับตัวไม่ได้เพราะ ไม่สามารถยอมรับความจริงดังกล่าวแล้วได้ ก็จะหาทางเบนเข็มในชีวิตไปศึกษาวิชาชีพอื่น ซึ่งถ้าบุคคลที่ต้องทนอยู่ในวิชาชีพแต่จิตใจยอมรับวิชาชีพนั้นไม่ได้ ก็จะเกิดความทุกข์รู้สึก ว่า ฝืนใจ หมัดกำลังใจ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้นาน ๆ จะทำให้บุคคลนี้เปลี่ยนจาก บุคลิกภาพที่เคยเป็นคนแจ่มใสร่าเริงให้เป็นคนเฉื่อยชา อมทุกข์หรือไม่ยินดียินร้ายต่อชีวิตและ งานได้เช่นเดียวกัน

ประเภทที่ 3 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาลด้วยความสมัครใจคือ ชอบวิชาชีพนี้อยากจะเป็นพยาบาลโดยความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการ ประกอบวิชาชีพซึ่งได้ช่วยเหลือผู้อื่น บุคคลกลุ่มนี้จะอยู่ในวิชาชีพด้วยความสุขมีความเต็มใจที่จะ ปฏิบัติไม่ทอดถอยโดยง่าย ความสำเร็จของการประกอบวิชาชีพในความรู้สึกของบุคคลนี้ จะอยู่ที่ การได้ช่วยเหลือผู้อื่นและเห็นผู้พ้นจากความทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วย หากบุคคลได้ รู้สึกว่าตนเป็นผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่ามีความสำคัญก็จะเกิด ความสุขมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นบุคลิกภาพอีกประเภทหนึ่งนั่นเอง

จากการวิจัยของอารมณี วุฒิพิฤกษ์ (2523 : บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อนักศึกษา พยาบาลบางคนเข้ามาเรียนวิชาชีพการพยาบาลจะรู้สึกรักวิชาชีพนี้มากขึ้น แต่นักศึกษาบางคน ก็สนใจและกระตือรือร้นต่อวิชาชีพการพยาบาลน้อยลง และรู้สึกผิดหวังที่ต้องมาเรียนพยาบาล เพราะไม่ได้รับความสุข ความอบอุ่นเท่าที่ควร และบางครั้งรู้สึกเครียดมาก จากผลการวิจัย ดังกล่าวจะเห็นว่าทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลแต่ละคนมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ทัศนคติทางบวก หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบ พอใจ เห็นด้วยต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนทัศนคติด้านลบ หมายถึง ความรู้สึกของ บุคคลที่พร้อมจะถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย (มาลี

แน่นหนา. 2534 : 19) นักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติด้านลบจะเรียนวิชาชีพการพยาบาลจนสำเร็จ และประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้อย่างภาคภูมิใจ ส่วนนักศึกษาที่มีทัศนคติด้านลบจะมีความเครียดและไม่มีความสุข และมีความคิดอยากลาออกในระหว่างที่กำลังศึกษาและคิดจะเปลี่ยนอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา (จิราภรณ์ มั่นสุข. 2538 : 27) สอดคล้องกับการศึกษาของกุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่น ๆ (2536 : 61) ที่พบว่าสาเหตุการลาออกกลางคันของนักศึกษาพยาบาล คือ ทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพ นอกจากนี้จากการศึกษาของ นันทนา น้าฝน และคนอื่น ๆ (2524 : 25) ที่ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคและแต่ละชั้นปี สอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒนาวดี เสรีนทวัฒน์ และจริยาวัตร คมพยัคฆ์ (2531: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ดีกว่าชั้นปีอื่น ๆ โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติจะลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของ สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่น ๆ (2533 : 19 - 25) ที่ศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาและเมื่อสิ้นปีการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาดีกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษาและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กราสซี รัสโซ และมอริส (Grassi-Russo and Morris. 1981 : 9 - 16) ที่ศึกษาเรื่องความหวัง ความกลัว กับทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พบว่า ในสัปดาห์แรกของการเรียน ความหวังอันดับแรกของนักศึกษา คือ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ รองลงมาคือ ต้องการมีวิชาชีพและต้องการเป็นคนที่มีความสามารถ ตามลำดับ ส่วนความกลัวนั้น พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่กลัวความล้มเหลวในการเรียนและมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ กลัวถูกออกจากวิทยาลัย จากนั้น 8 เดือน พบว่า นักศึกษามีทัศนคติด้านลบจากการมีประสบการณ์ที่ดีกับครูและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการได้ช่วยเหลือผู้ป่วย และนักศึกษามีทัศนคติด้านลบจากการเกิดความเครียดจากการทำงานและงานหนักเกินไป สอดคล้องกับคำกล่าวของไตรแอนดิส (Triandis. 1971 : 3) ที่ว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลมีสาเหตุมาจากการได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน การได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระเทือนใจ ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตน และเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

จากที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึก เป็นความคิดที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้

ตามประสบการณ์ที่ได้รับ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความกลัว และความหวัง ซึ่งกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 225) ได้กล่าวในเรื่องอารมณ์และการปรับตัว ไว้ว่า ความรุนแรงของอารมณ์จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทัศนคติ ถ้าบุคคลมีแนวโน้มที่จะไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีแนวโน้มที่จะเกิดอารมณ์เสียได้ง่าย ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีแนวโน้มที่จะชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่แล้ว ก็ย่อมมีแนวโน้มที่ทำให้มีอารมณ์ดีได้โดยง่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดี ตลอดจนมีสุขภาพจิตที่ดี

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในวิทยาลัยพยาบาล ที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา สำหรับการวิจัยนี้จำแนกสภาพแวดล้อมวิทยาลัยออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพัก

บรรยากาศในวิทยาลัย

ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมเชื่อว่า สภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของเอกัตบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของสถาบัน คือ ความเป็นผู้ได้รับการศึกษาโดยสมบูรณ์ (ทองเรียน อมรัชกุล. 2525 : 40) สภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญยิ่ง มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษาในวิทยาลัย ดังที่ โกวิท วรพิพัฒน์ (2536 : บทนำ) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีนั้น เปรียบเสมือนครูที่พูดไม่ได้แต่มีบทบาทอย่างลึกซึ้งในการเสริมสร้างความคิด และเอื้อให้เยาวชนได้พัฒนาเต็มความรู้ความสามารถ กล่อมเกลาจิตใจให้เป็นคนละเอียดอ่อน พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมอันพึงประสงค์

บรรยากาศในวิทยาลัย หมายถึง สภาพการณ์โดยทั่วไปในวิทยาลัย ในการวิจัยนี้จะกล่าวถึงสภาพหรือลักษณะของอาคารต่าง ๆ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการดำเนินงานด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย รวมถึงสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดให้แก่นักศึกษา

อาคารสถานที่ จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่

ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องสารบรรณ โรงอาหาร หอพัก สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน เป็นต้น อาคารเรียนและสภาพของสถานศึกษามีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้สวยงามมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดความสดชื่นร่าเริง เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในสถานศึกษา ลักษณะเช่นนี้จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียนได้ อาคารเรียนที่ดี ควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ได้แก่ ขนาด รูปร่าง รูปลักษณะ วัสดุอุปกรณ์ แสงสี ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบในอาคาร เป็นต้น ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วคือ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ความสดชื่น ความสุขสบาย และอบอุ่น บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และความรักใคร่สามัคคีกัน และวิถีทางในการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการ เช่น ความเจริญเติบโต ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า การอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกัน กินด้วยกัน พักผ่อนด้วยกัน ดังนั้นสถานศึกษาและห้องเรียนจึงไม่ควรเป็นโลกหนึ่งต่างหากจากชีวิตประจำวันของผู้เรียน ควรมีบรรยากาศ อบอุ่นของความเป็นบ้านหรือครอบครัวอยู่บ้าง เพื่อช่วยในการปรับตัวหรือเสริมสร้างสุขภาพจิตและประสบการณ์ของผู้เรียน (วิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 45)

สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาล สภาการพยาบาล (2529 : 4 - 6) ได้กำหนดเกณฑ์การจัดตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดเกณฑ์การจัดตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพไว้เช่นเดียวกันสรุปได้ดังนี้

1. อาคารเรียน ประกอบด้วย ห้องบรรยายหรือห้องเรียน ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องสมุด ห้องกิจกรรมนักศึกษา และห้องอาหาร
2. อาคารที่พักนักศึกษา มีห้องพักนักศึกษา ห้องน้ำ ห้องสุขา ห้องพักผ่อน ห้องซักรีด และห้องเก็บของ
3. สถานที่สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ สนามกีฬา โรงครัว และห้องอาหาร เป็นต้น
4. ห้องทำงาน ควรจัดให้มีห้องทำงาน ห้องแนะแนวและให้คำปรึกษา ห้องบริการการศึกษา และห้องสารบรรณ

อาคารเรียน จัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมด้านวิชาการ และเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดการรับรู้ของผู้เรียนต่อสถาบันและบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ประพัฒน์

จำปาไทย. 2524 : 52 - 53) ขนาดมาตรฐานของอาคารเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือจำนวนนักศึกษา ลักษณะวิชาและวิธีการสอนของอาจารย์ ในการจัดห้องเรียนจะต้องคำนึงถึง สี แสง เสียง การถ่ายเทอากาศ ความร้อนหนาวขณะที่ผู้เรียนอยู่ในห้อง รวมตลอดถึงความเหมาะสมด้านวัสดุครุภัณฑ์ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อแรงจูงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 58) ไฮโรวิทซ์ และออตโต (สมบัติ วัจนะสาริกากุล. 2524 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Horowitz and Otto. 1973 : 242) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษา 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เรียนในห้องที่จัดแบบเดิมกับกลุ่มที่เรียนในห้องที่จัดแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบายและ เคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องพฤติกรรมในห้องเรียน นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียน เข้าพบอาจารย์ผู้สอน และมีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่านักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

ห้องสมุด ห้องสมุดจัดเป็นแหล่งวิทยาการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพสูง เพราะเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษา ค้นคว้า และเปลี่ยนความรู้ความคิด ดังนั้น ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ให้การศึกษและเพิ่มพูนความรู้ของผู้สอนและผู้เรียนที่สำคัญยิ่ง อัลดริช (Aldrich. 1967 : 1) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาใด ๆ จะมีพัฒนาการหรือก่อให้เกิดงานที่มี ประสิทธิภาพหาได้ไม่ หากขาดเสียซึ่งห้องสมุดที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดควรมีหนังสือ ตำรา เอกสาร และวารสาร สำหรับให้นักศึกษาค้นคว้า และควรฝึกให้นักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุดเป็น บรรยากาศและสภาพแวดล้อมห้องสมุด ควรเงียบสงบปราศจากเสียงรบกวน แสงสว่างพอเพียง อากาศถ่ายเทได้ดี สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาลปรากฏผลการวิจัยที่สอดคล้องกันคือ ห้องสมุดมีตำรา เอกสารและวารสารไม่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ สภาพแวดล้อมห้องสมุดยังไม่ เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาเท่าที่ควร (สุนีย์ วิวัฒน์กร. 2521 : 103 ; ดุษฎี สรรประดิษฐ์. 2529 : 117 ; และวิไล ตังทตสวัสดิ์. 2536 : 90)

โรงอาหาร ต้องออกแบบให้โปร่ง สะดวกสบายต่อการทำความสะอาด มีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีสิ่งรบกวน และต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

ห้องน้ำห้องส้วม ภายในอาคารควรมีห้องน้ำห้องส้วมให้พอเหมาะสมกับ จำนวนผู้ใช้ ห้องน้ำชายหญิงต้องแยกกัน มีสุขภัณฑ์เครื่องอำนวยความสะดวกให้พร้อม เช่น สบู่ กระดาษชำระ ฯลฯ มีอากาศถ่ายเทได้ดี

ห้องพักอาจารย์ ผู้ออกแบบต้องคำนึงถึงความสะดวกต่อการทำงานของ อาจารย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรเป็นห้องที่มีอุปกรณ์ในการเตรียมการสอนครบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นของแต่ละคน มีที่พักผ่อนในเวลาว่าง เพื่อจะได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ด้วยกัน ก่อให้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ นอกจากคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความพอใจทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้ที่อยู่อาศัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความพอเพียง และความปลอดภัยแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงหลักสถาปัตยกรรม คือให้สวยงาม ทนทาน เหมาะที่จะเป็นสถาบันการศึกษา การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง ถูกสุขลักษณะ ทำเลที่ตั้งต้องอยู่ในที่มีกรรมคมนาคมสะดวก สิ่งแวดล้อมของสถาบันเจียบสงบ ห่างไกลจากโรงงาน ห่างไกลจากแหล่งอบายมุขทั้งหลาย การจราจรไม่คับคั่ง ไม่มีฝุ่น และสิ่งรบกวนสมาธิในการศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลแต่ละวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่คล้ายคลึงกันตามระเบียบของทางราชการ และตามนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข มีอาคารเรียน อาคารที่พักอาศัย สำหรับอาคารเรียนประกอบด้วยห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องประชุม ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องให้คำปรึกษาแนะแนว ส่วนอาคารที่พักอาศัยประกอบด้วยห้องนอน ห้องน้ำ ห้องสุขา ห้องซักกรีดเสื้อผ้า ห้องเก็บของ ห้องพักนักศึกษาที่เจ็บป่วย ห้องสวดมนต์ ห้องอ่านหนังสือ และห้องพักผ่อน ภายในบริเวณวิทยาลัยจะมีศาลาหรือซุ้มเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และสำหรับให้นักศึกษาได้พบญาติหรือผู้ที่มาเยี่ยม มีสนามกีฬาสำหรับให้นักศึกษาได้ออกกำลังกาย ได้แก่ สนามบาสเกตบอล สนามวอลเลย์บอล สนามแบดมินตัน นอกจากนี้ยังมีหอประชุมที่ใช้ในการจัดงานพิธีหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีโรงครัวและโรงอาหาร เพื่อให้บริการด้านอาหารแก่นักศึกษา

สวัสดิการและบริการต่าง ๆ การให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษานั้น วิทยาลัยพยาบาลได้จัดบริการให้แก่นักศึกษา โดยพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน มีความสะดวกสบายและปลอดภัย เมื่อเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในวิทยาลัย วิทยาลัยจึงได้จัดให้มีบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

บริการหอพัก เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยขึ้นฝึกปฏิบัติงานทั้งเวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึก การจัดบริการหอพักจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษา เพื่อให้ความสะดวกสบายและความปลอดภัยแก่นักศึกษา มีอาจารย์หมวดงานปกครองและสวัสดิการเป็นผู้รับผิดชอบ และมีอาจารย์เวรร่วมกับนักศึกษาเวรหอหมุนเวียนกันควบคุมดูแลทั้งในและนอกเวลาราชการ เพื่อให้การพักอาศัยของนักศึกษาเป็นไปตามระเบียบบังคับของวิทยาลัย เพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และรู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รวมทั้งการบริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร รับ-ส่งธนาณัติ และพัสดุทางไปรษณีย์ด้วย

บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวนักศึกษา เป็นบริการให้คำปรึกษาและแนะนำนักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในเรื่องส่วนตัว และเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน

ซึ่งวิทยาลัยจัดในรูปแบบให้อาจารย์ทุกท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบนักศึกษา ประมาณ 7 - 10 คน หรือบางวิทยาลัยจัดให้มีอาจารย์แนะแนว ซึ่งมีความรู้ความสามารถทางด้าน จิตวิทยาแนะแนวโดยตรง และมีห้องสำหรับให้คำปรึกษาแนะแนวโดยเฉพาะ

บริการด้านสุขภาพอนามัย วิทยาลัยได้จัดบริการดูแลและอำนวยความสะดวก ให้แก่นักศึกษาที่เจ็บป่วยให้ได้รับการตรวจรักษาตามความเหมาะสม โดยจัดให้มีห้องพักและ ยาสามัญประจำบ้านสำหรับนักศึกษาที่เจ็บป่วยด้วยโรคหรืออาการเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนนักศึกษา ที่ต้องนอนรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ทางวิทยาลัยจะจัดการทำหนังสือราชการ ขอยกเว้นไม่ให้ นักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น และวิทยาลัยก็จะจัดนักศึกษาหมุนเวียนกันไปเฝ้าดูแล โดยมีอาจารย์งานหมวดปกครองและสวัสดิการ เป็นผู้รับผิดชอบและมีอาจารย์เวรและนักศึกษา เหวอช่วยกันดูแลนอกเวลาราชการ

บริการด้านอาหาร วิทยาลัยพยาบาลจะได้รับทุนอุดหนุนค่าอาหารสำหรับ นักศึกษา คนละ 23 บาทต่อวัน (กระทรวงการคลัง. 2534 : ไม่มีเลขหน้า) โดยวิทยาลัยเป็นผู้จัด อาหารให้นักศึกษารับประทานวันละ 3 มื้อ โดยมีนักโภชนาการของศูนย์ควบคุม และประสานงาน กับอาจารย์หมวดปกครองและสวัสดิการ

บริการด้านทุนการศึกษา เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลจะได้รับทุนการศึกษา จากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกคน ทุนการศึกษาอื่น ๆ จึงจัดให้เฉพาะนักศึกษาที่ ขาดแคลนทุนทรัพย์จริง ๆ อาจจัดในรูปทุนการศึกษา โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณา คัดเลือกนักศึกษาที่สมควรจะได้รับทุนการศึกษา หรืออาจจัดในรูปให้ทุนช่วยเหลือเป็นครั้งคราว เฉพาะกรณีตามความเหมาะสม

การดำเนินงานด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย กฎระเบียบเป็นข้อกำหนดพื้นฐาน ของวิทยาลัยที่นักศึกษาทุกคนจะต้องถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน และเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการ ดำเนินชีวิต เพื่อฝึกความรับผิดชอบของนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและความประพฤติทั่วไป ของนักศึกษา กฎระเบียบที่นำมาใช้กับนักศึกษา ถ้าเป็นไปได้นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการร่าง ระเบียบ ดังที่ แซนฟอร์ด (Sanford. 1972 : 17) กล่าวว่า บุคลิกลักษณะของนักศึกษาจะขึ้นอยู่กับ นโยบายหรือหลักการบริหารของสถาบัน นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีลักษณะพิเศษ คือ มีความกระตือรือร้นสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในสังคม ชอบความยุติธรรม เพราะเหตุนี้วิทยาลัยจึง ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารวิทยาลัย เช่น มีโอกาสเข้าร่วมออกกฎ ระเบียบข้อบังคับและข้อพึงปฏิบัติต่าง ๆ เป็นต้น การได้รับโอกาสเช่นนี้ จะทำให้นักศึกษามีความ รู้สึกว่าวิทยาลัยเป็นของนักศึกษา นักศึกษาจะมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่ง ชื่อเสียงของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลอกคลิน (Locklin. 1976 : 149-A) ที่ศึกษา

สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย 4 แห่งเกี่ยวกับด้านนโยบาย กฎระเบียบ การบริหารสถาบันและการแบ่งหน้าที่ของหน่วยงานในการปกครองสถาบันที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาโดยเปรียบเทียบกันระหว่างสถาบันที่นักศึกษามีส่วนร่วมการบริหารอย่างเต็มที่กับสถาบันที่นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารเป็นบางส่วน พบว่า สถาบันที่นักศึกษาร่วมกิจกรรมการบริหารสถาบันอย่างเต็มที่จะมีกฎระเบียบ รวมทั้งนโยบายทางด้านสังคมและด้านวิชาการไม่เคร่งครัด การปกครองนักศึกษาก็ทำได้ดี ข้อเสนอแนะของนักศึกษาจะได้รับการตอบสนองจากอาจารย์เป็นอย่างดี สำหรับกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาลนั้น นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกที่ วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ค่อนข้างเข้มงวด และมีกฎระเบียบมากกว่าวิชาชีพอื่น ๆ ทำให้เกิดความเครียด และกฎระเบียบไม่ค่อยยืดหยุ่น การตัดสินใจโทษค่อนข้างหนักกว่าวิชาชีพอื่น (เพ็ญใจ สัตยุตม์. 2536 : 7) ซึ่งกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาล จะสรุปพอสังเขป ดังนี้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. 2539 : 12 - 31)

1. ระเบียบการศึกษา ได้แก่ ระเบียบของห้องเรียน ระเบียบการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ระเบียบการปฏิบัติงานในชุมชน
2. ระเบียบการแต่งกาย ได้แก่ เครื่องแบบนักศึกษาชาย-หญิง เครื่องแบบปฏิบัติงานในโรงพยาบาล เครื่องแบบปฏิบัติงานในชุมชน
3. ระเบียบการเข้า-ออกนอกบริเวณวิทยาลัย ได้แก่ เวลาเข้าและเวลาออกนอกบริเวณในวันราชการและวันหยุดราชการ การค้างที่บ้าน การเข้าเขตบ้านพักอาจารย์และเจ้าหน้าที่
4. ระเบียบการเยี่ยม ได้แก่ เวลาเยี่ยมในวันราชการและวันหยุดราชการ ข้อปฏิบัติของผู้มาเยี่ยม การแต่งกายของนักศึกษาขณะพบแขก สถานที่พบแขก
5. ระเบียบการลา ได้แก่ ข้อปฏิบัติของนักศึกษาขณะลาพักหรือลาป่วย จำนวนวันลา
6. ระเบียบหอพัก ได้แก่ ข้อปฏิบัติของนักศึกษาขณะอยู่หอพัก คุณสมบัติของผู้ที่เข้ามาอยู่ในหอพัก การชำระเงินค่าบำรุง การแต่งกายขณะอยู่หอพัก การรับประทานอาหาร
7. ระเบียบการบริการไปรษณีย์ ได้แก่ การรับ-ส่งจดหมาย การรับ-ส่งโทรเลข การรับธนาคาณัติและพัสดุ
8. ระเบียบพิจารณาความผิดและความประพฤติ ได้แก่ ระดับความผิดตามความรุนแรงน้อยไปหามาก และการพิจารณาโทษตามความผิด

จะเห็นได้ว่ากฎระเบียบหรือข้อบังคับของวิทยาลัยพยาบาล มีหลายประการ ถ้า นักศึกษาไม่สามารถปรับตัวต่อกฎระเบียบต่าง ๆ ก็จะมีผลให้เกิดปัญหาด้านความประพฤติและมี ผลกระทบต่อการศึกษาค้นคว้าได้

บรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ในการวิจัยนี้จะกล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล พฤติกรรมและวิธีการสอน ของอาจารย์ พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน และการวัดประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล การศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตพยาบาลให้มีคุณภาพเช่นเดียวกับการผลิตบุคลากรวิชาชีพสาขาอื่น ๆ ผู้จัดการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่าง ๆ ต่างตระหนักถึง ภาระหน้าที่อันสำคัญ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้นิสิตนักศึกษาพยาบาล ได้พัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สำเร็จการศึกษาโดย มีความสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะคุณภาพการปฏิบัติพยาบาลจะมี ประสิทธิภาพสูง และสามารถสนองความต้องการของประเทศได้เพียงใดนั้นย่อมจะขึ้นอยู่กับ การศึกษาและการฝึกฝนอบรม บีวิส (Bevis, 1973 : 1 - 4) ได้เสนอแนะว่า การจัดการศึกษา พยาบาลในระดับอุดมศึกษาหรือในระดับวิชาชีพ ผู้บริหารควรยึดหลักวิชาการ ซึ่งมีผลมาจาก การศึกษาค้นคว้าวิจัยมาเป็นหลักในการวางแผนหลักสูตร เนื้อหาวิชาต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนควรจะเน้นกระบวนการเรียนให้มากขึ้นและสอดคล้องกับ ลักษณะความต้องการของผู้เรียน

การเรียนการสอนในวิชาชีพการพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การเรียนการสอนภาคทฤษฎี และการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

1. การเรียนการสอนภาคทฤษฎี

การเรียนภาคทฤษฎีนั้น มุ่งให้ความรู้ในเนื้อหาวิชา ในหลักและวิธีการ ปฏิบัติต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลและต่อการทำงานเพื่อ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วยและได้รับความทุกข์ทรมาน การเรียนการสอนในชั้นนี้เป็นการ เตรียมผู้เรียนให้มีความรอบรู้มีความสามารถและมีความพร้อมเพียงพอที่จะไปปฏิบัติกับผู้ป่วยได้ การสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการบรรยายหรือสาธิต หากจะมีการทดลองปฏิบัติก็จะปฏิบัติกันใน สภาพการณ์ที่จำลองหรือสร้างขึ้น จำนวนผู้เรียนมักจะเป็นนักศึกษาทั้งหมดของชั้นปีนั้น ๆ

2. การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

การศึกษาภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาลเพราะการฝึกประสบการณ์เป็นการสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดความคิดอย่างอิสระ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญทางด้านสติปัญญาและวิชาชีพ และพัฒนาทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิปัญญา เจตคติ และทักษะ

การจัดการเรียนการสอนของพยาบาลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้าน นั้น จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 147 - 165) ได้เสนอขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการสอนหรือวางแผนการสอน

ในการเตรียมการสอนนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายรายวิชา ซึ่งหมายถึงผลการสอนหรือการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผู้สอนคาดหวัง
- 1.2 กำหนดเนื้อหาวิชา โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน
- 1.3 กำหนดลำดับของเนื้อหาวิชาจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน

1.4 เตรียมอุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

1.5 เตรียมแผนงานที่มีความยืดหยุ่นเพียงพอ ทั้งนี้เพราะในสถานการณ์จริงอาจจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง แม้แต่แผนที่ดีที่สุดก็อาจจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้แต่มิใช่การเลิกล้มแผน

1.6 วางแผนการสอนและวิธีดำเนินการสอนให้ชัดเจน

1.7 กำหนดเวลาให้เหมาะสม

1.8 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ

1.9 กำหนดแผนการประเมินผลการเรียนการสอน

1.10 กำหนดแผนกิจกรรมเสริมความรู้

2. การดำเนินกิจกรรมการสอน

ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องลงมือปฏิบัติจริงในชั้นเรียนหรือในคลินิก การดำเนินกิจกรรมการสอนอาจดำเนินเป็นลำดับได้ดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อม เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทบาท เห็นความสำคัญของบทเรียน มีความสนใจ รู้สึกอยากที่จะเรียน

บทเรียนนั้น ๆ โดยปกติผู้สอนควรใช้เวลา 3 - 5 นาที และไม่ควรมากเกิน 10 นาที เพราะถ้าใช้เวลามากเกินไปจะทำให้มีเวลาสำหรับการเรียนการสอนที่เตรียมไว้น้อยเกินไปและอาจสร้างความเบื่อหน่ายแก่ผู้เรียนได้

กิจกรรมในส่วนของการเตรียมความพร้อมในการสอนวิชาการพยาบาลนี้ อาจให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิด และต้องลงมือทำโดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีที่ตื่นเต้น น่าสนใจและสนุก เช่น การใช้หุ่นจำลองต่าง ๆ การใช้สถานการณ์จำลอง เกมส์ต่าง ๆ หรือการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2.2 การดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ นั่นคือดำเนินการตามแผนการที่ผู้สอนเตรียมไว้เป็นการปฏิบัติที่จริงเป็นขั้นตอนตามลำดับ กิจกรรมตอนนี้ถือว่าเป็นตอนสำคัญ เวลาที่จะต้องใช้จะมากกว่ากิจกรรมอื่นทั้งหมด

2.3 การสรุปบทเรียน การสรุปบทเรียนควรจะทำทันทีที่ดำเนินการตามกิจกรรมการสอนที่วางแผนไว้เสร็จ เป็นการสรุปแนวคิดและสาระสำคัญของการสอนในบทนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสาระสำคัญ การสรุปบทเรียนนี้ อาจสรุปเองโดยใช้การอธิบายสรุปหรือใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ช่วยในการสรุปก็ได้ กิจกรรมช่วงนี้จะต้องทำให้น่าสนใจ เพราะเป็นช่วงท้ายชั่วโมง ผู้เรียนอาจเกิดความเมื่อยล้าและเบื่อหน่าย

2.4 การประเมินผล คือ การดำเนินการปฏิบัติตามแผนการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในส่วนของการเตรียมการสอนนั่นเอง

3. การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้

การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรมการสอน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้มากขึ้น จากการศึกษาพบว่า การที่ผู้สอนสนใจฟังและชมเชย เมื่อผู้เรียนแสดงความคิด จะทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนที่ได้รับคำชมเชยจากครูจะมีผลการเรียนดีกว่าผู้เรียนที่ไม่เคยได้รับคำชมเชย

วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนอาจเลือกใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้มีหลายวิธี เช่น

3.1 โดยการใช้คำพูด เช่น การกล่าวชมเชยว่า "ดีมาก" "ถูกต้อง" "คำถามนี้เป็นคำถามที่ดีมาก" เป็นต้น การใช้คำพูดเหล่านี้ผู้สอนจะต้องพูดพร้อมกับมีท่าทางที่แสดงว่าคำพูดเหล่านั้นเป็นจริง การชมโดยปราศจากท่าทางที่จริงใจจะให้ผลในทางลบมากกว่าทางบวก

3.2 โดยการเฉลยข้อทดสอบ การเฉลยข้อทดสอบจะเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบความสามารถของตน ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตน ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้เรียนเพิ่มความกระตือรือร้น สนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น

3.3 โดยการขอให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จของตนเอง ผู้สอนอาจเรียกให้ผู้เรียนเล่าถึงประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง การกระทำเช่นนี้เป็นการให้ความสำคัญ ยอมรับความสามารถของผู้เรียน เป็นการทำให้ผู้ถูกเรียกมีความภาคภูมิใจ ผู้เรียนคนอื่นจะมีความตั้งใจและเพิ่มความพยายามในการเรียนรู้ให้มากขึ้น

เฮย์เตอร์ (วัลลภา ตันติสุนทร. 2532 : 29 - 30 ; อ้างอิงมาจาก Hayter. 1967) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ควรจะใช้หลักการเรียนรู้ให้เรียนรู้จากสิ่งที่ยาก ๆ ไปหาสิ่งที่ยาก จากสิ่งปกติไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ การเรียนจะได้ผลมากขึ้นถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส คือ การใช้สื่อหรือไฮดัทศนูปกรณ์ประกอบการสอน
2. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และผู้สอนควรจะเข้าใจ ความสนใจ ความพร้อมของนักศึกษา เพื่อจัดการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนหรือรายบุคคล
3. การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง สามารถจะจัดประสบการณ์การเรียนการสอนได้หลาย ๆ วิธี แต่ผู้สอนจะต้องเลือกจัดวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน
4. การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนวิธีหนึ่ง จะได้ผลการเรียนหลาย ๆ อย่าง และเป้าหมายของการเรียนรู้จะสามารถกำหนดไว้ล่วงหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนจะคอยประเมินผลว่าผลที่ได้นั้นมีมากน้อยเพียงใด
5. การจัดประสบการณ์การสอน ควรจะจัดให้ต่อเนื่องเป็นขั้นตอน นักศึกษาควรจะได้มีประสบการณ์ขั้นต้นแล้วจึงจะเรียนในสิ่งใหม่ ๆ และเตรียมพร้อมที่จะศึกษาในขั้นต่อไปอย่างต่อเนื่อง
6. การสอนให้เข้าใจแนวความคิดของวิชาต่างๆ ที่สอนจะทำให้เข้าใจวิชานั้น ๆ ได้แจ่มชัดขึ้น
7. การเรียนจะได้ผลดีขึ้น ถ้าผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ทั้งนี้ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่เขาสนใจ
8. การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการสอน จะต้องระบุให้เด่นชัดและตรงเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้
9. การเรียนการสอนควรจะมีมุ่งให้นักศึกษาพัฒนาทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และมีเจตคติต่อการปฏิบัตินั้น ๆ

10. ควรจะส่งเสริมให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียมสอน การดำเนินกิจกรรมการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ถ้าอาจารย์มีวิธีการสอนน่าสนใจ จะช่วยให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน มีความพึงพอใจในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้น

พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์เป็นผู้ส่งเสริมพฤติกรรมด้านการสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีสอนโดยอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาและสภาพของนักศึกษา ดังที่ กูริน (Guerin. 1981 : 18) ได้กล่าวว่า ในการที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ และทักษะความชำนาญนั้น อาจารย์พยาบาลจะต้อง

1. คำนึงถึงความรู้สึกและความต้องการของนักศึกษาที่จะสอน
2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา
3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์

และประสบผลสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ

4. เชื่อมโยงประสบการณ์หรือความรู้ให้กลมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49 - 86) ได้กล่าวถึงวิธีสอน บทบาทของอาจารย์และบรรยากาศการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่าการสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งบทบาทและวิธีการสอนของอาจารย์จะมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับการเตรียมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และปฏิบัติได้ตามลักษณะของอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์ปฏิบัตินั้นมี 2 ลักษณะ คือลักษณะทางความรู้หรือสติปัญญา กับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอน และจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีด้วย จึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน นอกจากนี้อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน หรือบรรยากาศการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ โรมินน์ (Romine. 1974 : 139 - 143) ที่ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่

จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์คณะต่าง ๆ จำนวน 1,237 คน ปรากฏว่าลักษณะสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงจัง และเป็นกันเองกับผู้เรียน
2. ด้านการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจ วัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ
3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้สอน ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจ จากวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน มิใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียว
4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา
5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้ว ผู้สอนต้องรีบแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทันที
6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล บุคลิกภาพของอาจารย์นั้นมีความสำคัญต่อนักศึกษา

มิมส์ (Mims. 1970 : 53 - 55) ได้ทำการวิจัยโดยให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซินซินเนติ (Cincinnati University) ทำการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของอาจารย์ที่นักศึกษาให้ความสำคัญมีอยู่ 5 ลักษณะ คือ

1. มีความยุติธรรม และรวมถึงการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา
2. มีความสามารถในการชักจูงให้นักศึกษาสนใจเรียน
3. มีการวางแผนการสอนไว้อย่างมีระบบระเบียบ
4. มีความสามารถอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจได้อย่างชัดเจน
5. มีความพร้อมเพื่อการสอน ซึ่งครอบคลุมลักษณะต่าง ๆ คือ ให้คำปรึกษาและ อภิปรายสิ่งที่เป็นประโยชน์ อธิบายได้ชัดเจน มีความยืดหยุ่นและมีอารมณ์ขัน มีเจตคติที่ดีต่อนักศึกษา และศึกษาค้นคว้าวิชาการอยู่เสมอ

พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา ลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ ความเอาใจใส่ ความมานะอดทนและความขยันขันแข็งในการเรียน (สัจด์ อุทรานันท์. 2525 : 37) ผู้เรียนแต่ละคนจะมีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน บางคนจะมีความมานะ ตั้งใจ สนใจในการเรียนเป็นอย่างดี โดยไม่ต้องมีผู้ใดบังคับควบคุม แต่ผู้เรียนบางคนไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนเลยถ้าไม่มีการควบคุม จึงไม่สามารถจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ ต้องมีผู้คอยชี้แจงกำหนดกิจกรรม กำหนดเวลาให้ตลอดเวลา ในเรื่องลักษณะของการเรียนหรือ

พฤติกรรมการเรียนซึ่งแตกต่างกันนี้ ไชว์ และเบิร์ต (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 51 ; อ้างอิงมาจาก Show and Burt. 1979) ได้ศึกษาถึงลักษณะการเรียนของนักศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกัน 2 แบบ คือ

1. นักศึกษาที่เป็นพวกที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างชัดเจนจะมีลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 การเรียนการสอนขึ้นอยู่กับผู้สอน
 - 1.2 เชื่อฟังและคล้อยตามผู้สอน
 - 1.3 มีความรู้สึกกังวลใจว่าจะต้องพบปะกับผู้สอน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
 - 1.4 มีความต้องการที่จะรู้เกณฑ์ของผู้สอน
 - 1.5 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสำคัญของแต่ละหัวข้อที่จะสอน
 - 1.6 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน
2. นักศึกษาที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้จะมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 ตัดสินกระบวนการศึกษาของตนเอง
- 2.2 ไม่สนใจหรือบางครั้งอาจจะต่อต้านผู้สอน
- 2.3 สนใจกับเกณฑ์ของตนเอง
- 2.4 ต้องการข้อมูลที่จะมาช่วยกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
- 2.5 ชอบที่จะศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียนด้วยตนเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ในการดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้อุดมคติขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อาจารย์สามารถเข้าใจปัญหาและสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีขึ้น มีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใย และความผูกพันอันแน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบำรุง (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524: 49) ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้ว ยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควร

ชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมาซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น นอกจากนี้ มาร์แชล (Marshall, 1974 : 773 - 775) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาลที่เมืองบอสตันในปี 1974 พบว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาล คือ อาจารย์พยาบาลจะต้องเข้าถึงนักศึกษาและยอมรับว่าสัมพันธ์ภาพเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา ต้องเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของนักศึกษาแต่ละคน เข้าใจความต้องการและความแตกต่างของนักศึกษารวมถึงการปฏิบัติตนต่อนักศึกษาด้วย

โดยสรุปการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะให้เป็นไปในแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้บ่งชี้ทั้งสิ้น คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 83 - 87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนนั้น ได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a Person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อดคิด เอารัดเอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในขณะที่วิชาการในสาขาต่าง ๆ

เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์จะต้องนำวิทยาศาสตร์และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในปัจจุบันมีท่านผู้รู้หลายท่านได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของสื่อการสอน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (ชิน คล้ายปาน, 2528 : 1 ; ลัดดา สุขปริดี, 2533 : 62 - 63 ; วาสนา ชาวหา, 2533 : 15)

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความคิดรวบยอดเดียวกัน
เกิดความหมายชัดเจนแก่ผู้เรียน แสดงส่วนลึกลับให้เข้าใจกันดี
2. ช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้มากในเวลาจำกัด มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
3. ช่วยเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นศูนย์ความสนใจทำให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างดี
4. ช่วยเพิ่มพูนความจำ ประทับความรู้ลึก จดจำสิ่งที่ควรจำไว้ได้นาน
5. ช่วยส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ช่วยขจัดปัญหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น และแสดงความหมายของสัญลักษณ์ ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
7. ช่วยจัดระบบและเรียงลำดับข้อมูล ทำให้สะดวกในการใช้ตามต้องการ เช่น ฟิล์ม เทปโทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์
8. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ ในกรณีที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถเฉพาะตัว

9. ช่วยให้นักเรียนเรียนได้สำเร็จง่ายขึ้น และสอบได้มากขึ้น

การวัดและประเมินผล การวัดผลเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เมื่อจัดการศึกษาขึ้นหรือมีการเรียนการสอนไม่ว่าในระดับใดก็ตามต้องมี การวัดผล เพื่อทำหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นหลักสูตร การสอน การวัดผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกัน โดยตลอด นอกจากนั้น การวัดผลการศึกษาจะช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลสมบูรณ์ เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนจะได้รับประโยชน์อย่างมากมาจากการวัดผลการศึกษา ดังที่ พิตร ทองชั้น (2524 : 5 - 6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวัดผลอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การวัดทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงไร อยู่ในระดับไหนของกลุ่ม หรือได้ผลอย่างไรเพื่อจะได้นำผลการวัดนั้นไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ เช่น เพื่อการแนะแนวเพื่อเปรียบเทียบหรือเพื่อการบันทึกความเจริญงอกงามของผู้เรียน
2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายข้อนี้สำคัญมากเพราะถือว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน จะต้องมีการทำควบคู่กันอยู่เสมอ

3. เพื่อการประเมินผล การวัดผลทุกครั้งจะต้องมีการประเมินทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้เรียนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม หรือบรรลุเป้าหมายในสิ่งที่สอนเป็นที่พอใจของผู้สอน หรือตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ใครจะเก่งไม่เก่งจะต้องเรียนซ้ำหรือไม่ เหล่านี้จะได้จะต้องมีการประเมินผลเสียก่อน

บรรยากาศในห้องพัก

บรรยากาศในห้องพัก หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักศึกษาในห้องพัก ในการวิจัยนี้จะกล่าวถึง สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในห้องพัก การบริการที่นักศึกษาได้รับในห้องพัก ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อนตลอดจนการคบเพื่อนของนักศึกษา

สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในห้องพัก เมื่อนักศึกษาพยาบาลเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข นักศึกษาส่วนใหญ่จะพักอาศัยในห้องพักที่วิทยาลัยพยาบาลจัดไว้ให้ นักศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในห้องพักของวิทยาลัยจะต้องชำระเงินค่าบำรุงที่พักเดือนละ 100 - 200 บาท ขึ้นอยู่กับความตกลงร่วมกันของผู้บริหารวิทยาลัยในแต่ละภาค นักศึกษาที่พักอาศัยในห้องพักของวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งได้แก่ การรักษาความสะอาดบริเวณห้องพักให้เรียบร้อยอยู่เสมอ การปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับ การเข้า - ออกบริเวณห้องพักและสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ถ้านักศึกษาคนใดละเลยหรือฝ่าฝืนจะถูกพิจารณาโทษ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสู่ราษฎร์ธานี. 2539 : 39 - 40)

จากประสบการณ์และการสำรวจของผู้วิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาและความเป็นอยู่ในห้องพัก พบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยในห้องพักจะพักอาศัยในห้องพักในช่วงวันธรรมดาหรือวันที่นักศึกษาติดภารกิจด้านการเรียนการสอนหรือการฝึกปฏิบัติงานเท่านั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีภูมิลำเนาหรือบ้านที่ไม่ไกลนัก มักจะกลับบ้านในวันหยุดทุกสัปดาห์หรือวันหยุดอยู่เสมอ ในด้านความเป็นอยู่ภายในห้องพักนั้น นักศึกษาจะพักในห้องพัก 4 - 10 คน ต่อห้องขึ้นอยู่กับขนาดและพื้นที่ของห้องในอาคารแต่ละอาคาร อาคารที่พักแบบเก่าจะให้ นักศึกษาพักอาศัยร่วมกันถึงห้องละ 10 คน ส่วนอาคารแบบใหม่มีเนื้อที่ห้องน้อยกว่า จะให้นักศึกษาพักห้องละประมาณ 4 - 6 คน ภายในอาคารห้องพัก จะมีห้องน้ำ และห้องส้วมที่ใช้ร่วมกันซึ่งอาจจะไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร นอกจากนี้วิทยาลัยพยาบาลมีระเบียบในเรื่องกำหนดการปิด - เปิดน้ำ และไฟฟ้า และห้ามนำเครื่องใช้ไฟฟ้ามาใช้ในห้องพัก อาจทำให้นักศึกษารู้สึกอึดอัด ไม่พอใจในความเป็นอยู่เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี สรรประดิษฐ์

(2529 : 114) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาและอาจารย์พยาบาลเห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

การพักผ่อนและการเที่ยวเตร่ของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพัก นักศึกษาจะพักผ่อนด้วยการดูรายการโทรทัศน์ในหอพักหรืออาจจะเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบภายในบริเวณหอพัก หรืออาจจะอ่านหนังสือพิมพ์ที่วิทยาลัยจัดบริการไว้ให้

การบริการอาหาร นักศึกษาจะได้รับสวัสดิการด้านอาหาร 3 มื้อต่อวัน ซึ่งนักศึกษาจะต้องรับประทานอาหารในช่วงเวลาที่ระบุไว้เท่านั้น อาหารมื้อเช้าส่วนใหญ่จะเป็นข้าวต้ม อาหารมื้อเที่ยงจะเป็นข้าวสวย กับกับข้าว 2 อย่าง หรืออาหารจานเดียว และขนมหวาน ส่วนอาหารมื้อเย็นจะเป็นข้าวสวย กับกับข้าว 2 อย่าง การจัดรายการอาหารจะควบคุมโดยโภชนาการหรืออาจารย์ปกครองของวิทยาลัย นอกจากนี้ภายในโรงอาหารจะจัดบริการน้ำดื่มไว้อย่างเพียงพอ ตลอดจนบริการน้ำดื่มในบริเวณหอพักด้วย

การซักผ้า นักศึกษาที่อยู่ในหอพักทุกคนจะจ้างซักผ้าที่วิทยาลัยโดยตรงซึ่งแต่ละวิทยาลัยจะกำหนดชนิดและจำนวนเสื้อผ้าที่จะส่งในแต่ละครั้งตามความเหมาะสมสำหรับชุดชั้นในและถุงเท้า นักศึกษาจะเป็นผู้ซักเอง ซึ่งทางวิทยาลัยได้จัดสถานที่สำหรับซักล้างไว้โดยเฉพาะ และจัดราวตากผ้าไว้พอสมควร

ด้านการติดต่อสื่อสาร นักศึกษาสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ หรือครอบครัว โดยใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งจะมีอยู่ในทุกวิทยาลัย สำหรับบุคคลภายนอกหรือผู้ปกครองจะโทรศัพท์ติดต่อกับนักศึกษาจะต้องฝากข้อความผ่านทางอาจารย์ของวิทยาลัย

การให้บริการสุขภาพในหอพัก นักศึกษาที่เจ็บป่วยเล็กน้อยสามารถใช้บริการยารักษาจากอาจารย์เวรหรือนักศึกษาที่อยู่เวรในหอพักได้ตลอดเวลา ซึ่งทางวิทยาลัยจะจัดอาจารย์เวรหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันทุกวัน เพื่อคอยดูแลนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ นอกเวลาราชการ

ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อน เมื่อนักศึกษาเข้าพักอาศัยในหอพัก นักศึกษาใหม่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อนซึ่งกลุ่มเพื่อนนักศึกษานั้นมีทั้งกลุ่มเพื่อนที่อยู่ชั้นปีเดียวกันและต่างชั้นปี ซึ่งทินดอลล์ และเกรย์ (Tindall and Gray. 1985 : 6 - 7) ได้ให้ความหมายของคำว่าเพื่อน (Peer) ว่าหมายถึง บุคคลที่แลกเปลี่ยนค่านิยม ประสบการณ์วิถีชีวิตของกันและกันได้ และมีอายุอยู่ในวัยเดียวกัน แกร์สัน (Garison. 1965 : 297) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัย

ที่มีการพัฒนาการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน

เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (ประกอบ คูปรัตน์. 2525 : 179 ; อ้างอิงมาจาก Feldman and Newcomb. 1973) ได้สรุปความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาแต่ละคน ดังนี้

1. เป็นการเชื่อมโยงระยะการอยู่ภายในครอบครัวกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง กับระยะการทำงานในโลกกว้าง เพื่อนทำหน้าที่ช่วยนักศึกษาให้ผ่านยุควิกฤตต่าง ๆ และทำให้มีความเป็นอิสระจากบ้านและครอบครัวได้

2. ในบางสถานการณ์เพื่อนร่วมกลุ่ม สามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดเป้าหมายในการเรียนและวิชาการได้

3. เพื่อนสามารถให้กำลังใจในเรื่องโดยทั่ว ๆ ไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จาก คณาจารย์ ชั้นเรียน หรือหลักสูตรที่กำหนดไว้ทั้งหมด

4. เพื่อนสามารถให้โอกาสนักศึกษาในการฝึกการอยู่ร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีภูมิหลัง ความสนใจ และการฝึกอบรมที่แตกต่างไปจากตน

5. เพื่อนช่วยเสริมคุณค่าภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และทำให้เป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงคุณค่าต่าง ๆ เหล่านั้น นอกจากนี้แรงผลักดันจากกลุ่มยังอาจออกไปในรูปท้าทายและต่อต้านคุณค่าและความคิดเก่า ๆ กระตุ้นความสำนึกทางวิชาการและเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิด และประสบการณ์ใหม่ ๆ แนะนำการอาชีพ ตลอดจนช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจคนที่กำลังจะเปลี่ยนแนวความคิด

6. เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้นและช่วยสนองตอบความสนใจของนักศึกษา

7. เพื่อนช่วยทำหน้าที่ให้การฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษา และช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันในระหว่างการทำงานในภายหลัง

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษานั้น ไพทอร์ย สินลาธาตน์ (2514 : 47 - 55) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามี

2 แบบ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึก และความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว ความรู้สึกผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และเอาใจใส่เป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเชียร์กีฬา ความสัมพันธ์แบบนี้จะสูญหายและถูกทำลายได้โดยง่าย เพราะไม่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลและหลักการ

ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญา อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมทาง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปรายหรือการสัมมนาทางวิชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนมั่นคง และเป็นความสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อน

การคบเพื่อนของนักศึกษา นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ มีความสนใจ และมีอุดมคติที่คล้ายคลึงกัน นักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก และกลุ่มเพื่อนก็จะมีอิทธิพลต่อตนเองมากเช่นเดียวกัน เมื่อนักศึกษามีการคบเพื่อนและเข้าร่วมกลุ่มกัน ก็จะสร้างกิจกรรมร่วมกันและมีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม โดยทั่วไปจะยึดกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะทำสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน เช่น การแต่งตัว การนิยมสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น (สมชาย ธีรธนกุล. 2526 : 98) การคบเพื่อนของนักศึกษาจึงก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย การคบเพื่อนที่ดีทำให้มีการปรับตัวได้ดีในสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี เช่น มีความประพฤติไม่ดี อาจทำให้เสียการเรียน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ดังนั้นการคบเพื่อนที่ไม่ดีจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ นอกจากนี้การใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อนก็เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อมีเวลาว่างนักศึกษาก็จะมีความอิสระในการใช้เวลาว่างไปในทางที่ตนพอใจ นักศึกษาบางคนอาจจะทบทวนบทเรียนหรืออาจจะไปทำธุระส่วนตัวหรือเล่นกีฬา ฯลฯ ซึ่งการใช้เวลาว่างนี้อาจจะใช้ทำกิจกรรมเป็นการส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมหรือแสดงออกตามความต้องการของนักศึกษานั้น กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลที่จะนำไปในทางที่ดีหรือทางเสื่อมเสียได้ ดังที่ สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนคติของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักศึกษาเป็นบรรยากาศในหอพักหรือสภาพแวดล้อมในหอพักที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความเจริญงอกงามทั้งจิตใจ อารมณ์ สังคม หากนักศึกษานอนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศในหอพักได้ นักศึกษาก็จะอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข ส่วนนักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศในหอพักได้ ย่อมเกิดปัญหาตามมาหลายประการทั้งด้านจิตใจและด้านสังคม

การจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ประกอบด้วยการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ

ภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อม มีระเบียบสวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่นร่มเย็น มีบรรยากาศในชั้นเรียนและมีบรรยากาศในห้องพักที่ดี สภาพเช่นนี้จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดี มีความภาคภูมิใจและเกิดความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบัน ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ และดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข ในทางตรงกันข้าม ถ้านักศึกษาต้องประสบกับปัญหาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยไม่เหมาะสม เช่น มีบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อความเป็นอยู่และการเรียนรู้ ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อวิทยาลัยและการเรียน อันอาจนำไปสู่ปัญหานักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้ เช่น ฝ่าฝืนกฎระเบียบวินัย ไม่สนใจการเรียน ก้าวร้าว เป็นต้น จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ พบว่าวิทยาลัยพยาบาลและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีปัญหาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมหลายด้านคล้ายคลึงกัน ดังที่ อารมณีย์ วุฒิพิฤกษ์ และจิราพร ธีรพัฒนะ (2527 : 87 - 88) ศึกษาปัญหาและความต้องการประสบการณ์การเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ได้แก่ วิธีการสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ เนื้อหาวิชาที่สอนไม่ต่อเนื่องกัน จำนวนอาจารย์ที่สอนในแต่ละวิชามากเกินไป รายงานในแต่ละวิชามากเกินไป เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาก และยาก และไม่น่าสนใจ เวลามีปัญหาไม่กล้าปรึกษาอาจารย์และไม่มีเวลาอ่านหนังสือเพิ่มเติม รวมทั้งตำราที่จะค้นคว้ามีน้อย และดุซุฎี สรรประดิษฐ์ (2529 : 117 - 121) ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสังสรรค์ สถานที่เล่นกีฬา ห้องน้ำ ห้องสุขา ตลอดจนสถานที่สำหรับซักกรีดเสื้อผ้ามีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนด้านการเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดยังไม่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาเท่าที่ควร ห้องสมุดมีตำราเอกสาร และวารสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับการศึกษาของปาริชาติ ตามไท (2523 : 78 - 79) ที่พบว่า ตำรา วารสารที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีน้อยขาดอุปกรณ์การสอน สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม ในปีการศึกษา 2535 สุจินต์ ยมศรีเคน (2536 : 138) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ปัญหาด้านการเรียนที่พบคือ เนื้อหาวิชาที่เรียนมากเกินไป หนังสือที่ต้องการค้นคว้าและอ่านประกอบในห้องสมุดมีน้อยเกินไป สื่อการเรียนของวิทยาลัยมีไม่เพียงพอ อาจารย์มอบหมายงานในวิชาที่เรียนให้มากเกินไป สภาพแวดล้อมของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน นักศึกษาไม่กล้าซักถามอาจารย์ในเรื่องที่ไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชาที่เรียนยาก ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเครียดในการเรียน ผู้ที่สามารถปรับตัวได้ก็จะสามารถเรียนได้สำเร็จ ส่วนผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้ ก็จะมีปัญหาด้าน ๆ ตามมา และอาจลาออกจากการเป็นนักศึกษาพยาบาล

ซึ่ง กุลยา ตันติผลลาชีวะ และคนอื่น ๆ (2536 : 55 - 56) ได้ศึกษาการลาออกกลางคันของนักศึกษาพบว่า ผู้ที่ลาออกมักเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และสาเหตุสำคัญของการลาออก คือ ทศนคติไม่ได้รับการเรียนอ่อน เกิดการเจ็บป่วยด้านร่างกายระหว่างการศึกษาและมีปัญหาด้านสุขภาพ มีปัญหาการปรับตัว ปัญหาทางครอบครัว และแบ่งเวลาเรียนไม่เหมาะสม ส่วน วัลลภา ตันติสุนทร (2532 : 131 - 134) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คัดสรรกับความเครียดของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลอุตรดิตถ์ พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับความเครียด นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ต่อการจัดการเรียนการสอนต่ำจะวิตกกังวล และเครียด และมีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการเรียนซ้ำและไม่ยุติธรรม นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดซ่อมเสริมของแต่ละวิชายังไม่เหมาะสม อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอและไม่สะดวกในการใช้ และการจัดชั่วโมงว่างให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเองยังไม่เหมาะสม และการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับต่ำ มีความเครียดในระดับสูง อาจารย์ใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักศึกษาเบื่อหน่าย ไม่สนใจ วิธีการและเทคนิคในการสอนไม่จูงใจให้นักศึกษากระตือรือร้น ขาดความยุติธรรมในการ ประเมินผล นอกจากนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในหอพักของ นิภา พุทธสุวรรณ (2530 : 127 - 128) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมหอพักของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาให้ความเห็นว่า ยาสามัญประจำบ้านที่ทางหอพักจัดไว้ให้ นั้น มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เจ็บป่วย การบริการโทรศัพท์สาธารณะจัดไว้ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหารือ นั้น นวลจันทร์ รมณารักษ์ (2530 : 91) ได้ศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่าพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ในด้านสังคม ส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อน นั้น บุปผา การีเวท (2527 : 62 - 64) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนตามความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยต่อการที่นักศึกษาเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความคิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อน นักศึกษาส่วนมากเห็นด้วยว่าเมื่อว่างจากการเรียน ควรเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และรวมกลุ่มอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยมีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ปัญหาด้านบรรยากาศในชั้นเรียน และปัญหาด้านบรรยากาศในหอพัก ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น อาจารย์ไม่เตรียมการสอนและมีวิธีการสอนที่น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ ล้าสมัย อาจารย์ไม่เข้าใจนักศึกษา ขาดจิตวิทยาในการสอน ประเมินผลซ้ำและไม่ยุติธรรม อาคารและสถานที่ยังไม่เหมาะสม

การบริการต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษา ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความไม่สบายใจ วิตกกังวล ไม่พึงพอใจ เกิดความคับข้องใจ และทำให้เกิดภาวะเครียด ถ้านักศึกษาปรับตัวได้ ภาวะต่าง ๆ ก็จะบรรเทาลง แต่ถ้าหากนักศึกษาปรับตัวไม่ได้ ผลตามมาก็คือผู้เรียนจะมีความรู้ไม่เต็ม เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน อึดอัดใจ ต่อสภาพแวดล้อมที่ตนเองอยู่ ไม่พอใจสถาบัน และอาจไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษา วิชาชีพได้

ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในวิทยาลัย ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะมีทั้งกิจกรรมที่จัดโดยนักศึกษาหรือกิจกรรมที่จัดโดยความร่วมมือระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และกิจกรรมที่จัดโดยคณาจารย์ วิทยาลัยพยาบาล กิจกรรมที่จะกล่าวในการวิจัยนี้ ได้แก่ กิจกรรมที่เป็นประเพณีของนักศึกษา กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์

เฟรดเดอริก (Frederick. 1959 : 51 - 52) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาจัดดำเนินการขึ้นเองโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ไม่มีการให้หน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ ในอันที่จะช่วยให้นักศึกษาเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา ซึ่งความหมายดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ เฮอเบิร์ต (Herbert. 1965 : 30) ที่กล่าวว่ากิจกรรมนักศึกษา หมายถึง งานต่าง ๆ ที่นักศึกษปฏิบัติภายใต้การแนะนำอย่างถูกวิธีและอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันโดยไม่มีเรื่องของคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 130 - 131) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมอีกว่า กิจกรรมนักศึกษาจัดขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องศึกษาตามหลักสูตรโดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา กิจกรรมนักศึกษามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักศึกษาหมายรวมถึงการงานที่สถาบันจัดให้นักศึกษาหรือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกันขึ้นเอง

กิจกรรมนักศึกษาเป็นการให้การศึกษาทงอ้อม ช่วยสร้างสรรค์ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง จึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถการทำงาน การตัดสินใจ การปรับบุคลิกภาพ และรู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา

(2530 : 147) ได้แสดงความเห็นว่าจะมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ควรครอบคลุมสาระที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
2. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อทำให้นักศึกษามีความสนใจกว้างขวางขึ้น
4. เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ
5. เพื่อฝึกให้นักศึกษาสามารถปกครองตนเองได้
6. เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา
7. เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา
8. เพื่อทำให้นักศึกษามีความรักศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย
9. เพื่อทำให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
10. เพื่อทำให้นักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต
11. เพื่อทำให้นักศึกษารู้จักทักษะทางสังคม
12. เพื่อทำให้นักศึกษารู้จักเสียสละและทำงานให้ส่วนรวม
13. เพื่อทำให้นักศึกษาพัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี
14. เพื่อทำให้นักศึกษามีความสามัคคี
15. เพื่อทำให้นักศึกษาพัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538 : 127 - 229) ได้แบ่งกิจกรรมนักศึกษาออกตามลักษณะของกิจกรรมไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมสโมสรหรือองค์การนักศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้โอกาสนักศึกษาได้ทดลองทำงานในรูปของการปกครองตนเอง โดยยึดรูปแบบการทำงานในวิถีทางประชาธิปไตย ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะในการทำงานในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมและพัฒนาทางด้านสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

2. กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ในด้านวิชาการส่งเสริมให้มีอิสระทางการคิด เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่ นักศึกษา (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2525 : 20)

3. กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะในการเล่นกีฬา ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้อารมณ์แจ่มใส และจิตใจเบิกบาน ส่งเสริมและ

พัฒนานักศึกษาในด้านอารมณ์ สังคม ร่างกายและจิตใจ เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่ นักศึกษาและอาจารย์ด้วยการเล่นกีฬา

4. กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยทะนุบำรุงและเผยแพร่ ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ เสริมสร้างความรู้และทักษะในด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้ นักศึกษา ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ด้านจริยธรรม และด้านสุนทรียภาพให้นักศึกษา

5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อปลูกฝังคุณธรรมและอุดมการณ์ แก่นักศึกษาให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามัคคี มีความรับผิดชอบและเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

6. กิจกรรมนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและ เพื่อพัฒนาจิตใจ อารมณ์และสังคมให้นักศึกษา (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2525 : 21)

7. กิจกรรมการเมืองเป็นกิจกรรมที่มีทั้งการสนับสนุนและการประท้วง การสนับสนุนนั้น อาจเป็นการสนับสนุนการเลือกตั้ง การสนับสนุนนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาล ส่วนการประท้วงนั้นโดยทั่วไปจะเป็นการประท้วงนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาลที่ นักศึกษาไม่เห็นด้วย กิจกรรมการเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความรู้สึกรับผิดชอบของนักศึกษา ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ กิจกรรมการเมืองนี้สถาบันอุดมศึกษาไม่มีนโยบายให้การสนับสนุน ให้นักศึกษาประท้วงรัฐบาล

การจัดกิจกรรมนักศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญสามประการ คือ นักศึกษา ในฐานะที่เป็นผู้ทำกิจกรรม อาจารย์ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและสนับสนุน สถาบันการศึกษา ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริม กิจกรรมนักศึกษาแต่ละประเภทได้รับความนิยมมากน้อย แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความสนใจของนักศึกษา คณาจารย์ สถาบัน และภาวะสังคม รวมทั้ง ปรัชญาการศึกษาของสถาบัน เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531 : 199) ได้เสนอแนะหลักในการจัดกิจกรรม นักศึกษา ไว้ดังนี้

1. จะต้องยึดหลักประชาธิปไตย คือการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยเฉพาะ นักศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อาจารย์เป็นเพียงผู้แนะนำแนวทางเท่านั้นไม่มีสิทธิ์สั่งการ บังคับ หรือตามใจตนเอง

2. นักศึกษาแต่ละคน ควรทำกิจกรรมที่ตนสนใจและถนัดที่สุดเท่านั้น ไม่ควรทำ กิจกรรมหลายอย่าง เพราะผลงานจะไม่เกิดหรือไม่สำเร็จ

3. การทำกิจกรรมควรจะยึดถือการพัฒนาของผู้จัดมากกว่าผลงานที่สำเร็จออกมา

4. กิจกรรมไม่ควรเน้นที่ระเบียบข้อบังคับ ควรยึดถือวินัยทางจิตใจมากกว่า

5. นักศึกษาควรจะมีบทบาทในกิจกรรมมากที่สุด

6. กิจกรรมนักศึกษาควรคำนึงถึงประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับมากที่สุด

กิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง

สาธารณสุข จัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และเพื่อให้ นักศึกษารู้จักรับผิดชอบกิจกรรมของส่วนรวม การปกครองตนเอง และการพึ่งพาตนเอง (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. 2534 : 41) การจัดกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ในวันแรกที่นักศึกษาเข้ามารายงานตัว วิทยาลัยพยาบาลโดยคณาจารย์ในวิทยาลัยจะจัดกิจกรรม การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ อาจารย์ที่รับผิดชอบงานแต่ละด้านของงานกิจการนักศึกษาจะแจ้งให้ นักศึกษาใหม่ทราบขอบข่ายของงานและบริการที่นักศึกษาจะได้รับ เมื่อนักศึกษาทุกคนรายงานตัว เรียบร้อยแล้ว นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นเวลา 1 - 2 วัน เพื่อเสริมสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ตลอดจนอาจารย์และนักศึกษา ส่วนกิจกรรมของ นักศึกษาโดยทั่วไปในวิทยาลัยพยาบาล จะประกอบด้วยกิจกรรมที่นักศึกษาประพฤติปฏิบัติ สืบทอดกันมาจนเป็นประเพณีของนักศึกษาแต่ละวิทยาลัยพยาบาล กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมด้านกีฬา ซึ่งจะสรุปไว้พอสังเขป ดังนี้

กิจกรรมที่เป็นประเพณีของนักศึกษา ได้แก่ งานรับน้องใหม่ งานรับหมวก

งานรับตะเกียง และงานเลี้ยงอำลา สำหรับกิจกรรมของนักศึกษาก่อนวันงานรับน้องใหม่นั้น นักศึกษารุ่นพี่ซึ่งหมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แต่ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จะนัดพบน้องใหม่หรือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนในช่วงเย็นถึงค่ำ ตั้งแต่นักศึกษาแรก เข้าเรียนจนถึงวันงานรับน้องใหม่ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการนัดพบนักศึกษารุ่นพี่ที่ 1 หรือน้องใหม่ก็ เพื่อให้น้องใหม่แนะนำตัวเองให้รุ่นพี่รู้จัก ฝึกท่องคำปฏิญาณตน ซ้อมเพลงประจำวิทยาลัย รุ่นพี่ บางคนอาจใช้คำพูดหรือแสดงท่าทีและน้ำเสียงที่ทำให้น้องใหม่เกิดความไม่พอใจ คับแค้นใจหรือ มีความรู้สึกที่ไม่ดีแก่นักศึกษารุ่นพี่และสถาบันได้ ดังนั้นนักศึกษารุ่นพี่ที่ 1 จึงต้องพยายามปรับตัว ปรับอารมณ์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับนักศึกษารุ่นพี่และดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยได้ ในช่วงแรกที่นักศึกษาเข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล นอกจากนักศึกษาจะปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ ปรับตัวต่อการเรียนการสอน นักศึกษายังต้องปรับตัวต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษารุ่นพี่ จัดขึ้น ดังที่กล่าวข้างต้น สำหรับงานรับน้องใหม่นั้น นักศึกษารุ่นพี่จะยึดประเพณีตลอดซุ้ม คือ น้องใหม่จะตลอดซุ้มของรุ่นพี่แต่ละซุ้มตามชั้นปี และจะจัดกิจกรรมสังสรรค์และบันเทิง หรือเรียกว่า งานราตรีน้องใหม่ในช่วงเย็นและค่ำหลังจากนักศึกษาได้ผ่านประเพณีตลอดซุ้มแล้ว รูปแบบของ งานราตรีน้องใหม่จะเป็นการจัดให้มีการรับประทานอาหารร่วมกันระหว่างนักศึกษารุ่นพี่และ

รุ่นน้อง และเชิญคณาจารย์ร่วมในงานด้วย ในงานมีการแสดงการละเล่นของนักศึกษาแต่ละชั้นปี มีการลีลาศ เต้นรำ การจัดงานจะสิ้นสุดลงเวลาประมาณ 23.00 - 24.00 น. ส่วนงานรับหมวก เป็นกิจกรรมที่จัดให้หลังจากนักศึกษาสอบผ่านในภาคเรียนที่ 1 การรับหมวกของนักศึกษาเป็นการสร้างเสริม กำลังใจ ความภาคภูมิใจในความสำเร็จขั้นต้น ตลอดจนเป็นการย้ำเตือนนักศึกษาถึงภาระกิจแห่งวิชาชีพ เมื่อนักศึกษาได้รับหมวกแล้ว จะมอบให้คณาจารย์หรือแขกผู้มีเกียรติเป็นผู้สวมหมวกให้ ซึ่งรูปแบบของงานจะสร้างความประทับใจแก่นักศึกษาเป็นอย่างมาก กิจกรรมที่เป็นประเพณีที่ควบคู่กับงานรับหมวก คือ งานรับตะเกียง มีจุดประสงค์เพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีของมิสฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ผู้นำทางการพยาบาลท่านแรก สำหรับงานเลี้ยงอำลาเป็นกิจกรรมที่นักศึกษารุ่นน้องจัดให้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่จะสำเร็จการศึกษา รูปแบบของงานจะคล้ายงานรับน้องใหม่ คือ มีการรับประทานอาหารร่วมกัน การแสดง ลีลาศ เต้นรำ และสุดท้ายเป็นการกล่าวแสดงความอาลัยที่ต้องจากกัน

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญประจำปี เช่น กิจกรรมทำบุญตักบาตร ในวันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมเทิดพระเกียรติและบำเพ็ญประโยชน์เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา กิจกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมร่วมแห่ขบวนสงกรานต์และรดน้ำดำหัว เนื่องในวันสงกรานต์ เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวนี้ นักศึกษาที่ไม่ติดภารกิจจะต้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจึงมีทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ นักศึกษาที่ไม่สมัครใจอาจเนื่องจากไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ในการทำกิจกรรม และอาจจะเนื่องจากอาจารย์หรือนักศึกษาที่รับผิดชอบด้านประชาสัมพันธ์ไม่ได้แจ้งวัตถุประสงค์หรือโน้มน้าวให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรม และบางครั้งคำสั่งให้ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ดูเกินสมควรจนทำให้นักศึกษารู้สึกเหมือนถูกบีบบังคับ และฝืนใจให้เข้าร่วมกิจกรรม (ศิริรัตน์ จันทร์แสงรัตน์. 2538 : 32)

ส่วนกิจกรรมทางด้านวิชาการ กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีทั้งกิจกรรมที่วิทยาลัยโดยคณาจารย์เป็นผู้จัดและดำเนินงานเอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาและ กิจกรรมที่ นักศึกษาจัดและดำเนินงานโดยตัวแทนนักศึกษาในรูปแบบของสโมสรนักศึกษา วิทยาลัยได้ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ขึ้น ได้แก่ ชมรมวิชาการ ชมรมกีฬาและนันทนาการ ชมรมศิลปวัฒนธรรม ชมรมบำเพ็ญประโยชน์หรือสาธารณประโยชน์ ชมรมที่กล่าวนี้ นักศึกษาสามารถเลือกเข้าชมรมหรือสมัครเป็นสมาชิกของชมรมตามความสนใจและความถนัด ไม่มีการบังคับให้เข้าชมรม ซึ่งชมรมต่าง ๆ นี้มีวัตถุประสงค์และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ชมรมวิชาการ เป็นชมรมที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ ทั้งทางด้านกายภาพและการสาธารณสุข วิทยาศาสตร์การแพทย์ ตลอดจนความรู้ทั่วไป กิจกรรมที่ชมรมวิชาการรับผิดชอบ ได้แก่ การจัด นิทรรศการเรื่องโรคต่าง ๆ การจัดทำเอกสารหรือวารสารเผยแพร่ทางวิชาการด้านการดูแลสุขภาพ สุขภาพ บริการสุขภาพและเผยแพร่งานวิชาการโดยใช้สื่อวิทยุ

ชมรมกีฬาและนันทนาการ จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาสามารถแสดงออกซึ่ง ความสามารถและความถนัดทางด้านกีฬา มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ส่งเสริมสุขภาพทั้งทางร่างกายและ จิตใจให้มีความแข็งแรงและสมบูรณ์ เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัย และการใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน และเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของวิทยาลัย กิจกรรมที่ชมรมกีฬาและนันทนาการรับผิดชอบ ได้แก่ การเดินแอโรบิค การแข่งขันกีฬาภายในหรือ กีฬาสี การแข่งขันกีฬาร่วมกับหน่วยงานของสาธารณสุขจังหวัด การแข่งขันกีฬาทุกชนิดซึ่งเป็น กีฬาที่จัดขึ้นเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ ซึ่งประเภทของกีฬาที่ จัดแข่งขัน เช่น แบดมินตัน บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เปตอง เทเบิลเทนนิส เป็นต้น

ชมรมศิลปวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย ช่วยกล่อมเกลาให้นักศึกษามีจิตใจที่ละเอียดอ่อน งดงาม รักในศิลป วัฒนธรรมไทยโดยส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้น ได้แก่ การเล่นดนตรีไทยในวันนักขัตฤกษ์ตามประเพณี และการแสดงรำไทยในงานพิธีต่าง ๆ เป็นต้น

ชมรมบำเพ็ญประโยชน์หรือชมรมสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้แสดงออกซึ่งความเสียสละ ช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ ทั้งภายในและนอกวิทยาลัย เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนในท้องถิ่นต่อไป กิจกรรมที่จัดขึ้น ได้แก่ การปลูกป่า การวิ่ง-เดินการกุศล การช่วยทำความสะอาดบริเวณวัดหรือสถานที่ที่เป็น สาธารณประโยชน์ เป็นต้น

ชมรมต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้นนักศึกษาจะบริหารและดำเนินกิจกรรมเอง โดยมี อาจารย์คอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด แต่จากการศึกษาของ สุจินต์ ยมศรีเคน (2536 : 138) ที่ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษามีปัญหากับการที่วิทยาลัยจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมน้อย ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมน้อย ชมรมหรือสโมสรนักศึกษาไม่มีอิสระในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรมไม่ค่อยมีเวลาให้นักศึกษาปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ปัญหาที่กล่าวข้างต้นเนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลไม่มีรูปแบบการบริหารกิจการนักศึกษา

ที่สมบูรณัญญกุลศึกษา และเหมาะสมตามสภาพที่ควรจะเป็น การจัดกิจกรรมนักศึกษา จึงไม่ได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเท่าที่ควร การประสานงาน การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง และโดยเฉพาะเรื่องงบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอในการดำเนินงาน (เดือนใจ แวงงาม. 2535 : 3)

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานด้านกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง พบว่า มีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ดังเช่นการศึกษาของ บุญชัย เสรีวงศ์ศักดิ์ (2536 : 119) ที่ศึกษาปัญหาของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า การดำเนินงานด้านกิจกรรมของนักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ คือ งบประมาณในการจัดกิจกรรมน้อย มหาวิทยาลัยไม่ค่อยส่งเสริมกิจกรรมของนักศึกษา นักศึกษาเบื่อหน่ายกิจกรรม เพราะอาจารย์และผู้เกี่ยวข้องไม่ค่อยให้ความร่วมมือ การจัดกิจกรรมมีปัญหาเพราะนักศึกษาไม่เข้าใจระเบียบราชการและการวางแผนและดำเนินการตลอดจนผู้นำทางด้านกิจกรรมนักศึกษามีน้อย และจากการศึกษาของสุวรรณ สุขสมภักดิ์ (2530 : 74) ที่ศึกษาทัศนคติของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขต นครศรีธรรมราชในด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา พบว่า ตารางเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ห้องทำงานสำหรับสโมสรนักศึกษาและชมรมมีน้อย นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมน้อย ระเบียบของวิทยาลัยไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม นักศึกษามีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นน้อย ส่วนปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษานั้น จากการศึกษารายงานของอมรา ศรีสังข์ (2536 : 403) ซึ่งศึกษาการรับรู้ การเข้าร่วมและความคิดเห็นต่อกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษา เนื่องจากประสบปัญหาด้านการเรียนจนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมและกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการ ส่วนกิตติมา เจริญศิริ (2538 : 256) ศึกษาสภาพการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า สาเหตุการไม่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาไม่ดีพอ ไม่มีผู้แนะนำให้เข้าร่วมกิจกรรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า กิจกรรมนักศึกษามีความสำคัญต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักศึกษา การจัดกิจกรรมควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ชีวิตในหลาย ๆ ด้าน เช่น ให้อำนาจการมีส่วนร่วมในการทำงาน รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี พัฒนาให้มีความสามารถปกครองตนเองได้ ช่วยปรับบุคลิกภาพที่เหมาะสม ช่วยฝึกความคิดและการตัดสินใจ เป็นต้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องอาศัยความร่วมมือและความตั้งใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารและอาจารย์ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้

มีการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์แก่นักศึกษา ให้การช่วยเหลือด้านงบประมาณ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและคอยเป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษา ส่วนนักศึกษาควรให้ความสนใจและเห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้บริหารงานด้านกิจกรรม ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีเสรีภาพในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ให้สิทธิในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่นักศึกษามีความสนใจ และตามความถนัด สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้ถึงขั้นสูงสุดได้ กิจกรรมนักศึกษาจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักศึกษา แต่ในทางกลับกัน ถ้าการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ดำเนินงานมิได้คำนึงถึงประโยชน์เพื่อพัฒนานักศึกษา บังคับให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมย่อมเกิดความเบื่อหน่าย คับข้องใจและไม่มีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น นอกจากนี้ปัญหาด้านกิจกรรมที่พบจากการศึกษางานวิจัย เช่น งบประมาณน้อย ชมรมหรือสโมสรไม่มีอิสระในการจัดกิจกรรม ขาดการสนับสนุนและร่วมมือจากอาจารย์ ตารางเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม และกิจกรรมบางอย่างขัดต่อระเบียบของสถาบัน ปัญหาต่าง ๆ หากเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ย่อมเกิดผลกระทบต่อความสำเร็จของกิจกรรมนั้น ผู้ที่ดำเนินงานและเข้าร่วมกิจกรรมก็จะเกิดความเบื่อหน่าย และท้อแท้ต่อกิจกรรมนักศึกษาได้ ตลอดจนไม่เกิดผลในการพัฒนานักศึกษานักศึกษาจะไม่ได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังนั้น การที่จะให้นักศึกษาสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคมกลุ่มเพื่อน และให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ศึกษาระยะที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลหญิงชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล 5 แห่ง ในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส รวมประชากร 584 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886 - 887) โดยการกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน .05 ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 237 คน จากนั้นจึงดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักศึกษาพยาบาลที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิทยาลัยพยาบาล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี	100	41
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช	150	61
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง	84	34
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา	165	67
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส	85	34
รวม	584	237

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามด้านลักษณะส่วนตัว
2. แบบสอบถามด้านทัศนคติต่อวิชาชีพรพพยาบาล
3. แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย
4. แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
5. แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา

1. แบบสอบถามด้านลักษณะส่วนตัว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเติมคำและเลือกตอบ

1.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและพัฒนามาจากแบบสำรวจนิสัยในการเรียนของเสาวลักษณ์ จุมพลพงษ์ (2527) และปราณี ปฐมชัยวัฒน์ (2534) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้วัดเกี่ยวกับสิ่งที่นักศึกษากระทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) ข้อคำถามมีทั้งทางบวกและทางลบสำหรับเลือกตอบ

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามนิสัยในการเรียน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

บ่อยครั้งที่สุด	ให้ 5	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้ 4	คะแนน
บางครั้ง	ให้ 3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้ 1	คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

บ่อยครั้งที่สุด	ให้ 1	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้ 2	คะแนน

บางครั้ง	ให้ 3	คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 4	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของตัวแปรนิสัยในการเรียน มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.00 - 2.33	นิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
2.34 - 3.66	นิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	นิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับดี

2. แบบสอบถามด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามศัพท์เฉพาะโดยวัดองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ด้าน คือ ความคิด ความรู้สึกและ แนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพการพยาบาลในด้านความก้าวหน้าทางด้านการงาน ค่าตอบแทน การมีเกียรติยศชื่อเสียงและความต้องการของบุคลากรในวิชาชีพของสังคม โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากทฤษฎีทางการพยาบาลและข้อคิดเห็นจากผู้มีประสบการณ์ในวิชาชีพการพยาบาล แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) ข้อคำถามมีทั้งทางบวกและทางลบสำหรับเลือกตอบ

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1	คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของตัวแปรทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.00 - 2.33	ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับน้อย
2.34 - 3.66	ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมาก

3. แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดเห็น
ความรู้สึกรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยในด้านบรรยากาศในวิทยาลัยโดยทั่วไป
บรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพัก แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน
45 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) ซึ่งข้อคำถามเป็น
ไปในทางบวกทั้งหมด

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ผู้วิจัยได้
กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
มาก	ให้ 4	คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
น้อย	ให้ 2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย
มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.00 - 2.33	บรรยากาศในวิทยาลัย/ชั้นเรียน/หอพัก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำ
2.34 - 3.66	บรรยากาศในวิทยาลัย/ชั้นเรียน/หอพัก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	บรรยากาศในวิทยาลัย/ชั้นเรียน/หอพัก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง

4. แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ผู้วิจัยสร้างโดยอาศัยแนวคิดและ
พัฒนามาจากแบบสอบถามด้านประสบการณ์ของนักศึกษาในกิจกรรมนักศึกษาของ สายพิณ

สุดคณิง (2536) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับกิจกรรมนักศึกษาที่จัดขึ้นในวิทยาลัยพยาบาล
แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert) ซึ่งข้อคำถามเป็นไปในทางบวก ทั้งหมด

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
ผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
มาก	ให้ 4	คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
น้อย	ให้ 2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.0 - 2.33	มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับน้อย
2.34 - 3.66	มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อยู่ในระดับมาก

5. แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากแบบสำรวจ
การปรับตัว (Personal Adjustment Inventory) ของเฮสตัน (Heston. 1949) แบบทดสอบวัด
บุคลิกภาพด้านการปรับตัว (The California Test of Personality : Intermediate Form)
ของธอร์พ คลาร์ค และทีกส์ (Thorpe, Clark and Tieg's. 1955) แบบสอบถามการปรับตัวของ
เบเกอร์ และซีริก (Baker and Siryk : 1984,1987) และแบบสอบถามการปรับตัวของ อรพินทร์
ชูชม และอัจฉรา สุขารมณี (2532) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert) มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
ความรู้สึกนึกคิด การกระทำ และแนวโน้มในการปฏิบัติตนของนักศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ
โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1. การปรับตัวด้านการเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความตั้งใจและ
การเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ดีขึ้น มีความมุ่งมั่นจะเรียนให้สำเร็จ รู้จักขอ

คำปรึกษาและขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่าง ๆ ยอมรับการทำงานเป็นทีม กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ สามารถควบคุมความวิตกกังวลในการสอบได้ และมีความพึงพอใจในวิชาชีพที่เลือกเรียน

2. การปรับตัวด้านสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้ากับผู้อื่นได้ดี สนใจปัญหาต่าง ๆ รู้จักเข้ากิจกรรมต่าง ๆ มีความสุขในการอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีความพอใจในกฎระเบียบของสถาบันการศึกษา พึงพอใจต่อความเป็นอยู่ในหอพัก และมีความรู้สึกผูกพันกับวิทยาลัย

3. การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการที่นักศึกษาทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม สามารถควบคุมความเครียด ความกดดันด้านจิตใจที่ได้รับได้และมีความเป็นอยู่ที่มีความสุข

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามการปรับตัว

ข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5	คะแนน
มาก	ให้ 4	คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
น้อย	ให้ 2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1	คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 1	คะแนน
มาก	ให้ 2	คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3	คะแนน
น้อย	ให้ 4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนการปรับตัวของนักศึกษา

มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
1.00 - 2.33	มีการปรับตัวอยู่ในระดับต่ำ
2.34 - 3.66	มีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง
3.67 - 5.00	มีการปรับตัวอยู่ในระดับสูง

การหาคุณภาพแบบสอบถามประกอบด้วยการหาความเที่ยงตรงและการหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบเพื่อแก้ไขเนื้อหา ภาษา และโครงสร้าง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในด้านการศึกษาพยาบาล และด้านจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน คือ อาจารย์พิชญ์ ประเสริฐสินธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงศ์โสภากา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพินทร์ ชูชม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมพิศ ไยสุน์ และอาจารย์รัชราภรณ์ อภิวัชรวงกูร ตรวจสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษาโดยถือเกณฑ์ของ IOC Index ใช้เกณฑ์ .80 ขึ้นไป

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจหาความเที่ยงตรงและได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับตัวอย่างประชากรนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสู่ราษฎร์ธานีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้สูตร t-test วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.734 ขึ้นไป (Fleming and Nellis, 1994 : 374) จากนั้นนำมาคำนวณค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น
แบบสอบถามนิสสัยในการเรียน	.8438
แบบสอบถามด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล	.6012
แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย	.9439
แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	.8995
แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา	.8885

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา และผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง
2. สํารวจรายชื่อนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 การศึกษา 2540 ของแต่ละสถาบันที่เป็นประชากรทั้งหมด เพื่อทำการสุ่มตัวอย่าง
3. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยผ่านผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีของแต่ละสถาบันเพื่อขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนหลังจากได้รับแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 237 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้แบบสอบถามคืนแล้ว ได้คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติค่าที (t-test) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ (Edwards. 1957 : 152)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อม วิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับการปรับตัวของนักศึกษา

4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) (Freund.1979 : 379) เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา โดยมีตัวแปรเกณฑ์คือ การปรับตัว ตัวพยากรณ์คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรส ของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทศนคติต่อวิชาชีพ การพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัยและการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาล จำนวน 237 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย นำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น

1.1 จำนวน และร้อยละของข้อมูล จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา

1.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับการปรับตัวของนักศึกษาและผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F - distribution
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

R^2	แทน	สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y	แทน	การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)
Y_1	แทน	การปรับตัวด้านการเรียน
Y_2	แทน	การปรับตัวด้านสังคม
Y_3	แทน	การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์
X_1, Z_1	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
X_2, Z_2	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดา
X_3, Z_3	แทน	เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา
X_4, Z_4	แทน	นิสัยในการเรียน
X_5, Z_5	แทน	ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
X_6, Z_6	แทน	สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน)
X_7, Z_7	แทน	บรรยากาศในวิทยาลัย
X_8, Z_8	แทน	บรรยากาศในชั้นเรียน
X_9, Z_9	แทน	บรรยากาศในหอพัก
X_{10}, Z_{10}	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน แบ่งออกเป็น

1.1 จำนวน และร้อยละของข้อมูล จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยใน
การเรียนรู้ ทักษะติดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรม
นักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	สูง	10	4.3
	ปานกลาง	175	74.8
	ต่ำ	49	20.9
	รวม	234	100.0
2. สถานภาพสมรสบิดามารดา	คู่	200	88.1
	หย่า/แยกกันอยู่	27	11.9
	รวม	227	100.0
3. เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา	สูง	66	27.9
	ปานกลาง	122	51.5
	ต่ำ	49	20.6
	รวม	237	100.0
4. นิสัยในการเรียน	ดี	51	21.6
	ปานกลาง	184	78.0
	น้อย	1	0.4
	รวม	236	100.0
5. ทักษะติดต่อวิชาชีพการพยาบาล	มาก	151	64.0
	ปานกลาง	84	35.6
	น้อย	1	0.4
	รวม	236	100.0
6. สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน)	สูง	50	21.1
	ปานกลาง	184	77.6
	ต่ำ	3	1.3
	รวม	237	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
6.1 บรรยากาศในวิทยาลัย	สูง	41	17.3
	ปานกลาง	182	76.8
	ต่ำ	14	5.9
	รวม	237	100.0
6.2 บรรยากาศในชั้นเรียน	สูง	88	37.4
	ปานกลาง	145	61.7
	ต่ำ	2	0.9
	รวม	235	100.0
6.3 บรรยากาศในหอพัก	สูง	69	29.4
	ปานกลาง	157	66.8
	ต่ำ	9	3.8
	รวม	235	100.0
7. การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	มาก	95	40.3
	ปานกลาง	138	58.5
	น้อย	3	1.3
	รวม	236	100.0
8. การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)	สูง	52	21.9
	ปานกลาง	183	77.2
	ต่ำ	2	0.8
	รวม	237	100.0
8.1 การปรับตัวด้านการเรียน	สูง	92	39.0
	ปานกลาง	140	59.3
	ต่ำ	4	1.7
	รวม	236	100.0
8.2 การปรับตัวด้านสังคม	สูง	74	31.2
	ปานกลาง	153	64.6
	ต่ำ	10	4.2
	รวม	237	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
8.3 การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์	สูง	46	19.5
	ปานกลาง	187	79.2
	ต่ำ	3	1.3
	รวม	236	100.0

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับปานกลาง ต่ำ สูง คิดเป็นร้อยละ 74.8, 20.9 และ 4.3
 ตามลำดับ มีสภาพครอบครัวเป็นแบบปกติมากที่สุด คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 88.1
 และครอบครัวแตกแยก บิดามารดาหย่าหรือแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 11.9 นักศึกษาได้รับเงิน
 ค่าใช้จ่ายรายเดือนจากครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 51.5, 27.9 และ
 20.6 ตามลำดับ ด้านนิสัยในการเรียน พบว่า นักศึกษามีนิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ดี น้อย คิดเป็นร้อยละ 78.0, 21.6 และ 0.4 ตามลำดับ ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการ
 พยาบาล พบว่า นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ปานกลาง น้อย
 คิดเป็นร้อยละ 64.0, 35.6 และ 0.4 ตามลำดับ ด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน)
 พบว่า ศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
 สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 77.6, 21.1 และ 1.3 ตามลำดับ เมื่อศึกษาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยใน
 รายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศในวิทยาลัยนั้น นักศึกษามีความคิดเห็นต่อบรรยากาศในวิทยาลัย
 ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 76.8, 17.3 และ 5.9 ตามลำดับ
 ส่วนด้านบรรยากาศในชั้นเรียน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อบรรยากาศในชั้นเรียนว่ามีความ
 เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 61.7, 37.4 และ 0.9 ตามลำดับ และด้าน
 บรรยากาศในหอพัก นักศึกษามีความคิดเห็นต่อบรรยากาศในหอพักว่ามีความเหมาะสมอยู่ใน
 ระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 66.8, 29.4 และ 3.8 ตามลำดับ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรม
 นักศึกษา พบว่า นักศึกษามีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง มาก
 น้อย คิดเป็นร้อยละ 58.5, 40.3 และ 1.3 ตามลำดับ และสำหรับการปรับตัวของนักศึกษา
 (โดยรวมทุกด้าน) พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 77.2,
 21.9 และ 0.8 ตามลำดับ เมื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้าน
 การเรียนนั้น นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 59.3,
 39.0 และ 1.7 ตามลำดับ ส่วนการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษามีการปรับตัวด้านสังคมอยู่ในระดับ

ปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 64.6, 31.2 และ 4.2 ตามลำดับ และการปรับตัวด้านส่วนตัวและ
อารมณ์นักศึกษา มีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง สูง ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 79.2, 19.5 และ 1.3
ตามลำดับ

1.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล
สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของนักศึกษา ดังแสดงใน
ตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทักษะคิดต่อวิชาชีพ
การพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และการปรับตัวของ
นักศึกษา

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2.37	0.41
2. เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา	1,357	632
3. นิสัยในการเรียน	3.41	0.43
4. ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล	3.82	0.45
5. สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน)	3.35	0.42
5.1 บรรยากาศในวิทยาลัย	3.20	0.52
5.2 บรรยากาศในชั้นเรียน	3.52	0.46
5.3 บรรยากาศในหอพัก	3.30	0.59
6. การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	3.58	0.50
7. การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)	3.35	0.42
7.1 การปรับตัวด้านการเรียน	3.56	0.48
7.2 การปรับตัวด้านสังคม	3.43	0.55
7.3 การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์	3.35	0.46

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษา
พยาบาลมีค่าเฉลี่ย 2.37 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย 1,357 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 632 บาท ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

นิสัยในการเรียนของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย 3.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีค่าเฉลี่ย 3.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับมาก

สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) มีค่าเฉลี่ย 3.35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

บรรยากาศในวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ย 3.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

บรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.52 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

บรรยากาศในหอพัก มีค่าเฉลี่ย 3.30 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) มีค่าเฉลี่ย 3.35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.43 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 ค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับ การปรับตัวของนักศึกษาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นิติยในการเรียน ที่คนคิดต่อ
 วิชาที่พยากรณ์ สถาบัน สภาพแวดล้อมวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับ การปรับตัวของนักศึกษา โดยใช้สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ตัวแปร	X ₁	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	Y	Y ₁	Y ₂	Y ₃
X ₁	1.000	-0.156*	0.173**	0.010	0.105	0.032	0.078	0.137*	0.061	0.052	0.115	-0.005	0.035
X ₃		1.000	-0.004	-0.110	-0.202**	-0.205**	-0.114	-0.170**	-0.118	0.040	0.059	0.041	0.017
X ₄			1.000	0.166*	0.374**	0.285*	0.293**	0.329**	0.288*	0.449**	0.426**	0.317**	0.423**
X ₅				1.000	0.394**	0.382**	0.310**	0.274**	0.277**	0.295**	0.218**	0.257**	0.293**
X ₆					1.000	0.817**	0.792**	0.824**	0.542**	0.273**	0.293**	0.251**	0.153*
X ₇						1.000	0.514**	0.495**	0.445**	0.248**	0.254**	0.256**	0.127
X ₈							1.000	0.455**	0.365**	0.205**	0.257**	0.173**	0.104
X ₉								1.000	0.499**	0.212**	0.208**	0.184**	0.139*
X ₁₀									1.000	0.311**	0.313**	0.261**	0.250**
Y										1.000	0.862**	0.877**	0.846**
Y ₁											1.000	0.645**	0.614**
Y ₂												1.000	0.592**
Y ₃													1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) (Y) การปรับตัวด้านการเรียน (Y₁) การปรับตัวด้านสังคม (Y₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน (X₄) ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล (X₅) สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) (X₆) บรรยากาศในวิทยาลัย (X₇) บรรยากาศในชั้นเรียน (X₈) บรรยากาศในหอพัก (X₉) และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X₁₀) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง 0.173 - 0.449) ส่วนการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน (X₁₀) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง 0.250 - 0.423) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) (X₆) และบรรยากาศในหอพัก (X₉) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r มีค่า 0.153 และ 0.139 ตามลำดับ)

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) สูงสุด คือนิสัยในการเรียน รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในหอพัก และบรรยากาศในชั้นเรียน ตามลำดับ

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านการเรียนสูงสุด คือ นิสัยในการเรียน รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศในวิทยาลัย ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล บรรยากาศในหอพัก ตามลำดับ

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านสังคมสูงสุด คือ นิสัยในการเรียน รองลงมา ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล บรรยากาศในวิทยาลัย สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในหอพัก บรรยากาศในชั้นเรียน ตามลำดับ

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์สูงสุด คือ นิสัยในการเรียน รองลงมา ได้แก่ ทักษะคิดต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในหอพัก ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์ทางลบกับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -0.156$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.173$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศในหอพักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -0.137$)

เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -0.156$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในวิทยาลัย และบรรยากาศในหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง -0.156 ถึง -0.205)

นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศในหอพัก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง 0.173 - 0.374) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล บรรยากาศในวิทยาลัย การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r มีค่าระหว่าง 0.166 - 2.88)

ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยทั้งโดยรวมทุกด้าน และรายด้าน และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง 0.274 - 0.394) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.66$)

สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r มีค่าระหว่าง 0.374 - 0.542) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -0.202$)

บรรยากาศในวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.382$ และ 0.445 ตามลำดับ) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.285$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -0.205$)

บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง 0.293 - 0.365)

บรรยากาศในหอพักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r มีค่าระหว่าง 0.274 - 0.499) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.137$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.170$)

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
 สภาพแวดล้อมวิทยาลัยโดยรวมทุกด้านและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 (r มีค่าระหว่าง 0.277 - 0.542) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.288$)

ในการศึกษาอำนาจการพยากรณ์ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมทุกด้านและ
 รายด้าน โดยใช้ตัวแปร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (X_1) สถานภาพสมรส
 ของบิดามารดา (X_2) เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา (X_3) นิสัยในการเรียน (X_4) ทัศนคติต่อ
 วิชาชีพการพยาบาล (X_5) สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (ด้านรวม) (X_6) บรรยากาศในวิทยาลัย (X_7)
 บรรยากาศในชั้นเรียน (X_8) บรรยากาศในหอพัก (X_9) การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X_{10})
 เป็นตัวพยากรณ์ ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple
 Regression Analysis) ปรากฏผลตามตาราง 5 - 16

ตาราง 5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัวของ
นักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (X ₁)	-0.031	-0.028	0.973	0.446
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X ₂)	0.099	0.089	0.995	1.481
เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา (X ₃)	0.031	0.027	1.000	0.458
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.443	0.451	0.571	7.529*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.261	0.236	0.969	4.015*
สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) (X ₆)	0.123	0.119	0.857	1.846
บรรยากาศในวิทยาลัย (X ₇)	0.130	0.121	0.920	1.943
บรรยากาศในชั้นเรียน (X ₈)	0.090	0.084	0.914	1.341
บรรยากาศในหอพัก (X ₉)	0.075	0.071	0.885	1.112
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X ₁₀)	0.224	0.210	0.909	3.415*

R = 0.451
R² = 0.203
SE_{est} = 0.382
a = 1.842

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่า นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพักไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)

ในการค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)

ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยพิจารณาเลือกตัวพยากรณ์สูงสุดและเพิ่มขึ้นแต่ละตัวตามลำดับ และทดสอบค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัว ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา
(โดยรวมทุกด้าน)

ตัวแปร	R	R ²	F
X ₄	0.451	0.203	56.682*
X ₄ , X ₅	0.507	0.258	38.332*
X ₄ , X ₅ , X ₁₀	0.529	0.280	28.479*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า นิสัยในการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) กล่าวคือ มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 20.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ตัวแปรที่ถูกนำเข้ามาในสมการถดถอยลำดับที่ 2 คือ ทักษะคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้ามาในสมการถดถอยลำดับที่ 3 คือ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 28.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าไป พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นให้ผลน้อยมาก จึงไม่สมควรใช้เป็นตัวพยากรณ์ ดังนั้น จึงสรุปว่าตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ได้แก่ นิสัยในการเรียน ทักษะคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 7 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา
(โดยรวมทุกด้าน)

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.360	0.367	0.059	6.085*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.187	0.200	0.056	3.334*
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X ₁₀)	0.135	0.161	0.052	2.602*

R = 0.529
R² = 0.280
SE_{est} = 0.365
a = 0.925

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) คือ นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.360, 0.187 และ 0.135 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.367, 0.200, 0.161 ตามลำดับ ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ได้ร้อยละ 28.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 0.925 + 0.360 (X_4) + 0.187 (X_5) + 0.135 (X_{10})$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) โดยใช้คะแนน

มาตรฐาน

$$Z = 0.367 (Z_4) + 0.200 (Z_5) + 0.161 (Z_{10})$$

ตาราง 8 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัว
ด้านการเรียนของนักศึกษา

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (X ₁)	0.050	0.046	0.973	0.741
สถานภาพของบิดามารดา (X ₂)	0.008	0.007	0.995	0.112
เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา (X ₃)	0.060	0.054	1.000	0.886
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.484	0.432	0.657	7.139*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.180	0.165	0.969	2.727*
สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) (X ₆)	0.152	0.149	0.857	2.293
บรรยากาศในวิทยาลัย (X ₇)	0.138	0.130	0.920	2.077
บรรยากาศในชั้นเรียน (X ₈)	0.152	0.144	0.914	2.293
บรรยากาศในหอพัก (X ₉)	0.076	0.073	0.885	1.135
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X ₁₀)	0.233	0.221	0.909	3.566*

R = 0.432
R² = 0.187
SE_{est} = 0.440
a = 1.913

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่า นิสัยในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพักไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา

ในการค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยพิจารณาเลือกตัวพยากรณ์สูงสุดและเพิ่มขึ้นแต่ละตัวตามลำดับ และทดสอบค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัว ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของ
นักศึกษา

ตัวแปร	R	R ²	F
X ₄	0.432	0.187	50.966*
X ₄ , X ₁₀	0.481	0.231	33.187*
X ₄ , X ₁₀ , X ₅	0.494	0.244	23.727*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า นิสัยในการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา กล่าวคือ มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 18.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการถดถอยลำดับที่ 2 คือ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการถดถอยลำดับที่ 3 คือ ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าไป พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นให้ผลน้อยมาก จึงไม่สมควรใช้เป็นตัวพยากรณ์ ดังนั้น จึงสรุปว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ นิสัยในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ตามลำดับ

ตาราง 10 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียน
ของนักศึกษา

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
นิสัยในการเรียน (X_4)	0.395	0.353	0.069	5.711*
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X_{10})	0.183	0.191	0.061	3.018*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X_5)	0.130	0.121	0.066	1.982*
R = 0.494				
$R^2 = 0.244$				
SE _{est} = 0.426				
a = 1.065				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา คือ นิสัยในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.395, 0.183 และ 0.130 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.353, 0.191 และ 0.121 ตามลำดับ ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ได้ร้อยละ 24.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 1.065 + 0.395 (X_4) + 0.183 (X_{10}) + 0.130 (X_5)$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.353 (Z_4) + 0.191 (Z_{10}) + 0.121 (Z_5)$$

ตาราง 11 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัว
ด้านสังคมของนักศึกษา

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (X ₁)	-0.061	-0.059	0.973	-0.916
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X ₂)	0.084	0.080	0.995	1.254
เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา (X ₃)	0.040	0.038	1.000	0.591
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.405	0.316	0.788	4.967*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.225	0.217	0.969	3.429*
สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) (X ₆)	0.148	0.152	0.857	2.231
บรรยากาศในวิทยาลัย (X ₇)	0.178	0.176	0.920	2.692
บรรยากาศในชั้นเรียน (X ₈)	0.092	0.091	0.914	1.366
บรรยากาศในหอพัก (X ₉)	0.084	0.085	0.885	1.260
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X ₁₀)	0.193	0.192	0.909	2.928*
R = 0.316				
R ² = 0.100				
SE _{est} = 0.530				
a = 2.053				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในชั้นเรียน และบรรยากาศในหอพักไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา

ในการค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยพิจารณาเลือกตัวพยากรณ์สูงสุดและเพิ่มขึ้นแต่ละตัวตามลำดับ และทดสอบค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัว ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของ
นักศึกษา

ตัวแปร	R	R ²	F
X ₄	0.316	0.100	24.668*
X ₄ , X ₅	0.381	0.145	18.809*
X ₄ , X ₅ , X ₁₀	0.405	0.164	14.401*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสัยในการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา กล่าวคือ มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 10.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการถดถอยลำดับที่ 2 คือ ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการถดถอยลำดับที่ 3 คือ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าไป พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างไร้มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นให้ผลน้อยมาก จึงไม่สมควรใช้เป็นตัวพยากรณ์ ดังนั้น จึงสรุปว่าตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ได้แก่ นิสัยในการเรียน ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 13 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคม
ของนักศึกษา

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.306	0.239	0.083	3.682*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.223	0.183	0.079	2.835*
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X ₁₀)	0.162	0.148	0.073	2.218*

R = 0.405
R² = 0.164
SE_{est} = 0.513
a = 0.957

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา คือ นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.306, 0.223 และ 0.162 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.239, 0.183 และ 0.148 ตามลำดับ ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ได้ร้อยละ 16.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 0.957 + 0.306 (X_4) + 0.223 (X_5) + .0162(X_{10})$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาโดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.239 (Z_4) + 0.183 (Z_5) + 0.148 (Z_{10})$$

ตาราง 14 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับการปรับตัว
ด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (X ₁)	-0.057	-0.053	0.973	-0.852
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X ₂)	0.163	0.148	0.995	2.456*
เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา (X ₃)	-0.011	0.010	1.000	-0.168
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.454	0.423	0.637	6.964*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.259	0.238	0.969	3.978*
สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) (X ₆)	-0.006	-0.005	0.857	-0.082
บรรยากาศในวิทยาลัย (X ₇)	-0.001	-0.001	0.920	-0.014
บรรยากาศในชั้นเรียน (X ₈)	-0.014	-0.014	0.914	-0.215
บรรยากาศในหอพัก (X ₉)	0.001	0.001	0.885	0.020
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (X ₁₀)	0.158	0.150	0.909	2.373

R = 0.423
R² = 0.179
SE_{est} = 0.424
a = 1.807

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและสถานภาพของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในชั้นเรียน บรรยากาศในหอพัก และการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา

ในการค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยพิจารณาเลือกตัวพยากรณ์สูงสุดและเพิ่มขึ้นแต่ละตัวตามลำดับ และทดสอบค่าสหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มขึ้นแต่ละตัว ดังแสดงในตาราง

ตาราง 15 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัว
และอารมณ์ของนักศึกษา

ตัวแปร	R	R ²	F
X ₄	0.423	0.179	48.492*
X ₄ , X ₅	0.484	0.234	33.778*
X ₄ , X ₅ , X ₂	0.504	0.254	24.913*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสัยในการเรียนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา กล่าวคือ มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 17.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการถดถอยลำดับที่ 2 คือ ทักษะติดต่อวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 23.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการถดถอย ลำดับที่ 3 คือ สถานภาพสมรสของบิดามารดา ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.40 แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เข้าไป พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้นให้ผลน้อยมาก จึงไม่ควรใช้เป็นตัวพยากรณ์ ดังนั้น จึงสรุปว่าตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา ได้แก่ นิสัยในการเรียน ทักษะติดต่อวิชาชีพการพยาบาล และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ตามลำดับ

ตาราง 16 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรอิสระในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและ
อารมณ์ของนักศึกษา

ตัวแปร	b	β	SE _b	t
นิสัยในการเรียน (X ₄)	0.421	0.393	0.064	6.612*
ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (X ₅)	0.239	0.233	0.061	3.934*
สถานภาพสมรสของบิดามารดา (X ₂)	0.204	0.140	0.085	2.395*
R = 0.504				
R ² = 0.254				
SE _{est} = 0.406				
a = 0.985				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 ตัวแปรที่ถูกนำเข้าไปในสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา คือ นิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 0.421, 0.239 และ 0.204 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ 0.393, 0.233 และ 0.140 ตามลำดับ ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา ได้ร้อยละ 25.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา

โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y = 0.985 + 0.421 (X_4) + 0.239 (X_5) + 0.204 (X_2)$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา

โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.393 (Z_4) + 0.233 (Z_5) + 0.140 (Z_2)$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรม กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 5 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลาและวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส รวมทั้งสิ้น 237 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามด้านลักษณะส่วนตัว เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา และแบบสอบถามนิสัยในการเรียน

2. แบบสอบถามด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
3. แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย
4. แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
5. แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ดำเนินการด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า
 - 1.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว
 - 1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.1.2 สถานภาพสมรสของบิดามารดา บิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (อยู่ด้วยกัน)
 - 1.1.3 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับเงินจากครอบครัวเดือนละ 1,000 - 1,999 บาท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1,357 บาท
 - 1.1.4 นิสัยในการเรียน นักศึกษามีนิสัยในการเรียนเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.2 ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
 - 1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยโดยรวมทุกด้านและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.4 ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.5 การปรับตัวของนักศึกษา การปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษากับการปรับตัวของนักศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน พบว่า นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัยโดยรวมทุกด้าน และรายด้านกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมโดยรวมทุกด้านและบรรยากาศในหอพัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบรรยากาศในวิทยาลัยและบรรยากาศในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้าน การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์

2.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษากับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน พบว่า

3.1 กลุ่มตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน (Z_1) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (Z_5) และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (Z_{10}) โดยตัวแปรทั้งหมดที่กล่าว สามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน)

ได้ร้อยละ 28.00 และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) พบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดตัวแรก คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน (Beta = 0.367) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพอายบาล (Beta = 0.200) และลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (Beta = 0.161) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมด และสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z = 0.367 (Z_4) + 0.200 (Z_5) + 0.161 (Z_4)$$

3.2 กลุ่มตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน (Z_4) ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (Z_{10}) และปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพอายบาล (Z_5) โดยตัวแปรทั้งหมดที่กล่าว สามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาได้ร้อยละ 24.40 และเมื่อพิจารณาตัวแปรการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดตัวแรกคือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน (Beta = 0.353) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (Beta = 0.191) และลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพอายบาล (Beta = 0.121) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมดและสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z = 0.353 (Z_4) + 0.191 (Z_5) + 0.121 (Z_4)$$

3.3 กลุ่มตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน (Z_4) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพอายบาล (Z_5) และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (Z_{10}) โดยตัวแปรทั้งหมดที่กล่าว สามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาได้ร้อยละ 16.40 และเมื่อพิจารณาตัวแปรการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดตัวแรกคือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน (Beta = 0.239) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพอายบาล (Beta = 0.183) และลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา (Beta = 0.148) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมดและสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z = 0.239 (Z_4) + 0.183 (Z_5) + 0.148 (Z_{10})$$

3.4 กลุ่มตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของ

นักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัย

ในการเรียน (Z_4) และสถานภาพสมรสของบิดามารดา (Z_2) ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล (Z_5) โดยตัวแปรทั้งหมดที่กล่าวสามารถรวมพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 25.40 และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดตัวแรกคือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ($Beta = 0.393$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ($Beta = 0.233$) และลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา ($Beta = 0.140$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมดและสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษาในรูปของคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z = 0.393 (Z_4) + 0.233 (Z_5) + 0.140 (Z_2)$$

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาการปรับตัวของนักศึกษาในรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม และการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิริยา สุวรรณโคตร (2538 : 88) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล อุดมโนทัศน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวลักษณ์ เจนวินิชกุล (2536 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ เพื่อนและผู้อื่น ด้านที่พักอาศัย และด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับของชนิษฐา ชื่นเนียม (2540 : 111) ที่ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรีวิบูลย์ พบว่า นักศึกษามีระดับการปรับตัวทางสังคมค่อนข้างดี ผลการศึกษาดังที่กล่าวข้างต้น

แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลของแต่ละสถาบันปรับตัวได้ค่อนข้างดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในระบบของวิทยาลัยพยาบาลจะมีระบบเกื้อหนุนให้นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีขึ้น (สุวิริยา สุวรรณโคตร. 2538 : 89) ซึ่งระบบเกื้อหนุนดังกล่าว ได้แก่

1. ระบบการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ โดยนักศึกษาพยาบาลจะได้รับการปฐมนิเทศในทุก ๆ ด้านที่นักศึกษาต้องเกี่ยวข้อง ทั้งด้านความเป็นอยู่ในวิทยาลัยและหอพัก กฎระเบียบของวิทยาลัย สวัสดิการและบริการต่าง ๆ และด้านการเรียน ซึ่งการปฐมนิเทศดังกล่าว นับว่ามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีขึ้น

2. การจัดอบรมคุณธรรมและจริยธรรม วิทยาลัยพยาบาลจะจัดโครงการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยเฉพาะนักศึกษาใหม่ และในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ศาสตร์ก็มีวิชาจริยศาสตร์สำหรับพยาบาลให้นักศึกษาได้เรียนเช่นกัน ตลอดจนนักศึกษาจะได้รับ การปลูกฝังจากคณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลอยู่เสมอให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดี ทั้งนี้ เพราะวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องให้บริการแก่สังคม และเป็นบริการที่ให้กับมนุษย์ โดยตรง ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ประกอบกับ นักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงซึ่งมักจะถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นคนเรียบร้อย สงบเสงี่ยม อ่อนน้อม ประพฤติตนอยู่ในกรอบของกฎระเบียบประเพณีของสังคมไทย ซึ่งบุคลิกลักษณะนี้ ทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดี

3. วิทยาลัยพยาบาลมีฝ่ายส่งเสริมการศึกษาดูแลงานกิจการนักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่ดูแล นักศึกษาในด้านสวัสดิการและบริการต่าง ๆ เช่น บริการด้านหอพัก บริการด้านสุขภาพ บริการ อาหาร บริการการซักผ้า และบริการด้านทุนการศึกษา ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัย ที่ดีให้กับนักศึกษา และนักศึกษาก็สามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเมื่อเกิดปัญหาใน เรื่องต่าง ๆ นับว่ามีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้รับความสะดวกสบาย มีความสุข ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้น

4. วิทยาลัยพยาบาลมีงานแนะแนวและให้คำปรึกษา โดยมีอาจารย์แนะแนวและ อาจารย์ที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ ตลอดจนในระบบการปกครองของ นักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลจะเป็นแบบเคารพอาวุโส (Seniority) ซึ่งระบบดังกล่าวนี้ นักศึกษารุ่นพี่ จะต้องดูแลนักศึกษารุ่นน้อง นักศึกษารุ่นน้องจะต้องเคารพนักศึกษารุ่นพี่ เมื่อนักศึกษารุ่นน้องมี ปัญหาเกิดขึ้นก็จะขอความช่วยเหลือจากนักศึกษารุ่นพี่ได้ นอกจากนี้ การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันใน หอพัก นักศึกษาจะมีเพื่อนร่วมชั้นที่อยู่ในวัยเดียวกัน ซึ่งเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวัยที่มีพัฒนาการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันทำให้มีโอกาส ได้แลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน (Garison. 1965 : 297) ทำให้นักศึกษาเกิดความ

รู้สึกที่ดีต่อกันและผูกพันกันมากขึ้น ดังนั้น เมื่อนักศึกษามีปัญหาเกิดขึ้นก็จะมีคนคอยช่วยเหลืออยู่รอบด้าน ทำให้นักศึกษามีแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เร็วขึ้นซึ่งจะมีผลให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้น

5. วิทยาลัยพยาบาลมีงานกิจกรรมนักศึกษา กิจกรรมนักศึกษาเป็นการให้การศึกษทางอ้อม ช่วยสร้างสรรคประสพการณ์อย่างกว้างขวาง จึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความสามารถในการทำงาน การตัดสินใจ การปรับบุคลิกภาพ และรู้จักการเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีในสังคม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 147) วิทยาลัยพยาบาลจึงมีการจัดกิจกรรมในหลายด้านเพื่อพัฒนานักศึกษา เช่น กิจกรรมที่เป็นประเพณีของนักศึกษาที่สร้างความอบอุ่นให้กับนักศึกษาค่อนข้างมาก คือ งานรับน้องใหม่ งานรับหมวก กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ ซึ่งจัดให้มีการแข่งขันกีฬาและกีฬาระหว่างสถาบัน เป็นต้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเอง ส่งเสริมนักศึกษาได้ผ่อนคลายและช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น และมีการปรับตัวที่ดีขึ้นเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่า มีนักศึกษากลุ่มหนึ่งมีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งแสดงว่านักศึกษากลุ่มนั้นมีปัญหาในการปรับตัว จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล ตลอดจนคณาจารย์ของวิทยาลัย ควรตระหนักและช่วยเหลือหรือส่งเสริมให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน และควรให้ความสำคัญกับฝ่ายส่งเสริมการศึกษาซึ่งดูแลงานกิจการนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน อย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษากับการปรับตัวของนักศึกษา

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สถานภาพสมรสของบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา และนิสัยในการเรียน กับการปรับตัวของนักศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา ส่วนนิสัยในการเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวแต่ละตัวแปรกับการปรับตัวของนักศึกษาพบว่า

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นดัชนีที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของนักศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น เมื่อเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนของวิทยาลัย นักศึกษาทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้เท่าเทียมกัน เพราะอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลจะส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ นักศึกษาก็มีอาจารย์ประจำชั้นคอยช่วยเหลือและดูแลด้านการเรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนมีอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์แนะแนวที่คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ การที่นักศึกษาทั้งหมดอยู่ในวิทยาลัยและหอพักเดียวกันมีสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในลักษณะเดียวกัน อาจทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการปรับตัวและแสวงหาวิธีปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ด้วยสาเหตุดังกล่าวผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงไม่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาเมื่อเข้าเรียนในวิทยาลัยพยาบาลแล้ว

1.2 สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า สภาพครอบครัวของนักศึกษาที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันและหย่าร้างหรือแยกกันอยู่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา สภาพครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่หรือหย่าร้างส่งผลกระทบต่อกรปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นราทร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 73) ที่ศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่มีความเครียดสูงมากกว่าวัยรุ่นกลุ่มอื่น ๆ และ ชเนล (Schnell. 1991 : 6118) ที่ศึกษาผลของการหย่าร้างที่มีต่อการปรับตัวทางด้านจิตใจของเด็ก พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความยุ่งยากในการปรับตัวทางด้านจิตใจมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวปกติ นอกจากนี้ วิจิตรา วสุวานิช (2524 : 31) ยังกล่าวไว้ว่า การหย่าร้างของบิดามารดาส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว ไม่มั่นใจในตนเอง บางคนอาจจะเก็บตัว ซึมเศร้า จิตใจไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริงและนิภา นิธยานน (2530 : 128 - 131) ได้กล่าวถึง ผลของการหย่าร้างต่อการปรับตัวทางอารมณ์ของเด็กไว้ว่า การที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องจากเด็กไปเพราะการหย่าร้าง เด็กย่อมได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างยิ่ง เพราะต้องสูญเสียบุคคลที่

ตนรัก ยิ่งถ้าฝ่ายที่อยู่กับเด็กแสดงความรู้สึกหงุดหงิดหรือแสดงอารมณ์ให้เด็กเห็นอยู่เสมอ จะยิ่งก่อให้เกิดผลร้ายต่อจิตใจเด็ก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ หงอยเหงาและขาดความอบอุ่นทางด้านจิตใจ สถานภาพของครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กที่ขาดความอบอุ่นทางด้านจิตใจ ไม่เคยรู้จักความรักภายในครอบครัวมักยากที่จะมีความรู้สึกไว้วางใจผู้อื่น และยิ่งอาจจะก้าวร้าวรุกรานเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการของตน และมักจะไม่รู้จักอดทนรอคอย การตอบสนองความต้องการ ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาได้ปลูกฝังความรู้สึกในแง่หวาดหวั่น และไม่แน่ใจว่าความต้องการของตนจะได้รับการตอบสนองหรือไม่ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะพยายามแสวงหาความรักจากผู้อื่นเป็นสิ่งที่ชดเชย เมื่อผิดหวังก็อาจจะกลายเป็นคนจิตใจกระด้างและเหี้ยมเกรียม เกิดอารมณ์หวั่นไหวรุนแรงได้ง่าย ในทางตรงกันข้าม เด็กที่มีสภาพครอบครัวสมบูรณ์ เด็กจะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีด้วยความรักใคร่สมมาเสมอจากบิดามารดา เด็กย่อมมีความรู้สึกมั่นใจในจิตใจ มีความไว้วางใจผู้อื่น มองโลกในแง่ดี และรู้จักที่จะมีความรักความเมตตาตอบแทนให้แก่ผู้อื่น เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ด้วยดี และสามารถเผชิญชีวิตด้วยความมั่นใจ ดังนั้น ความรู้สึกประทับใจจากประสบการณ์ที่ได้รับในแง่สุขหรือทุกข์ การประสบความสำเร็จหรือความผิดหวังล้มเหลวในวัยเด็ก มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความเป็น ตน (Self) ในวัยผู้ใหญ่ และมีอิทธิพลต่อการปรับตัวและบุคลิกภาพของบุคคล ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นเป็นข้อมูลสำคัญที่อาจารย์แนะแนวการศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาควรตระหนัก และให้ความสนใจ เอาใจใส่ ดูแลนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ให้มากขึ้น เพราะนักศึกษากลุ่มนี้มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ นักศึกษาที่มีปัญหาการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ควรได้รับความช่วยเหลือ และพัฒนาให้มีการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ที่ดีขึ้นตามกระบวนการให้คำปรึกษา โดยอาจจะให้คำปรึกษาแบบกลุ่มหรือให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้สำรวจตนเองและได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึก เป็นการระบายความรู้สึกขัดแย้งในใจ ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าที่จะเผชิญปัญหาและได้ใช้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเองได้

1.3 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นกลุ่มนักศึกษาซึ่งได้รับทุนการศึกษาด้านอาหาร และสวัสดิการต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา 4 ปี นักศึกษาจะเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยหรือเอกชน นอกจากนั้น ในปัจจุบันรัฐบาลจัดสรรเงินกู้เพื่อการศึกษาให้แก่นักศึกษาที่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่อง

ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจึงมีโอกาสขอความช่วยเหลือจากเงินกู้ยืมนี้ อื่นๆ นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องเงินยังสามารถขอรับความช่วยเหลือจากคณาจารย์วิทยาลัยในการสนับสนุนการให้ทุนหรือขอทุนการศึกษาจากองค์กรต่าง ๆ อีกด้วยนักศึกษาจึงอาจมีความกดดันในด้านการเงินน้อยเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาที่ได้รับจากครอบครัวจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา

1.4 นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้าน และรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับดีจะปรับตัวได้ดี ส่วนนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยจะมีปัญหาการปรับตัว เนื่องจากนิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอและเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีการวางแผนการเรียน และจัดระบบการเรียน มีความมุ่งหมายในการที่จะแสวงหาความรู้ รู้จักพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2538 : 1) นักศึกษาที่รู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาและทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา รู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง เป็นลักษณะของผู้ที่มีนิสัยในการเรียนที่ดี นักศึกษากลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ มีความเพียรพยายามมีความอดทนเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ขัดขวางการทำกิจกรรม (Guilford. 1959 : 437 - 439) นอกจากนี้ จะมีลักษณะกระตือรือร้น รับผิดชอบตนเอง มีการวางแผนงานล่วงหน้าและพยายามทำงานให้สำเร็จ (McClelland. 1976 : 207 - 256) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนดี จะแสดงพฤติกรรมไปในทางบวก คือจะมีความกระตือรือร้น ขยัน อดทน รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาตามที่ตั้งไว้ มีความเพียรพยายามเอาชนะสิ่งที่เป็อุปสรรคขัดขวาง พยายามมุ่งไปสู่ความสำเร็จ เมื่อเกิดปัญหาในขณะศึกษา นักศึกษาจะพยายามแก้ไข จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงไป ไม่ว่าจะเป็ปัญหาในด้านใดก็ตาม นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนที่ดีจึงสามารถปรับตัวด้านการเรียน ด้านสังคมและด้านส่วนตัวและอารมณ์ได้ ส่วนนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนไม่ดี ก็จะมีลักษณะในทางตรงกันข้าม คือ จะมีลักษณะเป็นคนขาดความกระตือรือร้น ขาดความพยายาม ไม่รู้จักควบคุมตนเอง เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคขัดขวางในขณะศึกษาก็ไม่สามารถเลือกใช้วิธีการปรับตัวที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อูซา เขาวลิต (2540 :181 - 182) ที่ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะ

กระตือรือร้น ขยัน รับผิดชอบต่อตนเอง สามารถแก้ไขจัดการกับปัญหาด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านสังคมได้ดีกว่านักศึกษาที่ขาดความกระตือรือร้น ไม่รู้จักวางแผนเวลาและไม่รู้จักควบคุมตนเอง

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับการปรับตัวของนักศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมากหรือในด้านบวก จะปรับตัวได้ดี ส่วนนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ต่ำต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับน้อยหรือในด้านลบ จะมีปัญหาการปรับตัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษานั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพในด้านบวกจะเห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกอบวิชาชีพซึ่งได้ช่วยเหลือผู้อื่น นักศึกษากลุ่มนี้จะเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาลด้วยความสมัครใจ มีความพึงพอใจ ตั้งใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมานะพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ที่ดี กระตือรือร้น และรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อศึกษาวิชาชีพการพยาบาลจนสำเร็จและจะประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้อย่างภาคภูมิใจ ส่วนนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลในด้านลบ จะไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญและไม่พึงพอใจในวิชาชีพการพยาบาล นักศึกษากลุ่มนี้มักจะถูกบังคับจากผู้ปกครองที่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาชีพ ดังนั้น นักศึกษากลุ่มนี้จะไม่มีความรู้สึกผินใจ ไม่มีความสุขในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เกิดความคับข้องใจ ขาดความกระตือรือร้น หงอยเหงาหรือบางรายอาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้มีปัญหาการปรับตัวทั้งด้านการเรียน สังคม และอารมณ์ ตลอดจนจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาด้วย (ทัศนบุญทอง, 2533 : 58) จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่สมัครใจเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล หรืออาจเนื่องจากลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เอง ที่มีลักษณะมองโลกในแง่ดี เรียบร้อย อ่อนโยน เชื่อฟัง และมักสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบด้าน นักศึกษาจะมองทุกสถานการณ์เป็นสิ่งที่ดีหมด ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ พัฒนวดิ เสรีนทวัฒน์ และจริยาวัตร คมพาศึกษ์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ดีกว่าชั้นปีอื่น ๆ โดยคะแนนเฉลี่ยจะลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ พันธุ์คง

และคนอื่น ๆ (2533 : 19 - 24) ที่พบว่า ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาดีกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิเนตรา แนนหนา (2539 : 78) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ตามลำดับ

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้บริหาร และคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาให้คงอยู่เพราะทัศนคติมีความสำคัญยิ่งต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลและมีอิทธิพลต่อการศึกษาการประกอบอาชีพหรือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในสังคม ซึ่งทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามสภาวะของความพร้อมทางด้านจิตใจ ความรู้สึก อารมณ์ ความชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล สิ่งของและสถานการณ์ต่าง ๆ (Triandis. 1971 : 189) จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ตลอดจนบุคลากรในวิชาชีพการพยาบาลที่จะต้องร่วมมือกันสร้างเสริมคุณค่า และสร้างภาพลักษณ์ของวิชาชีพที่ดี อาจารย์พยาบาลควรสอดแทรกคุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพในบทเรียนและควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการพยาบาล ช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความจริงใจและถูกต้องตามหลักการพยาบาล รับผิดชอบต่อความรู้สึกและให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา นอกจากนี้ อาจารย์ควรสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนในการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ ฝึกหัดให้เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ชีวิตที่ดี อันจะเป็นสิ่งสนับสนุนที่จะทำให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาและเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัยกับการปรับตัวของนักศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมวิทยาลัย (โดยรวมทุกด้าน) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักศึกษาที่มีความคิดเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพแวดล้อมวิทยาลัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงจะมีการปรับตัวที่ดี ส่วนนักศึกษาที่มีความคิดเห็นหรือรับรู้ว่าคุณภาพแวดล้อมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับต่ำจะมีปัญหาการปรับตัว และเมื่อพิจารณาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยในแต่ละด้าน พบว่า

3.1 บรรยากาศในวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียนและการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษากล่าวได้ว่า บรรยากาศในวิทยาลัยซึ่งเป็นสภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ กฎระเบียบของวิทยาลัย สวัสดิการและบริการของวิทยาลัยที่จัดให้กับนักศึกษา มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับต่อการปรับตัวด้านการเรียน และการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

ให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดหมายของสถาบัน (ทองเรียน อมรัชกุล. 2525 : 40) ดังนั้น การตกแต่งอาคารและบริเวณวิทยาลัยให้สะอาดและสวยงาม จะมีผลต่อการเรียนรู้และจะทำให้ นักศึกษาเกิดความสดชื่น ร่มเย็น เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรักหวงแหนและภูมิใจในสถาบัน การจัดสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ที่ดีให้แก่นักศึกษา จะทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความสุข ในการได้อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ในวิทยาลัย

3.2 บรรยากาศในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียน และการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษากล่าวได้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ พฤติกรรม การเรียนของนักศึกษาในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านการเรียนและการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นหน้าที่สำคัญของอาจารย์ที่ควรตระหนัก การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียมการสอน การดำเนินกิจกรรมการสอนและการส่งเสริม พฤติกรรมการเรียนรู้ให้แก่ศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและ ถ้าอาจารย์มีวิธีการสอนที่น่าสนใจจะช่วยให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนได้ดีขึ้น และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น อาจารย์ควรจะมีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นใจนักศึกษา ดังคำกล่าวของ โรเจอร์ (Roger. 1969 : 118) ที่ว่า บรรยากาศของการเรียนรู้ที่เกิดจากความจริงใจ การยอมรับและการเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา จะทำให้นักศึกษาเกิดความสุขสบายใจ สะดวกใจในการเรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นที่จะทำงานให้หนักขึ้น ผลคือนักศึกษาจะมีความสำเร็จในด้านการเรียนสูงขึ้นในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงความจงเกลียด จงชังนักศึกษาจะทำให้นักศึกษาเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิบัติกับ ต่อคนอื่น ก้าวร้าวและปรับตัวไม่ได้ (กมลรัตน์ กล้าสูงวงศ์. 2524 : 67 - 70 ; อ้างอิงมาจาก Yee. 1971)

3.3 บรรยากาศในหอพักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบรรยากาศในหอพัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษา กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ที่ให้

คำปรึกษา สภาพความเป็นอยู่ในหอพัก การบริการที่นักศึกษาได้รับในหอพัก มีความสำคัญต่อการปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคมและการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ ดังนั้นวิทยาลัยที่มีบรรยากาศในหอพักที่ดี นักศึกษาของวิทยาลัยนั้นจะมีการปรับตัวที่ดีด้วย บรรยากาศที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับตัวนักศึกษาเอง กลุ่มเพื่อน อาจารย์ และสภาพความเป็นอยู่ในหอพัก เป็นต้น กลุ่มเพื่อนจะอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตในหอพัก เพราะหากกลุ่มเพื่อนมีความเป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจ ช่วยเหลือกันและกัน นักศึกษามีแนวโน้มจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกับเพื่อนได้จะทำให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อนจึงเป็นสิ่งสนับสนุนทางสังคมประการแรกที่ทำให้บุคคลปรับตัวได้เมื่อมีปัญหา และเมื่อนักศึกษาสามารถอยู่กับเพื่อนได้อย่างมีความสุข ย่อมปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไป และจะทำให้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีด้วย (Leary, 1983 : 3) นอกจากกลุ่มเพื่อนดังกล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ของอาจารย์และนักศึกษาที่ดี เป็นสิ่งสนับสนุนให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม โดยอาจารย์จะต้องคอยให้คำปรึกษาและจะต้องสนใจในตัวนักศึกษา รู้ถึงปัญหาและความวิตกกังวลของนักศึกษา ยอมรับในความเป็นบุคคล มีความซื่อสัตย์ในการติดต่อสื่อสาร เข้าใจประสบการณ์ของนักศึกษา รวมทั้งมีการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ย่อมมีผลทำให้นักศึกษาประทับใจและไว้วางใจในตัวอาจารย์และดำรงชีวิตอยู่ในหอพักด้วยความรู้สึกอบอุ่นและมีที่พึ่งพิง การที่นักศึกษาอยู่ในหอพักนั้น วิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายอยู่ 2 ประการคือ เพื่อควบคุมและปรับพฤติกรรมนักศึกษาให้เหมาะสม และเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและคณาจารย์ จัดสรรสภาพแวดล้อมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ หากวิทยาลัยพยาบาลได้ให้บริการในหอพักตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น ย่อมทำให้นักศึกษาพยาบาลผู้ซึ่งพักอาศัยอยู่ได้รับความสุขสบายทั้งกายและใจ และเกิดการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มีความเจริญงอกงามทั้งจิตใจ อารมณ์และสังคม

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษากับการปรับตัวของนักศึกษา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาโดยรวมทุกด้านและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับมาก จะปรับตัวได้ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพราะกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ ฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ ฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา และพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530 : 147) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องอาศัยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรม คณาจารย์และนักศึกษา ที่จะต้องแสดงบทบาทอย่างเหมาะสม การวางแผนงานก็ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน มีแผนดำเนินงาน ทั้งระยะสั้นและระยะยาวกำหนดให้ทีมงานและโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา วางแผนการประชาสัมพันธ์การจัดงานหรือโครงการให้นักศึกษาและอาจารย์ได้เข้าใจทั่วกัน และควรกำหนดวิธีการติดตามผลการปฏิบัติไว้ด้วย หากกระบวนการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาเป็นไปในแนวทางที่กล่าว ย่อมช่วยให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองในทุกด้าน ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาด้วย นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมที่ดีจะปรับตัวได้ดีเช่นกัน

ตอนที่ 3 การศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) รองลงมาคือปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา (โดยรวมทุกด้าน) ได้ร้อยละ 28.00 และเมื่อพิจารณาการปรับตัวของนักศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า

3.1 ปัจจัยที่พยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาได้ร้อยละ 24.40

3.2 ปัจจัยที่พยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาได้ร้อยละ 16.40

3.3 ปัจจัยที่พยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนและสถานภาพสมรสของบิดามารดา ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ การพยาบาล ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ได้ร้อยละ 25.40

ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนเป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาได้สูงสุดไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม และการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ ดังนั้น การปรับตัวของนักศึกษาจะดีหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับนิสัยในการเรียนที่ดีของนักศึกษา นักศึกษาพยาบาลที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลจึงควรได้รับการพัฒนานิสัยในการเรียนที่ดีเพราะผู้ที่มีนิสัยในการเรียนที่ดีจะสามารถจัดการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างเหมาะสมในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาจะเน้นให้นักศึกษาคิดด้วยตนเอง หรือคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เพื่อให้สามารถออกไปประกอบอาชีพ ตลอดจนดำรงชีวิตโดยใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ และเป็นพยาบาลที่ให้บริการได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

ส่วนปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา ซึ่งเป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษา นับเป็นปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวที่สำคัญเช่นกัน นักศึกษาที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ อาจได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ ขาดความอบอุ่นทางใจ วิตกกังวล นักศึกษาจึงมีปัญหการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ คือ มักไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย มีความขัดแย้งในใจ ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาที่พบว่านักศึกษามีปัญหการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ นอกจากจะคำนึงถึงปัญหาเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ยังต้องคำนึงถึงสถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักศึกษาด้วย เพื่อศึกษาข้อมูลในการวางแผนพัฒนานักศึกษาให้สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น เพราะนอกจากนักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาในด้านนิสัยในการเรียน และเสริมสร้างทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่ดีแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาควรช่วยเหลือ สนับสนุนให้นักศึกษาได้สำรวจตนเอง ฝึกการยอมรับตนเอง ให้คำปรึกษา เพื่อให้ นักศึกษากล้าที่จะเผชิญปัญหา และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลเป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาที่ดีรองลงมา ดังนั้น การปรับตัวของนักศึกษาจะดีหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลด้วย นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่ดีจะมีความรู้สึกพอใจที่จะ

ประกอบอาชีพพยาบาล และมีความต้องการที่จะเป็นพยาบาล มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส มีจิตเมตตากรุณา เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและภาคภูมิใจที่จะได้ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์จากการเจ็บป่วย และมีความปรารถนาให้วิชาชีพการพยาบาลก้าวหน้ามีมาตรฐานสูง (ปฏิพร บุญกล้า. 2526 : 18) ผู้ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพที่ดีจึงสามารถปรับตัวได้ดีด้วย เพราะมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพพยาบาล จึงมุ่งมั่นพัฒนาอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกที่เป็นลักษณะคล้อยตามความคิด และพร้อมที่จะปฏิบัติหรือตอบสนองต่อความรู้สึกหรือความคิดนั้น (Triandis. 1971 : 189) นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่ดีจึงศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตนให้ประสบความสำเร็จเพื่อประกอบวิชาชีพอย่างไม่ย่อท้อ และจะเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวได้ดีด้วย

ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนและการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษามีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในระดับมาก จะทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวด้านการเรียน และปรับตัวด้านสังคมได้ดี กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนานักศึกษา เสริมสร้างบุคลิกภาพและสมรรถภาพในด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา การจัดกิจกรรมจึงควรครอบคลุมเพื่อให้นักศึกษابรรลุจุดมุ่งหมายในทุกด้าน ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 47)

ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมนักศึกษาควรครอบคลุมสาระที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความสามารถในความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสนใจกว้างขวางขึ้น มีความรับผิดชอบ สามารถปกครองตนเองได้ เป็นการฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา ให้มีความรักศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต รู้จักทักษะทางสังคม และเสียสละเพื่อทำงานให้ส่วนรวม พัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี มีความสามัคคี และเพื่อเป็นการพัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน ดังนั้น ถ้าวิทยาลัยพยาบาลสามารถจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมดังที่กล่าวนี้ นักศึกษาอาจจะมีการปรับตัวได้ดีในทุกด้าน เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลการวิจัยนี้การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาไม่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ได้ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิตใจสูง โดยนักศึกษาที่มีการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ที่ดีจะมีลักษณะเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง พึ่งตนเอง เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง รู้สีกว่าตนเองมีค่าและเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม แต่เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1

ที่เพิ่งเข้าศึกษา ซึ่งนักศึกษายังมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยน้อย และอยู่ในช่วงกำลังปรับตัว หากนักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามากขึ้น จึงคาดว่านักศึกษาจะมีความสามารถในการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา โดยปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา ส่วนปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาได้ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน และสถานภาพของบิดามารดา ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ข้อมูลเหล่านี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทางการวางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสมควรได้รับการพัฒนาให้มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมในการเรียน การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง เช่น รู้จักอ่านและจดคำบรรยาย รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษาค้นคว้า มีสมาธิในการเรียน เป็นต้น นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมจะปรับตัวได้ดีทั้งด้านการเรียน ด้านสังคม และด้านส่วนตัวและอารมณ์ ส่วนนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสมจะมีปัญหาการปรับตัว ดังนั้น คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยพยาบาล อาจารย์แนะแนวการศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาควรตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนานิสัยในการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล ควรได้รับการปฐมนิเทศในด้านการเรียนเกี่ยวกับเทคนิคการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดการกับเวลา เป็นต้น และนักศึกษาควรได้รับการตรวจสอบนิสัยในการเรียนของตนเอง เพื่อประเมินพฤติกรรมของตนเองและทราบจุดบกพร่องของตนเอง อาจารย์แนะแนวการศึกษาหรืออาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานิสัยในการเรียนทั้งด้านการให้ข้อสนเทศ และการจัดฝึกอบรมในเรื่องทักษะการเรียน ทักษะการอ่าน ทักษะการคิด ทักษะการจดบันทึก ทักษะการนำเสนอ ทักษะการค้นคว้าวิจัย และเทคนิคการสอบ

เป็นต้น ทั้งนี้อาจารย์ที่จัดกิจกรรมดังกล่าวควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกกิจกรรมในการพัฒนาตนเองตามความสนใจของนักศึกษาเองหลังจากที่นักศึกษาได้ตรวจสอบนิสัยในการเรียนของตนเองแล้ว เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดำเนินไปในแนวทางที่ตนเองต้องการพัฒนา นอกจากนี้อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านการเรียนการสอนควรพัฒนาวิธีการเรียนการสอนหรือนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้รู้จักคิดเป็น รู้จักแก้ปัญหา ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มและขยันหมั่นเพียร เช่น การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนเพื่อรู้รอบ เป็นต้น การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักจะช่วยให้ นักศึกษาคิดเป็นและ รู้จักแก้ปัญหา ส่วนการเรียนเพื่อรู้รอบจะช่วยพัฒนาความรู้ที่นักเรียนคิดเกี่ยวกับตนเองของนักศึกษาไปในทางบวก ส่งเสริมให้นักศึกษามีความพยายามและขยันหมั่นเพียรมากขึ้น เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ กิจกรรมต่าง ๆ หรือการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น และจะส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดี ประสบความสำเร็จในการศึกษาและเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

2. ในการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าสู่วิชาชีพการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลควรมีแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และจัดให้มีแผนพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกหลักสูตรให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยอาจารย์ควรปลูกฝังความรัก ความศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาลในขณะที่สอนนักศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และควรเป็นแบบอย่างที่ดีของวิชาชีพการพยาบาล มีความเมตตา กรุณา เต็มใจช่วยเหลือผู้ป่วย และ เสียสละ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่วิชาชีพ และควรจัดโครงการคัดเลือกนักศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลดีเด่น โครงการบริการวิชาการด้านสุขภาพแก่สังคม โครงการส่งเสริมภาพลักษณ์วิชาชีพการพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ วิทยาลัยพยาบาลควรจัดโครงการเพื่อส่งเสริมการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายร่วมกับโรงเรียน โดยจัดบรรยายหรืออภิปรายแนวทางการเลือกอาชีพของนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้มาศึกษา สภาพแวดล้อมในวิทยาลัยทั้งด้านการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สำหรับภาคปฏิบัตินั้นควรให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพการณ์การปฏิบัติงานการพยาบาลในหอผู้ป่วยจริง และจัดให้มีการสำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถทางวิชาการของวิชาการพยาบาล เพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเองมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเข้าศึกษาต่อและเลือกอาชีพที่เหมาะสมให้กับตนเองได้ดียิ่งขึ้น

3. ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านกีฬาและนันทนาการ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม และด้านบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการพัฒนา นักศึกษาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาปรับตัว

ได้ดีขึ้นด้วย ในการส่งเสริมงานกิจกรรมนักศึกษาชั้น คณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมและให้กำลังใจนักศึกษาและคอยกระตุ้นให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการประเมินผลกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกครั้งเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อ ๆ ไป

4. ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยโดยคำนึงถึงความพึงพอใจนักศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมวิทยาลัยเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงประปรารถนา จึงมีส่วนในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม และอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพฤติกรรม ดังนั้นบรรยากาศในวิทยาลัยโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ว่าจะเป็นอาคารต่าง ๆ สถานที่ ควรมีสภาพที่ดี สวยงาม สะอาด ร่มรื่น และมีทำเลที่ตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม โดยอาคารเรียนและหอพัก ควรมีความเงียบสงบ ไม่มีสิ่งรบกวนสมาธิในการเรียนและการพักผ่อน กฎระเบียบของวิทยาลัยควรได้รับการยอมรับจากนักศึกษาโดยอาจให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง จัดระบบบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่คำนึงถึงความต้องการของนักศึกษาเป็นหลัก ควรมีการสำรวจความต้องการเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาระบบบริการและสวัสดิการ นอกจากนี้คณาจารย์ควรสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน โดยแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ให้ความเสมอภาค ความเมตตา กรุณา เข้าใจจริงใจและยอมรับนักศึกษา เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจ ตั้งใจในการศึกษา มีกำลังใจในการขจัดและแก้ปัญหาต่าง ๆ สามารถปรับตัวได้ และประสบความสำเร็จในการศึกษา

5. สำหรับนักศึกษาในกลุ่มที่มีปัญหาการปรับตัว คณาจารย์ควรให้ความสนใจติดตามให้ความช่วยเหลือ โดยอาจจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา (Counseling) รายกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมฝึกทักษะการเป็นผู้นำ และในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่วิชาการพยาบาล นอกจากจะตรวจสุขภาพกายแล้ว ควรจะตรวจสุขภาพจิตของนักศึกษาอย่างละเอียดพอสมควรด้วย เพื่อคัดสรรนักศึกษาที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจที่สามารถปรับตัวเข้าสู่วิชาชีพการพยาบาลได้ดีและสำเร็จออกไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนนักศึกษากลุ่มที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสหย่าร้างหรือแยกกันอยู่ มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์นั้น อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลควรมีความสนใจเอาใจใส่ ดูแลให้มากขึ้น หากมีปัญหาควรหาวิธีการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อให้ นักศึกษาสามารถแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา เช่น ลักษณะการเป็นผู้นำ ผู้ตาม การควบคุมตนเอง การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และรูปแบบการพัฒนานิสัยในการเรียนของนักศึกษาพยาบาล
3. ควรศึกษาว่าการเรียนการสอนวิธีใดที่จะพัฒนาการปรับตัวของนักศึกษา
4. ควรศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การปรับตัวด้านสุขภาพ การปรับตัวทางเพศ การปรับตัวด้านอนาคตและอาชีพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- _____ . จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา, 2528.
- กอบกาญจน์ ศรประสิทธิ์ และบุญวดี เพชรรัตน์. "สุขภาพจิตของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์. 11 : 1 - 10 ; เมษายน - มิถุนายน 2534.
- การคลัง, กระทรวง. หนังสือ กค. ที่ 0514/7323 เรื่องการเพิ่มอัตราค่าอาหารนักศึกษาพยาบาลและนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล. ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2534.
- กิตติมา เจริญศิริ. "สภาพของการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต," ใน บทความวิทยานิพนธ์ภาคปลาย ปีการศึกษา 2537. หน้า 265. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2538.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่น ๆ. "รายงานการวิจัยเรื่องการออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคั้นของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข," วารสารการศึกษาพยาบาล. 4 (1) : 55 - 67 ; มกราคม 2536.
- โกวิท วรพิพัฒน์. "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน," เอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.
- ชนิษฐา ชื่นนิยม. การปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีศรีธัญญา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- จิราภรณ์ ไชยรัตน์. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- จิราภรณ์ มั่นสุข. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเปลี่ยนสาขาวิชาของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พย.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538. อัดสำเนา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

- เจลีเยว บุรีภักดี. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : มทป., 2517.
- ชิน คล้ายปาน. เทคโนโลยีการผลิตรายการเทปโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา, 2528.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ณรงค์ศักดิ์ ตະละภักฎ. "อิทธิพลของครอบครัวต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ," แนะแนว. 17 (87) : 32 - 50 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2526.
- ดวงแข วิทยาสุนทรวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุมาลี สุวรรณภักดี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2540.
- ดารณี ประคองศิลป์. การศึกษาการปรับตัวของนักเรียนแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- ดุษฎี สรรประดิษฐ์. สภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในทัศนะของนักศึกษา และอาจารย์พยาบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- เดือนใจ แวงงาม. รูปแบบการบริหารงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- ทัศนาศ นุญทอง. "การพยาบาลกับการพัฒนาบุคลิกภาพ," เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล หน่วยที่ 1-8. หน้า 58 - 70. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- นราทร ศรีประสิทธิ์. ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2529. อัดสำเนา.
- นวลจันทร์ รมณารักษ์. พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- นันทนา น้ำฝน และคนอื่น ๆ. "การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข," ใน รายงานประกอบการศึกษาวิชาพื้นฐานการวิจัยการพฤติกรรมศาสตร์. หน้า 25 -30. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- นิภา นิธยานน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮ้าส์, 2530.
- นิภา พุทธสุวรรณ. สภาพแวดล้อมหอพักมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ในทัศนะของผู้บริหารและนิสิตนักศึกษาหอพัก. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- นิภา เมธธาวิชัย. การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พิธิษฐีการพิมพ์, 2536.
- บุญชัย เสริมวงศ์สัตย์. การศึกษาปัญหาของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2535. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- บุบผา การีเวท. สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- เบญจพร แก้วมีศรี. รายงานการวิจัยเรื่องสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี, 2538.
- เบ็ญจภา สุธะพินทุ. สาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2536. อัดสำเนา
- ปฏิพร บุญกล้า และคนอื่น ๆ. การสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล. เชียงใหม่ : ภาควิชาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- ประกอบ คุณรัตน์. "นิสิตนักศึกษาและกระบวนการกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษา," ใน นิสิตนักศึกษา : หลักการ แนวปฏิบัติและปัญหา. หน้า 177 - 187. กรุงเทพฯ : พีระพัตนา, 2525.

ประพัฒน์ จำปาไทย. ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.

ปราณี ปฐมชัยวัฒน์. การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมเสริมการเรียนรู้และกิจนิตยในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา

ปาริชาติ ตามไท. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษา

พยาบาลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์, 2530.

_____ . เอกสารประกอบการสอนวิชาทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2538.

พยอม วงศ์สารศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.

พรชูลี อาชวบำรุง. นิสิตนักศึกษา : หลักการ แนวปฏิบัติและปัญหา. กรุงเทพฯ : พีระพัธนา,

2525.

พระบรมราชชนก, สถาบัน. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. รายงานความประพฤติและ

การลาออกของนักศึกษาพยาบาล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระบรมราชชนก, 2539.

พัฒน์วดี เสรีนทวัฒน์ และจรรยาวัตร คมพยัคฆ์. รายงานการวิจัย เรื่อง ทัศนคติของนักศึกษา

พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหิดล. 2531.

พิตร ทองชั้น. หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ : พีระพัธนา, 2524.

พิมพ์ สมพงษ์. การศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลรามธิบดี. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

เพียงใจ สัตยุตม์. "น่านาทศนะ : ทิศทางการศึกษาพยาบาลไทย," วารสารการศึกษาพยาบาล.

4 : 7 - 10 ; กุมภาพันธ์ 2536.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา

อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. "ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา," สภาการศึกษาแห่งชาติ. 5(10) : 47 - 55 ; พฤษภาคม 2514.
- มนูญ ตนะวัฒนา. จิตวิทยาพัฒนาชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2526.
- มยุรี นภาพรรณสกุล. การศึกษาปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันในสถาบันการศึกษาพยาบาล.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- มาลี แน่นหนา. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติการดูแลตนเองของประชาชนของนักศึกษาพยาบาล
หลักสูตรพยาบาลศาสตร์และอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี. วิทยานิพนธ์
วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัดสำเนา.
- เยาวนาฏ ผลิตนนท์เกียรติ. สุขภาพจิต 14 เด็กไทยวันพຸ່งนี้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2534.
- ราศรี ธรรมนิยม. จิตวิทยาพัฒนาการฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- ลักขณา สริวัฒน์. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2533.
- วันดี ระเจริญ. บุคลิกภาพและการปรับตัว. เพชรบุรี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยรำไพพรรณ, 2531.
- วัลลภา ดันดิสุนทร. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คัดสรรกับความเครียดและระหว่าง
ความเครียดกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
อุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อัดสำเนา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. บุคลากรนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่อง นิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ธีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์
สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์, 2522.
- วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2533.
- วิจิตร วรุตบางกูร. การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ขนิษฐาการพิมพ์
และโฆษณา, 2524.
- วิจิตรา วสุวานิช. "ครอบครัวกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก," ใน การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก.
เอกสารการสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 - 10 หน้า 27 - 34. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช, 2524.

- วิชัย วงษ์ใหญ่. เอกสารตัวอย่างเรื่องการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตัวอย่างเรื่อง การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย. 2528.
- วิเชียร เกตุสิงห์. "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้," ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18 (3) : 8 - 11 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538.
- วินิตรา แน่นหนา. ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- วิไล ดังทัดสวัสดิ์. พ.ต.อ. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- วีณา ชียงคนบุตร. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533. อัดสำเนา.
- ศิริรัตน์ จันทร์แสงรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. อัดสำเนา.
- สังัด อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สภาการพยาบาล. การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล, 2529. อัดสำเนา.
- สมชาย ธัญธนกุล. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2526.
- สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่น ๆ. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2532 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2535. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, 2533.
- สมบัติ วัจนะสาริกากุล. สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามทัศนะของนักศึกษาอาจารย์ และผู้บริหาร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

สมพิศ สมจิตต์. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

อัตรานา.

สมศรี บุญอรุณรักษา. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นใน

โรงเรียนเครือคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัตรานา.

สายพิน สุตคณิง. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาระดับ

ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัตรานา.

ลำเนา ขจรศิลป์. มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1 : พื้นฐานและบริการนักศึกษา. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2537.

_____ มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2538.

_____ หลักการกิจการนักศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.

สิริชัย ประทีปฉาย. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. เพชรบุรี วิทยาลัยรำไพพรรณี,

2533.

สุจิตน์ ยมศรีเคน. ปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัย

พยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2535. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :

มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536.

สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

สุชาติ โสภประยูร. "การปรับตัวเพื่อสุขภาพ," สุขภาพศึกษา - พลศึกษา สันทนาการ. 10(2) :

44 - 45 ; กันยายน 2527.

สุนทร เวปุลละ. การศึกษาด้านเหตุของความเครียด การตอบสนองต่อความเครียดและการเผชิญ

ความเครียด ตามประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล.

วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. อัตรานา.

สุนีย์ วิวัฒนาการ. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของ

คณะพยาบาลศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2521. อัตรานา.

- สุรางค์ จันทรเอม. สุขจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2527.
- สุราษฎร์ธานี, วิทยาลัยพยาบาล. คู่มือนักศึกษา. สุราษฎร์ธานี : วิทยาลัยพยาบาลสุราษฎร์ธานี, 2539.
- สุวรรณ สุขสมภักดิ์. สภาพแวดล้อมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตร นครศรีธรรมราชในทัศนะของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สุวิริยา สุวรรณโคตร. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล อุดมโนทัศน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538. อัดสำเนา.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. การบริหารกิจการนักเรียน. ม.ป.ท., 2531.
- เสาวภา เอกอดิศักดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุมาลี สุวรรณภักดิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2540.
- เสาวลักษณ์ จุมพลพงษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู นิสัยในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2527. อัดสำเนา.
- เสาวลักษณ์ เจนวินัยะกุล. การศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาคณะพยาบาล มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2536. อัดสำเนา.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.
- อมรา ศรีสังข์. "การรับรู้ การเข้าร่วม และความคิดเห็นต่อกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์," ใน เนื้อความย่อวิทยานิพนธ์ พ.ศ. 2533. หน้า 403. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- อารมณ วุฒิพิฤกษ์. การศึกษาเรื่องปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- อารมณี วุฒิพฤกษ์ และจิราพร ธีระพัฒนะ. รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการ
ประสบการณ์การเรียนรู้การสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์. ปัญหาและความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
มหิดล ระดับปริญญาตรี ณ ศาลายา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา - มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- อุษา เชาวลิต. ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีวิบูลย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- Aldrich, Ella V. Using Books and Libraries. 5th ed. Englewood Cliffs, New
 Jersey : Prentice - Hall, 1967.
- Arkoff, A. Adjustment and Mental Health. New York : McGraw - Hill, 1968.
- Baker. R.W. and B. Siryk, "Measuring Adjustment to College," Journal of
Counseling Psychology. 31(2) ; 179 - 189 ; 1984.
- Baker. R.W. and B. Siryk, Student Adaptation to College Questionnaire
Manual. Los Angeles : Western Psychological Services, 1989.
- Bevis, E.O. Curriculum Building in Nursing. St. Louis : The C.V. Mosby Co.,
 1973.
- Cassmeyer, L.V, H.P. Mitchell, . and A.P. Betrus. Medical - Surgical Nursing.
 St. Louis : Mosby - Book Inc., 1995.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New
 York : Harper & Row, 1970.
- Edwards, Allen Louis. Technique of Attitude Scale Construction. Englewood
 Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1957.
- Eysenck, H.J., W. Arnold and R. Meili. Encyclopedia of Psychology. London :
 Search Press, 1972.

- Felker, K.R. Grow. "An Experience for College Freshmen." Personnel and Guidance Journal. 51 : 558 - 561 ; 1973.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Auckland : McGraw-Hill International Book Company, 1981.
- Fleming, Michael C. and Joseph G. Nellis, Principles of Applied Statistics. London : Routledge, 1994.
- Frederick, Robert W. The Third Curriculum. New York : Appleton Century Crafts, 1959.
- Freund, John E. Modern Elementary Statistics. 5th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1979.
- Garison, Karl C. Psychology of Adolescence. 6th ed. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, 1965.
- Gill, L.J. "Some Nonintellectual Correlates of Academic Achievement Among Mexican Secondary School Students," Journal of Educational Psychology. 53 : 144 - 149 ; March, 1962.
- Gilmer, B. and others. Industrial and Organizational Psychology. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.
- Grasha, Anthony F. and Daniel S. Kirschenbum, Psychology of Adjustment and Competence. New York : Winthrop Publishers, 1980.
- Grassi - Russo, Norma, and Perter B. Morris. "Hopes and Fears : The Attitude of Freshing Nursing Students," Journal of Nursing Education. 20 : 9 - 16 ; June, 1981.
- Guerin, Dorris Haris. "Do you underestimate your student?," Journal of Nursing Education. 20(4) : 17 - 21 ; April, 1981.
- Guilford, J.P. Personality. New York : Mc Graw - Hill, 1959.

- Harris, B.R. "Reviewing Nursing Stress According to a Proposed Coping Adaption Framework," Advances in Nursing Science. 11 : 12 - 17 ; January, 1989.
- Herbert, Stroup. Toward the Philosophy of Student Activities. Minneapolis : University of Minesota Press, 1969.
- Holtzman, H. Wayne. Survey of Study Habits and Attitudes. New York : the Psychological Corporation, 1965.
- Hurtado, Sylvia, Deborah Faye Carter, and Albert Spuler. "Latino Student Transition to College : Assessing Difficulties and Factors in Successful College Adjustment," Research in Higher Education. 37 (2) : 135 - 157 ; 1996.
- Kaplan, Louis, Mental Health and Human Relation Education. New York : Harper and Brother, 1959.
- Kendler, Howard H. Basic Psychology. California : W.A. Benjamin, Inc., 1976.
- Lapsley, Daneil k, and others. "Psychology Separation and Adjustment to College," Journal of Counseling Psychology. 16 : 286 - 294 ; July, 1989.
- Lazarus, Richard S. Patterns of Adjustment and Human Effectiveness. New York : McGraw - Hill, 1969.
- Leary, L. Richard. "Social Support and Psychological disorder," Journal of Community Psychology. 11 : 3 ; January, 1983.
- Locklin, Palph Howard. "Institutional Tensions : A Multiple Case Study of Four Composes Using the Transactional Analysis of Personality and Environment," Dissertation Abstracts. 37 : 149-A ; July, 1976.
- Maddox, R. How to Study. Greenwich, Conn : Fawcett Publication, 1963.
- Marshall, Iven A. "Creating an Environment for Learning," Nursing Outlook. 22 (12) : 773 - 776 ; December, 1974.

Maslow, A.H. Motivation and Personality in the Classroom. New York : Harper & Brothers, 1954.

McClelland, Davil C. "The Achievement Motive," Motivation and Productivity. Sual W.Geller, Man. P.B. Taraporvala Sons and Co., Privated Ltd., Bombey, 1967.

Mims, Fern H. "Student Evaluate Faculty," Nursing Outlook. 18 : 53 - 55 ; July, 1970.

Montgomery, B. Coping with Stress. Guala Lumpore : Longman Cheshire Pty Ltd., 1992.

Moskowitz, Merle J. and Arthur R. Orgel. General Psychology. Boston : Houghton Mifflin Company, 1969.

Newman, L. Judith, Roberts R. Laura and R. Syre Christine. "Concepts of Family Among Child and Adolescents : Effect of Cognitive Level, Gender and Family Structure," Journal of Development Psychology. 29(6) : 951 - 962 ; 1993.

Ohlsen, M.M. Introduction to Counseling. Illinois : F.E. Peacock Publishers, 1983.

Onoda, Larry. "Personality Characteristics of High Achieving and Under Achieving Japanese American Sanseis," Dissertation Abstracts International. 35 : 7726-A ; June, 1975.

Pansky, Jonathan Hugh. "Gender Role and Adjustment in Children of Divorce," Dissertation Abstracts International. 51(6) : 3146-B ; December, 1990.

Perlman, Richard. The Economic of Education. New York : McGraw-Hill, 1973.

Roger, c. Freedom to learn. Columbus, Ohio: Charles B Merrill, 1969.

Roger, Dorothy. The Psychology of Adolescence. New York : Appleton - Century - Crofts, 1962.

Rogers, C.R. "The Organization of Personality," American Psychologists. 2 : 258 ;1974.

Rokeach, Milton, Belief Attitude and Values. San Francisco : Jossey - Bass, Inc., 1970.

Romine, Stephen. "Student and Faculty Perceptions of an Effective University Instructional Climates," The Journal of Educational Research. 68 : 139 - 143 ; December, 1974.

Sanford, Nevitt. "Implications of Personality Studies for Curriculum and Personnel Planning," Personality Factors on the College Campus. P 17 - 39 : Texas ; The University of Texas, 1972.

Schnell, Marry Mullany. "The Effects of Divorce on the Adjustment of Mildly Mentally Hadicapped Children," Dissertation Abstracts International. 51(12B) : 6118 ; June, 1991.

Sue-Stanley, Zane-Nolan-W.S. "Academic Achievement and Social Motive Adjustment among Chinese University Students," Journal of Counseling. October 1985.

Thorpe, Louis Perter. Child Psychology and Development. New York : The Ronald Press Company, 1955.

Thorpe, L. P., W.W. Clarkand and E.W. Tieg . Manual of California Test of Personality. New York : Mc Graw - Hill Book Co., 1955.

Thurstone, LL. "Attitude Can Be Measured," Reading in Attitude Theory and Measurement. Edited by Martine Fishbein, New York : John Wiley and Sons, 1967.

- ✓ Tindall, Judith A. and Dean H. Gray, Peer Counseling an In - depth Look at Training Peer Helpers. 2nd Edition Muncie : Accelerated Development. 1985.
- Tindall R.H. Relationship among Measures of Adjustment Reading in the Psychology of Adjustment. New York : McGraw - Hill Co., 1959.
- ✓ Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wiley and Sons Inc., 1971.
- Upcraft, M. Lee. Residence Hall Assistants in College. San Francisco : Jossey -Bass, 1982.
- Williams, Katherine and Arlene, Krapp. "The College Adjustment Process of fifteenth Conditionally Admitted Adult Student at Indiana University East," Dissertation Abstracts International. 52(03) : 784A ; September, 1991.
- ✓ Worchel Stephen and George R. Goethalo. Adjustment Pathways to Personal Growth. Englewood Cliffs : Prentice - Hall, 1985.
- Wrenn, C. Gilbert. Study Habits Inventory. Stanford : Stanford University Press, 1968.
- Wrenn, C. Gilbert and Robert P. Larsen. Studying Effectively. Stanford : Stanford University Press, 1969.
- Yamane, Taro. Statistics ; An Introductory Analysis. New York : Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

แผนกวิชาอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

สิงหาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1

ด้วยดิฉัน นางสาวมาลี สุวรรณภักดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำเป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ดร.จากรวรรณ สกุลคู เป็นประธานกรรมการ และผศ.ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ เป็นกรรมการ

การวิจัยครั้งนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้รับจากนักศึกษาเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าอย่างยิ่งและถือว่าเป็นความลับ โดยจะนำผลมาเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้นและการเสนอผลในรูปของสรุปรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อนักศึกษาประการใด

หวังว่าคงได้รับความร่วมมือจากนักศึกษาเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ

โอกาสนี้

(นางสาวมาลี สุวรรณภักดี)

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้
สังกัด กระทรวงสาธารณสุข

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านลักษณะส่วนตัว

ตอนที่ 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงใน [] หน้าข้อความหรือ
เติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของท่าน คือ
2. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
[] คู่ (อยู่ด้วยกัน) [] หย่าร้างหรือแยกกันอยู่
3. ท่านได้รับเงินค่าใช้จ่ายในระหว่างการศึกษาจากครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ..... บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับสิ่งที่ท่าน
ประพฤติปฏิบัติเพียงช่องเดียวเท่านั้น ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น
5 ระดับ ดังนี้

- บ่อยที่สุด หมายถึง ท่านกระทำเป็นประจำ
บ่อยครั้ง หมายถึง ท่านกระทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง หมายถึง ท่านกระทำเป็นบางครั้ง
นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ท่านกระทำนาน ๆ ครั้งหรือน้อยครั้งมาก
ไม่เคยเลย หมายถึง ท่านไม่เคยกระทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1.	ท่านมีแผนการเรียนของท่านเองในแต่ละวัน					
2.	ท่านใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุดระหว่างรอเรียนอีกวิชาหนึ่ง					

ข้อที่	ข้อความ	บ่อย ที่สุด	บ่อย ครั้ง	บาง ครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
3.	ท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ฟังเพลงหรือ ดูทีวีขณะที่อยู่ในหอพัก					
4.	ท่านทำรายงานที่ได้รับมอบหมาย จากอาจารย์เสร็จเรียบร้อยและส่ง ทันเวลา					
5.	ท่านอ่านและสรุปเนื้อหาที่เรียน เพื่อใช้ในการอ่านก่อนสอบ					
6.	ท่านอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อน เข้าเรียนในวิชานั้น					
7.	ท่านไม่มีเวลาในการทบทวน บทเรียน					
8.	ท่านมักบันทึกเนื้อหาสำคัญของ เรื่องที่เรียนขณะฟังบรรยาย					
9.	ท่านสามารถสรุปเรื่องราวที่อาจารย์ สอนได้ครบถ้วน					
10.	ท่านจะทบทวนเนื้อหาเดิมขณะที่รอ อาจารย์สอน					
11.	ท่านคุยกับเพื่อนขณะเรียนหนังสือ					
12.	ท่านสนใจและตั้งใจเรียนตลอด ระยะเวลาที่อาจารย์สอน					
13.	ท่านมักจะง่วงนอนเวลาเรียน					
14.	ท่านมักแต่จดบันทึกเนื้อหาจึง ไม่ได้ตั้งใจฟังคำอธิบายในขณะที่ อาจารย์สอน					
15.	ท่านวางแผนท่องหนังสือตามลำดับ วิชาเมื่อทราบตารางสอบ					

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ตรงกับความคิดของท่านมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง อาจตรงกับความคิดของท่านบ้าง

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ไม่ค่อยจะตรงกับความคิดของท่าน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ไม่ตรงกับความคิดของท่านเลย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.	วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เหมาะสมกับผู้ที่มีความเมตตา กรุณา สุภาพ และอ่อนโยน					
2.	วิชาชีพการพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อสังคม					
3.	วิชาชีพการพยาบาลเป็นอาชีพที่มีสวัสดิการดี					
4.	วิชาชีพการพยาบาลเป็นอาชีพที่มั่นคงมาก					
5.	วิชาชีพการพยาบาลเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี					
6.	วิชาชีพการพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องทำงานจำเเน่าเบื่อหน่าย					
7.	วิชาชีพการพยาบาลไม่เหมาะสมกับชีวิตครอบครัว					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
8.	วิชาชีพการพยาบาลมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นๆ ในการศึกษาต่อถึงระดับปริญญาเอก					
9.	วิชาชีพการพยาบาลมีความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นเงินเดือนเท่ากับวิชาชีพอื่นๆ					
10.	วิชาชีพการพยาบาลได้รับการยอมรับหรือยกย่องจากสังคม					
11.	วิชาชีพการพยาบาลจะทำให้ท่านมีชีวิตร่าเริงแจ่มใส เพราะต้องคลุกคลีกับสิ่งน่ารังเกียจและสกปรก					
12.	วิชาชีพการพยาบาลเน้นการปฏิบัติงานงานการพยาบาลที่ใช้แรงงานมากกว่าความรู้					
13.	วิชาชีพการพยาบาลช่วยทำให้ท่านเข้าใจชีวิตมนุษย์ได้ดีขึ้น					
14.	วิชาชีพการพยาบาลไม่มีอิสระในการปฏิบัติงานพยาบาล เพราะต้องฟังคำสั่งแพทย์ก่อน					
15.	เมื่อจบการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลแล้วท่านมีความตั้งใจจะประกอบอาชีพพยาบาลตลอดไป					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านมาก

ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านปานกลาง

น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	บรรยากาศในวิทยาลัย สภาพอาคารต่าง ๆ ในวิทยาลัยมีความสะอาดเรียบร้อย					
2.	บริเวณโดยรอบวิทยาลัยสะอาดและสวยงาม					
3.	บริเวณวิทยาลัยมีต้นไม้ปลูกไว้อย่างร่มรื่น					
4.	วิทยาลัยมีที่พักผ่อนและสังสรรค์ในหมู่นักศึกษาอย่างเพียงพอ					
5.	สถานที่เล่นกีฬาของนักศึกษาในวิทยาลัยมีสภาพที่เหมาะสม					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	กฎ ระเบียบของวิทยาลัยที่ใช้กับนักศึกษาเหมาะสมท่านยอมรับและปฏิบัติได้					
7.	วิทยาลัยมีห้องบริการแนะแนวนักศึกษาอย่างเหมาะสม					
8.	วิทยาลัยจัดบริการเรื่องทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาได้ดี					
9.	บรรยากาศห้องสมุดวิทยาลัยเย็นสบายน่าเข้าไปศึกษาค้นคว้า					
10.	วิทยาลัยมีที่นั่งสำหรับนักศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดอย่างเพียงพอ					
11.	วิทยาลัยอำนวยความสะดวกอย่างดี ด้านการไปรษณีย์ โทรเลข และธนาณัติ					
12.	วิทยาลัยจัดบริการน้ำดื่มและน้ำใช้ อย่างเพียงพอ					
13.	ห้องน้ำในอาคารต่าง ๆ ของวิทยาลัยถูกสุขลักษณะ					
	<u>บรรยากาศในชั้นเรียน</u>					
14.	อาจารย์อธิบายวัตถุประสงค์การเรียนการสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนสอน					
15.	การเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
16.	อาจารย์ให้ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอนอยู่เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17.	อาจารย์มีเทคนิคการสอนที่ทำให้ นักศึกษาตั้งใจเรียนตลอดระยะเวลา เวลาที่อาจารย์สอน					
18.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษา แสดงความคิดเห็นและซักถามข้อ สงสัยในขณะที่สอน					
19.	อาจารย์สามารถเชื่อมโยงเนื้อหา วิชาที่สอนกับการนำไปใช้ได้ดี					
20.	อาจารย์เลือกใช้สื่อการสอนได้ เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน					
21.	อาจารย์มักแจ้งข้อบกพร่องเกี่ยวกับ การเรียนของนักศึกษาและแนะนำ วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น					
22.	อาจารย์แจ้งหลักเกณฑ์ ในการประเมินผลที่ชัดเจน					
23.	อาจารย์ให้โอกาสนักศึกษาได้ ประเมินผลการสอนของอาจารย์					
24.	ท่านหรือเพื่อนนักศึกษามักจะ ซักถามข้อสงสัยจากอาจารย์ อยู่เสมอในขณะที่อาจารย์สอน					
25.	ท่านและเพื่อนนักศึกษาส่วนใหญ่ จะเข้าเรียนก่อนเวลาเรียนเสมอ					
26.	อาจารย์ให้ความสำคัญกับ นักศึกษา					
27.	อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้า พบได้สะดวก					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>บรรยากาศในหอพัก</u>					
28.	หอพักมีความสงบในการพักผ่อน					
29.	หอพักมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี					
30.	วิทยาลัยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารหอพัก					
31.	ระเบียบปฏิบัติสำหรับนักศึกษาในหอพักมีความเหมาะสม					
32.	หอพักมีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับทำงานเป็นส่วนตัวเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา					
33.	นักศึกษาที่เจ็บป่วยได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างดีจากอาจารย์ปกครองและอาจารย์เวรประจำวัน					
34.	การเปิด-ปิดน้ำใช้ในหอพักมีความเหมาะสม					
35.	การบริการด้านซักรีดมีความสะอาดและรวดเร็ว					
36.	การกำหนดเวลาเปิด-ปิด ไฟฟ้าเพื่ออ่านหนังสือในห้องพักมีความเหมาะสม					
37.	นักศึกษารุ่นพี่และรุ่นน้องมีความสัมพันธ์กันดี					
38.	อาจารย์ปกครองและอาจารย์เวรประจำวันเปิดโอกาสให้นักศึกษาปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ของหอพักได้					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
39.	นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมักให้ความช่วยเหลือแก่ศึกษาที่มีผลการเรียนอ่อน					
40.	นักศึกษารุ่นพี่ให้คำแนะนำที่ดีด้านการเรียนแก่รุ่นน้อง					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

เพียงช่องเดียวเท่านั้น ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

มาก หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

ปานกลาง หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง

น้อย หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ท่านทราบวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัย					
2.	ท่านได้รับทราบถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					
3.	ท่านให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนักศึกษา					
4.	ท่านร่วมกิจกรรมนักศึกษากับกลุ่มเพื่อนได้ดี					
5.	ท่านได้รับประสบการณ์ที่ดีจากกิจกรรมรับน้องใหม่					

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6.	ท่านมีความประทับใจและซาบซึ้ง จากการเข้าร่วมกิจกรรมการไหว้ครู					
7.	ท่านได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ด้านจิตใจจากการเข้าร่วมกิจกรรม ทางศาสนาและจริยธรรม					
8.	ท่านได้รับความรู้เพิ่มเติมและ ประสบการณ์ด้านวิชาการจาก กิจกรรมด้านวิชาการในวิทยาลัย					
9.	ท่านสนุกสนานและผ่อนคลายใน กิจกรรมกีฬาวินิจฉัย					
10.	ท่านได้เสริมสร้างความรู้และทักษะ ด้านศิลปะจากกิจกรรมทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมในวิทยาลัย					
11.	ท่านรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นและ ได้เสียสละประโยชน์ส่วนตนจาก การได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญ ประโยชน์					
12.	ท่านมีอิสระในการให้ข้อเสนอแนะ หรือติชมการดำเนินงานด้าน กิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัย					
13.	ท่านมีสิทธิ์เลือกเข้าร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง					
14.	ท่านได้มีโอกาสแสดงความสามารถ ในการตัดสินใจและการทำงานจาก การได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					
15.	ท่านเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง อาจารย์และเพื่อนนักศึกษาจากการ ได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการปรับตัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่าท่านมีความรู้สึกหรือเคยปฏิบัติต่อสิ่งที่ถามเหล่านั้นอย่างไร แล้วเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความเพียงช่องเดียวเท่านั้น ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

มาก หมายถึง ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านมาก

ปานกลาง หมายถึง ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านปานกลาง

น้อย หมายถึง ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านน้อย

น้อยที่สุด หมายถึง ตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านการเรียน หลังจากการเรียนท่านมักจะปวดศีรษะบ่อยครั้ง					
2.	หลังจากการเรียนท่านมักมีหน้าตาเคร่งเครียด ไม่สดชื่นอยู่เสมอ					
3.	ท่านมักนอนไม่ค่อยหลับในช่วงก่อนสอบ					
4.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงาน ท่านจะทำอย่างเต็มความสามารถ					
5.	ท่านรู้สึกท้อแท้ หมดหวังที่จะเรียนจนสำเร็จ					
6.	ยิ่งเรียนยิ่งทำให้ท่านรู้สึกว่าคุณค่าในตนเองลดลง					
7.	แม้ว่าท่านจะเครียดในด้านการเรียน แต่ท่านก็จะทำตัวสนุกสนาน					
8.	เมื่อท่านเรียนไม่เข้าใจ ท่านจะซักถามข้อสงสัยจากอาจารย์ทันที					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	เมื่อมีงานที่ต้องรีบทำ ท่านมักจะเครียดเสมอ					
10.	ท่านรู้สึกว่าการเรียนวิชาชีพ การพยาบาลเป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้น และท้าทาย					
11.	เมื่อมีปัญหาด้านการเรียน ท่านมักจะไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์					
12.	ท่านมักจะทบทวนวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ ที่เรียนเก่ง เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น					
	ด้านสังคม					
13.	ท่านชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ					
14.	ท่านรู้สึกว่าการมีภาระขัดแย้งกับเพื่อน ท่านมักจะเก็บเอามาคิดและไม่สบายใจเป็นเวลานาน					
15.	ท่านรู้สึกเกรงใจในการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น					
16.	ท่านรู้สึกว่าเพื่อน ๆ หรือผู้อื่นไม่เข้าใจท่าน					
17.	ท่านรู้สึกอึดอัดใจเมื่อมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่เพิ่งรู้จักใหม่					
18.	ท่านและเพื่อน ๆ คอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน					
19.	ท่านชอบที่จะแยกตัวอยู่คนเดียวเงียบ ๆ					

ข้อที่	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
20.	ท่านรู้สึกอึดอัดที่ต้องพักอาศัยกับ เพื่อนหลายคน					
21.	ท่านมีความสุขและพอใจกับสภาพ หอพักที่ท่านพักอาศัย					
22.	ท่านกังวลเกี่ยวกับกฎระเบียบและ ความเป็นอยู่ในหอพัก					
23.	บรรยากาศในหอพักทำให้ท่านรู้สึก เหงา ท้อแท้ สิ้นหวัง					
24.	เมื่อท่านเข้ามาอยู่ในหอพักวิทยาลัย ยิ่งทำให้ท่านรู้สึกผิดที่ตัดสินใจเข้า เรียนที่วิทยาลัยพยาบาล					
	<u>ด้านส่วนตัวและอารมณ์</u>					
25.	ท่านรู้สึกหงุดหงิดใจโดยไม่ทราบ สาเหตุ					
26.	ท่านมักเปลี่ยนความตั้งใจในการทำ งานบ่อย ๆ					
27.	เมื่อดีใจมากหรือเสียใจมาก ท่านมักจะทำอะไรไม่ค่อยถูก					
28.	ท่านรู้สึกว่าตนเองขาดความเชื่อมั่น ในการทำงาน					
29.	ท่านไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ					
30.	ท่านมักตัดสินใจด้วยตนเองในการ กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง					
31.	ท่านสามารถทำงานได้สำเร็จหากมี ผู้อื่นคอยเตือน					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32.	ท่านคาดหวังว่าท่านจะเป็นที่พึ่งและให้คำปรึกษาแก่เพื่อนๆ ได้					
33.	ท่านจะหมดความอดทนถ้าต้องรอคอยคนอื่น					
34.	ท่านยอมรับข้อบกพร่องของตนเองตามความเป็นจริงโดยไม่หลอกตนเอง					
35.	ท่านจะเสียใจเป็นเวลานานมากเมื่อได้รับความผิดหวังจากเรื่องใด ๆ ก็ตาม					
36.	ท่านรู้สึกว่าคุณอื่นมักเข้าใจท่านในทางที่ผิด					

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์พิชญ์ ประเสริฐสินธุ์ - อดีตหัวหน้าภาควิชาการพยาบาลจิตเวช
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ
- อนุกรรมการของสภาการพยาบาลสาขาการพยาบาล
สุขภาพจิตและจิตเวช สภาการพยาบาล
2. ผศ. พงษ์พันธ์ พงศ์ไสภา - ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร
3. ผศ.ดร. อรพินทร์ ชูชม - สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ผศ.ดร. สมพิศ ไยสุน - ภาควิชาการพยาบาลสูติ นรีเวชศาสตร์
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
5. อาจารย์วิชมรรณ อภิวัชรางกูร - หัวหน้าภาควิชาการพยาบาลจิตเวช
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ
ของ
สุมาลี สุวรรณภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มกราคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 5 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส จำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมทุกด้านตามลำดับความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลและปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 28.00

3. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษาพยาบาลตามลำดับความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และปัจจัยดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 24.40

4. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษาพยาบาลตามลำดับความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และปัจจัยดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 16.40

5. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ของนักศึกษาพยาบาลตามลำดับความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนและสถานภาพสมรสของบิดามารดา ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 25.40

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะว่า วิทยาลัยพยาบาลควรจัดประสบการณ์ที่
ถูกต้องให้แก่นักศึกษาในกิจกรรมส่งเสริมวิชาการที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับปรุงพฤติกรรม
ตนเองให้ดำเนินไปในรูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรม
ต่าง ๆ ในทุกด้าน และควรจัดให้มีแผนพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง
สำหรับนักศึกษากลุ่มที่มีปัญหาการปรับตัว อาจารย์ควรให้ความสนใจ ติดตามให้ความช่วยเหลือ
และจัดกิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาให้สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

FACTORS RELATED TO ADJUSTMENT OF NURSING STUDENTS
AT SOUTHERN COLLEGES OF NURSING, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

AN ABSTRACT
BY
SUMALEE SUWUNPUGDI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
January 1998

The purposes of this research was to study factors related to student adjustment, namely, personal characteristic, attitude toward nursing career, student environmental, and student activity.

The sample consisted of 273 first year nursing students in Bachelor's degree program at five southern College of Nursing, Ministry of Public Health, which included Borromarajjachonnanee Colleges of nursing Surat Thani, Nakorn Sri Dhamaraj, Trang, Songkla, and Narativas. The instrument used for collecting data was a questionnaire with five sub-scales. Multiple regression analysis was utilized for data analysis.

The results indicated that :

1. Personal characteristic variables : academic achievement, attitude toward nursing career, student environmental, and student activity had high levels of relationship with student adjustment at .01 level of significance.

2. Personal characteristic variables : student learning behavior, attitude toward nursing career, and student activity were key predictors of student adjustment. The squared regression coefficient indicated that about 28 percent of the total variance could be explained by these variables.

3. Student learning behavior, student activity and attitude toward nursing career were three main variables that could predict student academic adjustment. These variables could explain about 24.40 percent of student academic adjustment.

4. Student learning behavior, attitude toward nursing career, and student activity were three significant predictors that could explain about 16.40 percent of student social adjustment.

5. Student learning behavior, parent marriage status, attitude toward nursing career were three main predictors that could explain about 25.40 percent of student personal and emotional adjustment.

According to the results of the study, Nursing Colleges should provide appropriate experiences that would enhance academic activities and encourage student learning behavior improvement. Furthermore, Nursing Colleges should support student activities in various ways and create development plan to promote attitude toward nursing career continuously. The college instructors should be supportive to students and provide them with activities that will help them to be better adjusted.